

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΓ' - ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΕΚΘΕΣΗ
ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΑΘΗΝΑ, 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	5
A. Εισαγωγή – Αντικείμενο εργασιών Επιτροπής	7
B. Προγραμματισμός έργου Επιτροπής Περιβάλλοντος	9
Γ. Θεματολογία Επιτροπής Περιβάλλοντος στο διάστημα 11.2009 - 7.2010	13
Δ. Συνολική αποτίμηση εργασιών Επιτροπής Περιβάλλοντος Αξιολόγηση και προτάσεις	17
Ε. Εργασίες της Επιτροπής Περιβάλλοντος ανά Θεματικό Κύκλο Διαπιστώσεις και Συμπεράσματα	21
E1. Γενική εικόνα για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην Ελλάδα	21
E2. Από το Κυότο στην Κοπεγχάγη	24
E3. Ανασυγκρότηση των πόλεων	29
E4. Διαχείριση των απορριμμάτων	49
ΣΤ. Διαχείριση δασών	59
Z. Τελικά Συμπεράσματα – Προτάσεις	61
Η. Θέσεις του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς	65
Θ. Πηγές–αναφορές	73

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στο διάστημα Νοέμβριος 2009 - Ιούλιος 2010, η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Περιβάλλοντος εξέτασε τα θέματα της κλιματικής αλλαγής, της διαχείρισης της ενέργειας, της ανασυγκρότησης των ελληνικών πόλεων, της διαχείρισης των απορριμμάτων, της αέριας ρύπανσης και των επιπτώσεων της στην ανθρώπινη υγεία, της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Η Επιτροπή επεδίωξε να είναι σε σταθερή επαφή και να δημιουργήσει μια ανοικτή σχέση συνεργασίας τόσο με τους φορείς που έχουν την αρμοδιότητα να εφαρμόζουν τις πολιτικές και τα μέτρα για την προστασία και την ανάδειξη του περιβάλλοντος όσο και με την επιστημονική κοινότητα και την κοινωνία των πολιτών. Σε μεγάλο βαθμό, η διάθεση αυτή της Επιτροπής βρήκε θετική αποδοχή, γεγονός που βοήθησε σημαντικά τις εργασίες της.

Προσπαθήσαμε, μετά από την προσεκτική ακρόαση των φορέων που προσκλήθηκαν στην Επιτροπή αλλά και παράλληλη επιστημονική και βιβλιογραφική έρευνα, να καταλήγουμε κάθε φορά και για κάθε θέμα σε πορίσματα που συμπεριελάμβαναν διαπιστώσεις αλλά και κυρίως συγκεκριμένες προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Στην έκθεση που ακολουθεί παρουσιάζονται με συνοπτικό τρόπο οι διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα για κάθε θέμα που εξέτασε η Επιτροπή, ενώ στο τέλος της Έκθεσης παρουσιάζονται τα τελικά συμπεράσματα.

Αν. Καθηγητής Κώστας Καρτάλης
Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιβάλλοντος
Βουλευτής ΠΑΣΟΚ Μαγνησίας

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

**ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΓ' - ΣΥΝΟΔΟΣ Α'
ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

**ΕΚΘΕΣΗ
ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

A. Εισαγωγή – Αντικείμενο εργασιών Επιτροπής

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος ιδρύθηκε, ως θεσμός, με τροποποίηση του άρθρου 43 Α' του Κανονισμού της Βουλής, που επικυρώθηκε με απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής, κατά την συνεδρίαση της 17^{ης} Φεβρουαρίου 2005 (ΦΕΚ 49 Α'/25.2.2005).

Κατά την Α' Τακτική Σύνοδο της ΙΓ' Περιόδου, η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος συνεστήθη, με την υπ' αριθμ. 12652/9082, από 4 Νοεμβρίου 2009, απόφαση του Προέδρου της Βουλής.

Ως αντικείμενο εργασιών της Επιτροπής ορίζεται η παρακολούθηση και η αξιολόγηση της κατάστασης του περιβάλλοντος στη χώρα και των συνεπειών των διαφόρων δράσεων επ' αυτού. Η Επιτροπή συμβάλλει συμβουλευτικά στη λήψη αποφάσεων και στη χάραξη της εθνικής στρατηγικής για την προστασία του περιβάλλοντος.

Συγκεκριμένα στόχοι της Επιτροπής είναι η προστασία του αστικού και φυσικού περιβάλλοντος από ανθρωπογενείς δράσεις και φυσικές καταστροφές, η βελτίωση και ανάπλαση του αστικού περιβάλλοντος και η αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος, η διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας της ελληνικής φύσης και των οικοσυστημάτων, η ορθολογική διαχείριση των ορυκτών πόρων, όπως επίσης και η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και η ενθάρρυνση πολιτικών βιώσιμης ανάπτυξης στους τομείς της γεωργίας, του τουρισμού, της βιομηχανίας, των μεταφορών, της βιοτεχνολογίας και της ενέργειας.

Επιπλέον στην αρμοδιότητα της Επιτροπής ανήκει η έκφραση γνώμης επί της ετήσιας εθνικής έκθεσης για την κατάσταση του περιβάλλοντος και επί των λοιπών εκθέσεων που κατατίθενται στη Βουλή, επί της εθνικής στρατηγικής για τη μείωση εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου, επί της εθνικής στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη, επί της εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών και διεθνών συμβάσεων κ.λ.π. Για την επίτευξη του σκοπού της η Επιτροπή προστασίας περιβάλλοντος μπορεί να συνδέεται, επί θεματικής βάσης, με ανάλογες δραστηριότητες των κοινοβουλίων άλλων χωρών, διεθνών οργανισμών, κρατικών ή μη κυβερνητικών οργανώσεων, ιδρυμάτων, ερευνητικών κέντρων

κ.α., καθώς επίσης να ενθαρρύνει τη διεθνή συνεργασία και έρευνα, ιδίως εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος.

Η Επιτροπή συγκροτήθηκε από τριάντα (30) μέλη και συγκεκριμένα από τους Βουλευτές: Κωνσταντίνο Καρτάλη (Πρόεδρο), Κωνσταντίνο Μαρκόπουλο (Α' Αντιπρόεδρο), Ιωάννη Ζιώγα (Β' Αντιπρόεδρο), Κυριάκο Βελόπουλο (Γραμματέα), Αριάδνη Αγάτσα, Ιωάννη Αμοιρίδη, Αντωνία Αντωνίου, Δημήτριο Βαρβαρίγο, Ιωάννη Βούρο, Κωνσταντίνο Γείτονα, Αθανάσιο Γικόνογλου, Βασίλειο Έξαρχο, Μαρία Θεοχάρη, Μιχαήλ Κατρίνη, Δημήτριο Λιντζέρη, Αθανασία Μερεντίτη, Αφροδίτη Παπαθανάση, Εμμανουήλ Σκουλάκη, Μαρία Σκραφνάκη, Μιχαήλ Γιαννάκη, Αθανάσιο Γιαννόπουλο, Σταύρο Καλογιάννη, Νικόλαο Καντερέ, Όλγα Κεφαλογιάννη, Ανδρέα Λυκουρέντζο, Κυριάκο Μητσοτάκη, Κωνσταντίνο Τασούλα, Διαμάντω Μανωλάκου, Μαυρουδη Βορίδη και Ηρώ Διώτη σε αντικατάσταση του Αλεξίου Τσίπρα, που μετείχε στην αρχική σύνθεση της Επιτροπής.

Η Επιτροπή πραγματοποίησε εικοσιτρείς (23) συνεδριάσεις, κατά τις οποίες κλήθηκαν σε ακρόαση ο τότε Επίτροπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αρμόδιος για το Περιβάλλον, μέλη της Κυβέρνησης, εκπρόσωποι της περιφερειακής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης, υπηρεσιακοί παράγοντες, εκπρόσωποι επιστημονικών φορέων, εκπρόσωποι μη κυβερνητικών περιβαλλοντικών οργανώσεων και ειδικοί επιστήμονες. Στις συνεδριάσεις συμμετείχαν, με γόνιμο και εποικοδομητικό τρόπο, οι βουλευτές – μέλη της Επιτροπής.

Η Επιτροπή πραγματοποίησε επίσης – σε συνεργασία με την Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων – επισκέψεις στην Περιφέρεια Πελοποννήσου στην περιοχή του ποταμού Λάδωνα, καθώς και στη Περιφέρεια Θεσσαλίας στη περιοχή του ποταμού Πηνειού. Τα ειδικά πορίσματα από τις παραπάνω επισκέψεις περιλαμβάνονται στην Έκθεση της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων.

Οι εργασίες της Επιτροπής διήρκεσαν από τις 10 Νοεμβρίου 2009 (Εκλογή Προεδρείου), μέχρι τις 13 Ιουλίου 2010 (Έγκριση του σχεδίου Έκθεσης της Επιτροπής).

Τέλος, στα πλαίσια της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, λειτούργησε και η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων. Το πόρισμα της Υποεπιτροπής εγκρίθηκε στη Συνεδρίαση της 7^{ης} Ιουλίου 2010 και στη συνέχεια (13 Ιουλίου 2010) κατετέθη στην Επιτροπή Περιβάλλοντος.

B. Προγραμματισμός έργου Επιτροπής Περιβάλλοντος

B1. Λειτουργία της Επιτροπής

9+1 Προϋποθέσεις

1. Η θεσμική αναβάθμιση της Επιτροπής ώστε να ανταποκρίνεται στη νέα δομή των Υπουργείων στην Ελλάδα, στις ανάγκες νομοθετικού έργου αλλά και στις διαδικασίες που προνοούνται στη Συνθήκη της Λισαβόνας.
2. Η επιλογή και εξέταση θεμάτων που αποτελούν μείζονα περιβαλλοντικά ζητήματα της χώρας με μέριμνα στην κατά το δυνατόν μέγιστη χωρική αναφορά.
3. Η ουσιαστική και σε βάθος εξέταση των θεμάτων στο πρότυπο της λειτουργίας αντίστοιχων Επιτροπών σε ξένα Κοινοβούλια. Μία τέτοια προσέγγιση προϋποθέτει κείμενα εργασίας που τίθενται υπόψη των μελών της Επιτροπής, την οργάνωση των θεμάτων σε θεματικούς κύκλους αλλά και την κατάθεση συγκεκριμένων προτάσεων (ως πρόταση/απόφαση της Επιτροπής) που μπορεί να αποκτήσουν και νομοθετική κατοχύρωση.
4. Η εξωστρέφεια της Επιτροπής (λ.χ. ad hoc επισκέψεις ή επισκέψεις που επικουρούν τη θεματολογία ενός θεματικού κύκλου, συνεργασία με σχολεία, απονομή βραβείων, δικτυακή παρουσίαση των κειμένων εργασίας, συνεργασία με αντίστοιχες Επιτροπές στο εξωτερικό, κ.α.).
5. Η παρακολούθηση του νομοθετικού έργου στο βαθμό που συναρτάται άμεσα ή έμμεσα με το περιβάλλον και την ενέργεια.
6. Η ευελιξία στη θεματολογία ώστε να παρακολουθεί την επικαιρότητα όπως αυτή διαμορφώνεται αλλά και ευρύτερες διεθνείς προτεραιότητες (λ.χ. τις προτεραιότητες για το περιβάλλον της Ισπανικής Προεδρίας ή ότι το 2010 είναι για τον ΟΗΕ Έτος για την Προστασία της Βιοποικιλότητας, κλπ.).
7. Η συνέργεια με τις Διαρκείς ή Ειδικές Μόνιμες Επιτροπές της Βουλής, όπου αυτή μπορεί να αναπτυχθεί.
8. Η αξιοποίηση της επιστήμης ως εργαλείου στη λήψη πολιτικών αποφάσεων.
9. Η αξιοποίηση των προτάσεων των ακαδημαϊκών, ερευνητικών, επιστημονικών και άλλων φορέων στην Ελλάδα (ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, ΜΚΟ).
- 9+1. Η θεώρηση ότι η κατάσταση του περιβάλλοντος δεν εξαντλείται σε μετρητικές διαδικασίες, αριθμολογία ή εκτιμήσεις επιπτώσεων αλλά αφορά άμεσα και καθοριστικά το δικαίωμα για μία καλύτερη ποιότητα ζωής αλλά και συναρτάται με τις παραγωγικές διαδικασίες τις κατευθυντήριες γραμμές των οποίων καθορίζει με πρωταγωνιστική διάθεση.

B2. Προγραμματισμός έργου

Κριτήρια

- Ανοικτά περιβαλλοντικά θέματα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό με προτεραιότητα σε θέματα που δεν εξετάστηκαν από την Επιτροπή στην προηγούμενη θητεία της ή δεν υπήρχε επαρκής χρόνος για την πλήρη εξέταση τους.
- Συνέχεια στο έργο της Επιτροπής.
- Η πολυποικιλία στα γεωγραφικά (ισχυρή νησιωτικότητα, πληθώρα ορεινών όγκων, μεγάλο μήκος ακτών) και στα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της χώρας.
- Διεθνείς συμφωνίες που πρόκειται να επικυρωθούν και αφορούν και το περιβάλλον στη χώρα μας.
- Κανονισμοί και οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προβλέπεται να προωθηθούν εντός του 2010.

- Διεθνή γεγονότα μείζονος κλίμακας (2010: Έτος Βιοποικιλότητας για τα Η.Ε.)
- Συναφές νομοθετικό έργο της Βουλής των Ελλήνων.
- Κατάθεση ειδικών εκθέσεων (λ.χ. για την κατάσταση του περιβάλλοντος στην Ελλάδα).

Με βάση τα παραπάνω αποφασίσθηκε οι εργασίες της Επιτροπής να αναπτυχθούν σε θεματικούς κύκλους.

Θεματικός κύκλος 1. Από το Κυότο στην Κοπεγχάγη – Τι καταφέραμε στην πορεία, τι πρέπει να γίνει ακόμα

Ο Θ.Κ.1 αναγκαστικά αφιερώνεται στις κλιματικές αλλαγές ενόψει της Συνδιάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για τις Κλιματικές Αλλαγές που θα πραγματοποιηθεί στην Κοπεγχάγη από τις 6 έως τις 18.12.2009. Το θέμα δεν είναι απλά επιστημονικό, κατά πόσο δηλαδή αυξήθηκαν οι συγκεντρώσεις των αερίων θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα ή ποιες είναι οι καταγεγραμμένες αλλά και οι εκτιμώμενες επιπτώσεις από το ανθρωπογενές φαινόμενο του θερμοκηπίου. Είναι θέμα που συναρτάται με το μοντέλο ανάπτυξης των χωρών (και της Ελλάδος), το ενεργειακό μείγμα που χρησιμοποιείται, την ισορροπία μεταξύ αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών, τις τεχνολογίες και τεχνικές που μπορεί να αμβλύνουν το πρόβλημα (green mitigation technologies), κ.α.

Θεματικός κύκλος 2. Ανασχεδιάζοντας τις πόλεις

Στον κύκλο αυτό εξετάζεται κατά κύριο λόγο το μοντέλο ανάπτυξης των ελληνικών πόλεων. Στον ίδιο κύκλο εξετάζονται ειδικότερα τα θέματα: «Αέρια ρύπανση», «**Πράσινο ΓΟΚ**», «Πράσινο δακτύλιος και Μαζικά Μέσα Μεταφοράς», «Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας και άλλων ελληνικών πόλεων», «Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας», «Προστασία κτιριακού πλούτου», «Αρχιτεκτονική και δημόσια έργα», «Διαχείριση των ελεύθερων χώρων της Αττικής (με ειδική αναφορά στο πρώην χώρο του Ελληνικού, το παράκτιο μέτωπο και τον Ελαιώνα)», «**Θόρυβος**».

****Εμβόλιμη συνεδρίαση: Επικαιροποίηση του θέματος «Διαχείριση απορριμμάτων»**

Θεματικός κύκλος 3. Μετά την Κοπεγχάγη: προς ένα ενεργειακό μοντέλο χαμηλού άνθρακα ή πως θα επιτύχουμε το τρίπτυχο «20-20-20» (Μάρτιος 2010)

**** Εμβόλιμη συνεδρίαση για την αποτίμηση της κατάστασης των δασών και της εφαρμογής της δασικής και αντιπυρικής πολιτικής για την προστασία τους ενόψει της θερινής περιόδου**

Θεματικός κύκλος 4. Ρύπανση εσωτερικών χώρων

Στο κύκλο αυτό εξετάζεται ένα θέμα που παραμένει στο περιθώριο της προσοχής αν και αφορά άμεσα και καθοριστικά τη ζωή όλων των πολιτών. Επιπροσθέτως είναι ένα θέμα που στερείται επαρκούς νομοθετικού πλαισίου. Ο κύκλος εξειδικεύεται στα θέματα «Ποιότητα εσωτερικού περιβάλλοντος σε σχολεία», «Ποιότητα εσωτερικού περιβάλλοντος σε γυμναστήρια και αθλητικούς χώρους», «Ποιότητα εσωτερικού περιβάλλοντος σε νοσοκομεία».

Θεματικός κύκλος 5. Διαχείριση φυσικού περιβάλλοντος - προστασία της βιοποικιλότητας

Στον κύκλο αυτό εξετάζεται το θέμα των προστατευόμενων περιοχών (Natura 2000), το καθεστώς προστασίας και οι διεθνείς πρακτικές, το νομοθετικό πλαίσιο των φορέων διαχείρισης στην Ελλάδα και η πολιτική της Ε.Ε. για την προστασία της βιοποικιλότητας.

Εξετάζεται ειδικότερα το κρίσιμο θέμα της διαχείρισης των ορεινών όγκων και της προστασίας τους από την ανεξέλεγκτη δόμηση.

Θεματικός κύκλος 6. Διαχείριση υδατικών πόρων (μέσω της υποεπιτροπής υδατικών πόρων)

Στον κύκλο αυτό εξετάζεται η γενική κατάσταση των υδατικών πόρων στη χώρα. Ο κύκλος εξειδικεύεται στα θέματα «Υδατικοί πόροι και γεωργία», «Προστασία λιμνών», «Διαχείριση νερού σε νησιωτικές περιοχές».

Θεματικός κύκλος 7. Ειδικά θέματα

Θ.Κ. 7.1 Περιβαλλοντική εκπαίδευση

(1 συνεδρίαση από κοινού με την Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, Ιούνιος 2010)

Θ.Κ.7.2 Προστασία του περιβάλλοντος σε αρχαιολογικές περιοχές και χώρους

(1 συνεδρίαση, Ιούνιος 2010)

Γ. Θεματολογία Επιτροπής Περιβάλλοντος στο διάστημα 11.2009-7.2010

1. **Συνεδρίαση της 10^{ης} Νοεμβρίου 2009**
Θέμα ημερήσιας διάταξης: Εκλογή Προεδρείου.
2. **Συνεδρίαση της 12^{ης} Νοεμβρίου 2009**
Θέμα ημερήσιας διάταξης: Προγραμματισμός του Έργου της Επιτροπής.
3. **Συνεδρίαση της 19^{ης} Νοεμβρίου 2009**
Θέμα ημερήσιας διάταξης: Προστασία του κλίματος: Από το Κυότο στην Κοπεγχάγη.
Την Επιτροπή ενημέρωσαν εκπρόσωποι του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, της WWF-Ελλάδας, της Greenpeace και του Μεσογειακού Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.
4. **Συνεδρίαση της 27^{ης} Νοεμβρίου 2009**
Θέμα ημερήσιας διάταξης: Από το Κυότο στην Κοπεγχάγη - Οι θέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
Την Επιτροπή ενημέρωσε ο κ. Σταύρος Δήμας, Επίτροπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αρμόδιος για το περιβάλλον.
(Κοινή συνεδρίαση με την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Έρευνας και Τεχνολογίας.)
5. **Συνεδρίαση της 2^{ης} Δεκεμβρίου 2009**
Θέμα ημερήσιας διάταξης: Από το Κυότο στην Κοπεγχάγη - Οι θέσεις της Ελλάδας.
Την Επιτροπή ενημέρωσε η κυρία Κωνσταντίνα Μπιρμπίλη, Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
(Κοινή συνεδρίαση με τη Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου.)
6. **Συνεδρίαση της 9^{ης} Δεκεμβρίου 2009**
Θέμα ημερήσιας διάταξης: Συζήτηση για την εξαγωγή συμπερασμάτων εν όψει της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών στην Κοπεγχάγη, για την κλιματική αλλαγή.
7. **Συνεδρίαση της 14^{ης} Δεκεμβρίου 2009**
Θέμα ημερήσιας διάταξης: Συζήτηση επί της Έκθεσης του Εθνικού Κέντρου Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης «Ελλάδα - Η Κατάσταση του Περιβάλλοντος 2008».
8. **Συνεδρίαση της 13^{ης} Ιανουαρίου 2010**
Θέμα ημερήσιας διάταξης: Προστασία δασών και δασικών εκτάσεων του Νομού Αττικής, σύσταση Ειδικής Γραμματείας Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας και λοιπές διατάξεις.
(σ/ν Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής)
9. **Συνεδρίαση της 19^{ης} Ιανουαρίου 2010**
Θέμα ημερήσιας διάταξης: Ανασυγκρότηση των πόλεων: Νέες προτεραιότητες - Θεσμικά εργαλεία - Νομοθετικό πλαίσιο.
Την Επιτροπή ενημέρωσαν οι κυρίες Αναστασία Λαγουδάκη, Εκπρόσωπος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.), Βιβή Μπάτσου και Μάρθα Χουσιανάκου, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος του Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών (Σ.Ε.Π.Ο.Χ.), αντιστοίχως, Ειρήνη Τσακιροπούλου και Μαρία Νικολακοπούλου, Εκπρόσωποι του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.) και ο κ. Ευάγγελος Λυρούδης, Πρόεδρος του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών – Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων (Σ.Α.Δ.Α.Σ. - Π.Ε.Α.).

10. Συνεδρίαση της 26^{ης} Ιανουαρίου 2010

Θέμα ημερήσιας διάταξης: Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν οι κ.κ. Ιωάννης Σγουρός, Νομάρχης Αθηνών, Νικήτας Κακλαμάνης, Δήμαρχος Αθηναίων, Ανδρέας Παπαδάκης, Αντιδήμαρχος Αθηναίων, Ιωάννης Πολύζος, Πρόεδρος του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας (Ο.Ρ.Σ.Α.), Αδάμ Κωστίκας και Προκόπης Δούκας, εκπρόσωποι της Κίνησης Πολιτών για τη Διάσωση του Ιστορικού Κέντρου και η κυρία Ντόρα Γαλάνη, Πρόεδρος της Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας Α.Ε. (Ε.Α.Χ.Α. Α.Ε.).

11. Συνεδρίαση της 25^{ης} Φεβρουαρίου 2010

Θέμα ημερήσιας διάταξης: Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας

Την Επιτροπή ενημέρωσαν η Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, κυρία Κωνσταντίνα Μπιρμπίλη και ο Υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη, κ. Σπ. Βούγιας.

12. Συνεδρίαση της 9^{ης} Φεβρουαρίου 2010

Θέμα ημερήσιας διάταξης: Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν ο κ. Παύλος Γερουλάνος, Υπουργός Πολιτισμού και Τουρισμού και η Κωνσταντίνα Μπέη, Υπερνομάρχης Αθηνών – Πειραιώς.

13. Συνεδρίαση της 29 Ιανουαρίου 2010

Θέμα ημερήσιας διάταξης: Ενημέρωση από τον Υφυπουργό Εξωτερικών, κ. Σπυρίδωνα Κουβέλη, για τα αποτελέσματα της Διάσκεψης της Κοπεγχάγης για την Κλιματική Αλλαγή.

(κοινή συνεδρίαση με την Ειδική Διαρκής Επιτροπή Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και τη Διαρκή Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων)

14. Συνεδρίαση της 9^{ης} Μαρτίου 2010

Θέμα ημερήσιας διάταξης: Ανασυγκρότηση των Πόλεων - Πράσινη Δόμηση.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν η Ειδική Γραμματέας Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, κυρία Μαργαρίτα Καραβασίλη, ο Αντιπρόεδρος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, κ. Χρ. Σπρίτζης και ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. Ματθαίος Σανταμούρης.

15. Συνεδρίαση της 30^{ης} Μαρτίου 2010

Θέμα ημερήσιας διάταξης: Διαχείριση Απορριμμάτων στην Ελλάδα στο προγραμματικό πλαίσιο μέχρι το 2013

Την Επιτροπή ενημέρωσαν ο Πρόεδρος της Οικολογικής Εταιρείας Ανακύκλωσης, κ. Φίλιππος Κυρκίτσος, ο Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, Δρ. Κωνσταντίνος Αραβώσης, η Επιμελήτρια της Επιτροπής Περιβάλλοντος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, κυρία Χριστίνα Θεοχάρη και ο εκπρόσωπος του Συνδέσμου Ελληνικών Γραφείων Μελετών, κ. Ανδρέας Λουκάτος.

16. Συνεδρίαση της 20^{ης} Απριλίου 2010

Θέμα ημερήσιας διάταξης: Η Διαχείριση των Απορριμμάτων στην Ελλάδα: Προοπτικές και Μέσα.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν οι κ.κ. Χαράλαμπος Τσοκανής, Εκπρόσωπος Δικτύου των Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (Φο.Δι.Σ.Α.), Γιάννης Ραζής, Πρόεδρος της Εταιρείας Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης και Αθανάσιος Κατρός, Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Ενεργειακών Βιομηχανιών Ανακύκλωσης και Ενεργειακής Αξιοποίησης (Σ.Ε.Β.Ι.ΑΝ.)

17. Συνεδρίαση της 30^{ης} Απριλίου 2010

Θέμα ημερήσιας διάταξης: Διαχείριση απορριμμάτων.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν η Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, κυρία Κωνσταντίνα Μπιρμπίλη και ο Υφυπουργός Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, κ. Γ. Ντόλιος.

18. Συνεδρίαση της 12^{ης} Μαΐου 2010

Θέμα ημερήσιας διάταξης: Αέρια εσωτερική ρύπανση, ρύπανση ατμόσφαιρας και επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν οι κ.κ. Ματθαίος Σανταμούρης, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών (Τμήμα Φυσικής - Τομέας Εφαρμογών Φυσικής) και Κλέα Κατσουγιάννη, Καθηγήτρια Ιατρικής Στατιστικής και Επιδημιολογίας Ιατρικής Σχολής Αθηνών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

19. Συνεδρίαση της 19^{ης} Μαΐου 2010

Θέμα ημερήσιας διάταξης: Αποτίμηση της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας ως προς την εφαρμογή της.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν ο Συνήγορος του Πολίτη, κ. Γεώργιος Καμίνης, η Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη στον Κύκλο Ποιότητας Ζωής, κυρία Ευαγγελία Μπαλλά και ο Γενικός Επιθεωρητής Περιβάλλοντος, κ. Παναγιώτης Μέρκος.

20. Συνεδρίαση της 17^{ης} Ιουνίου 2010

Θέμα ημερήσιας διάταξης: Διαχείριση νοσοκομειακών αποβλήτων

Την Επιτροπή ενημέρωσαν ο κ. Αντώνης Δημόπουλος, Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ο κ. Μιχαήλ Σαμπατακάκης, Επικεφαλής του Σώματος Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας, η κυρία Μαργαρίτα Καραβασίλη, Ειδική Γραμματέας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και η κυρία Τασούλα Πανταζοπούλου, Γενική Διευθύντρια Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας.

21. Συνεδρίαση της 30^{ης} Ιουνίου 2010

Θέμα ημερήσιας διάταξης: Διαχείριση νοσοκομειακών αποβλήτων

Την Επιτροπή ενημέρωσαν η Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, κυρία Κωνσταντίνα Μπιρμπίλη και η Υπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, κυρία Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου.

22. Συνεδρίαση της 1^{ης} Ιουλίου 2010

Θέμα ημερήσιας διάταξης: Συζήτηση για την Πράσινη Βίβλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Προστασία των δασών και σχετική πληροφόρηση στην Ε.Ε. – Προετοιμασία των δασών εν όψει της κλιματικής αλλαγής».

Την Επιτροπή ενημέρωσαν ο Υφυπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, κ. Αθανάσιος Μωραΐτης, ο Διευθυντής της WWF – Ελλάς Δ. Καραβέλας και ο εκπρόσωπος του ΓΕΩΤΕΕ κ. Στ. Διαμαντόπουλος.

(κοινή συνεδρίαση με την Ειδική Διαρκή Επιτροπή Ευρωπαϊκών Υποθέσεων)

23. Συνεδρίαση της 13^{ης} Ιουλίου 2010

Θέμα ημερήσιας διάταξης: Έγκριση του σχεδίου Έκθεσης της Επιτροπής.

Επισκέψεις

(από κοινού με την Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων)

- **8 Μαρτίου 2010**
Επίσκεψη στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, στην περιοχή του λίμνης Λάδωνα.
- **15 Μαρτίου 2010**
Επίσκεψη στην Περιφέρεια Θεσσαλίας και στην περιοχή του ποταμού Πηνειού.

Δ. Συνολική αποτίμηση εργασιών Επιτροπής Περιβάλλοντος

Αξιολόγηση και προτάσεις

Δ1. Υλοποίηση προγραμματισμού

Με την εξαίρεση του Θεματικού Κύκλου 7, η Επιτροπή τήρησε τον προγραμματισμό που είχε καταρτίσει με την έναρξη λειτουργίας της. Κατά τη διάρκεια των εργασιών της, απαιτήθηκε μεγαλύτερη επικέντρωση στο Θεματικό Κύκλο 2 (ιδίως σε ότι αφορά στα θέματα του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας και της διαχείρισης των απορριμμάτων). Η Επιτροπή επέδειξε την απαιτούμενη ευελιξία για την εξέταση θεμάτων που απασχόλησαν την κοινή γνώμη (λ.χ. νοσοκομειακά απόβλητα).

Δ2. Ανταπόκριση φορέων

Αξίζει να επισημανθεί η υψηλή ανταπόκριση όλων των φορέων στις εργασίες της Επιτροπής, τόσο σε πολιτικό επίπεδο (Υπουργός/Υφυπουργός/Γ.Γ) όσο και σε επίπεδο υπηρεσιακών παραγόντων με σχετική εξειδίκευση. Η ανταπόκριση αυτή ενίσχυσε σημαντικά το κύρος της Επιτροπής και επιβόηθησε τις εργασίες της.

Δ3. Εξωστρέφεια της Επιτροπής

Δ3.1 Ενημέρωση του Προέδρου της Δημοκρατίας Καρ. Παπούλια από την Επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής των Ελλήνων

Αντιπροσωπεία της Επιτροπής Περιβάλλοντος (Κ. Καρτάλης, Πρόεδρος – Κ. Μαρκόπουλος, Αντιπρόεδρος – Μ. Βορίδης, αντικαθιστών το Γραμματέα της Επιτροπής Κ. Βελόπουλο) επισκέφθηκε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Κ. Παπούλια.

Σκοπός της επίσκεψης ήταν η ενημέρωση του Προέδρου της Δημοκρατίας για τις εργασίες της Επιτροπής και ειδικότερα για τα συμπεράσματα της σε ότι αφορά α) στην προστασία του κλίματος β) στην ανασυγκρότηση των πόλεων γ) στην ποιότητα των ποταμών και λιμνών στην Ελλάδα και δ) στη διαχείριση των απορριμμάτων.

Ειδική αναφορά έγινε στο πόρισμα για την προστασία του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας αλλά και στην κατάσταση του Πηνειού (Θεσσαλίας) και της λίμνης Κορώνειας.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα πορίσματα της Επιτροπής και ενθάρρυνε την παρακολούθηση της εφαρμογής των προτάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά.

Δ3.2 Επίσκεψη Προέδρου Επιτροπής Περιβάλλοντος Βουλής Κ. Καρτάλη στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου Ι. Τέντε για το Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Περιβάλλοντος Κ. Καρτάλης επισκέφθηκε τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου Ι. Τέντε και του παρέδωσε φάκελο με τις αναφορές φορέων που συμμετείχαν στις Συνεδριάσεις της Επιτροπής με θέμα το Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας. Στις αναφορές αυτές περιλαμβάνονταν στοιχεία για την παραβατικότητα στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας όπως κατατέθηκαν από τη Νομαρχία Αθηνών, το Δήμο Αθηναίων αλλά και Συλλόγους Πολιτών.

Δ3.3 Αποστολή στοιχείων στους Υπουργούς Προστασίας του Πολίτη και Δικαιοσύνης

Φάκελο με στοιχεία που σχετίζονται με την παραβατικότητα στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας απέστειλε η Επιτροπή και στους Υπουργούς Προστασίας του Πολίτη Μ. Χρυσοχοϊδή και Δικαιοσύνης Χ. Καστανίδη.

Δ3.4 Συστηματική διάχυση στοιχείων – συμπερασμάτων - προτάσεων

Η Επιτροπή εφάρμοσε ένα σύστημα διαρκούς ηλεκτρονικής ενημέρωσης των εμπλεκόμενων φορέων (δημόσιο, ΜΚΟ, άλλοι φορείς) σε ότι αφορά στοιχεία που κατατίθεντο στην Επιτροπή, προτάσεις και συμπεράσματα. Το σύστημα αυτό εφαρμόστηκε και για τα μέσα ενημέρωσης (κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο).

Δ3.5 Συναντήσεις με συλλόγους πολιτών, φορείς και ξένες διπλωματικές αρχές

Κατά τη διάρκεια των εργασιών της, η Επιτροπή συναντήθηκε με το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο, την Κτηματολόγιο Α.Ε., την Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, την Επιτροπή Κατοίκων Πλάκας, την Επιτροπή Κατοίκων Ακαδημίας Πλάτωνος, τον Σύλλογο «Παναθήναια», τον Σύλλογο «Μέγας Αλέξανδρος», την Επιτροπή Κατοίκων Εξαρχείων, την Κίνηση Πολιτών για τη Διάσωση του Ιστορικού Κέντρου, την ΜΚΟ Ecocity, την ΜΚΟ Sarcha, την ΜΚΟ Monumenta, κ.α. Επιπρόσθετα ο Πρόεδρος της Επιτροπής είχε συναντήσεις με τους Πρέσβεις στην Ελλάδα της Ιαπωνίας, της Δανίας, της Νορβηγίας, της Κορέας, του Η.Β. και με τον ακόλουθο των ΗΠΑ επί θεμάτων περιβάλλοντος.

Δ3.6 Ανάρτηση των Πορισμάτων των Εργασιών της Επιτροπής στο Διαδίκτυο και στην Ιστοσελίδα της Βουλής των Ελλήνων

Δ3.7 Κοινή πρωτοβουλία της Επιτροπής με το Υπουργείο Παιδείας

Σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, απεστάλη εγκύκλιος στα σχολεία της χώρας με την οποία ενημερώνονταν για την προετοιμασία της Διάσκεψης των Η.Ε. για την Κλιματική Αλλαγή, για το πόρισμα της Επιτροπής Περιβάλλοντος ενόψει της Διάσκεψης αλλά και για τη δυνατότητα συμμετοχής τους σε ηλεκτρονική πικετοφορία των Ηνωμένων Εθνών για την προστασία του κλίματος (www.sealthedeal2009.org).

Δ3.8 Επίσκεψη στην έδρα του Μεσογειακού Σχεδίου Δράσης των Ηνωμένων Εθνών

Η Επιτροπή Περιβάλλοντος πραγματοποίησε ειδική επίσκεψη στην έδρα του Μ.Σ.Δ των Ηνωμένων Εθνών στην Αθήνα και ενημερώθηκε για τις δραστηριότητες του.

Δ3.9 Συνεργασία με το Κανάλι της Βουλής

Οι εργασίες της Επιτροπής καλύφθηκαν από το Κανάλι της Βουλής τόσο μέσα από τη μετάδοση των Συνεδριάσεων όσο και μέσα από ειδικές εκπομπές (Ιστορικό Κέντρο, Πηνειός), την κάλυψη των επισκέψεων της Επιτροπής (λίμνη Λάδωνα και Πηνειός) και την προετοιμασία ειδικών παραγωγών (με τη μορφή ντοκυμαντέρ).

Η Επιτροπή ευχαριστεί θερμά το προσωπικό του Καναλιού της Βουλής για την ανταπόκριση του και επισημαίνει και αναγνωρίζει το δυναμικό που προσφέρει το Κανάλι της Βουλής για την πληρέστερη ενημέρωση των πολιτών.

Δ4. Επιστημονική και διοικητική στήριξη

Η Επιτροπή είχε επαρκή διοικητική στήριξη από το προσωπικό της Βουλής και εξαιρετική συνεργασία με τη Διεύθυνση των Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών της Βουλής.

Ευχαριστεί προς τούτο την Προϊσταμένη της Γενικής Διεύθυνσης Κοινοβουλευτικών Επιτροπών κα. Αικατερίνη Πανουργιά - Σταμαδιάνου και τα στελέχη της Διεύθυνσης.

Αντίθετα στο θέμα της επιστημονικής στήριξης, η Επιτροπή δεν είχε την απαιτούμενη στήριξη από τη Βουλή. Το θέμα της επιστημονικής στήριξης επισημαίνεται και στην πρόταση της Επιτροπής προς τον Πρόεδρο της Βουλής κ. Φ. Πετσάλνικο ενόψει της αναθεώρησης του Κανονισμού της Βουλής.

Δ5. Ρόλος της Επιτροπής και η ανάγκη για τη θεσμική αναβάθμιση της Επιτροπής

Το ζήτημα του ρόλου της Επιτροπής Περιβάλλοντος και η ανάγκη της θεσμικής αναβάθμισης και της επέκτασης των αρμοδιοτήτων ώστε να ασκήσει αποτελεσματικά το θεσμικό της ρόλο, αποτέλεσαν κεντρικούς στόχους, που τέθηκαν ήδη από τον αρχικό προγραμματισμό των δραστηριοτήτων της με την τρέχουσα σύνθεση (11.2009).

Πρόταση 1: Οι λύσεις για τη θεσμική αναβάθμιση της Επιτροπής εμφανίζονται να είναι δύο:

α) να μετατραπεί η Επιτροπή Περιβάλλοντος σε Διαρκή Επιτροπή,

ή

β) να παραμείνει ως Ειδική Μόνιμη Επιτροπή, αλλά με αναβαθμισμένο ρόλο.

Επικρατούσα άποψη είναι πως δόκιμη είναι η δεύτερη λύση. Και αυτό γιατί το Περιβάλλον και η προστασία του σχετίζονται οριζοντίως με το σύνολο των κυβερνητικών δράσεων που είναι ανατεθειμένες σε Υπουργεία, ως προς τα οποία αντιστοιχούν οι έξι ήδη υφιστάμενες Διαρκείς Επιτροπές της Βουλής.

Συνεπώς, η θεσμική αναβάθμιση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιβάλλοντος πρέπει να περιοριστεί στα όρια του άρθρου 43Α του ΚτΒ περί Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών.

Η θεσμική αναβάθμιση της Επιτροπής Περιβάλλοντος μπορεί να γίνει με την προσθήκη μιας ακόμη παραγράφου στο άρθρο 43Α του ΚτΒ. Με την παράγραφο αυτή θα καθορίζεται αρμοδιότητα της Επιτροπής Περιβάλλοντος να συμμετέχει στην επεξεργασία και εξέταση - ή και για συζήτηση και ψήφιση, κατά τα άρθρα 70 § 2 και 72 §§ 2 και 4 του Συντάγματος, σχεδίων νόμων που έχουν παραπεμφθεί στις Διαρκείς Επιτροπές της Βουλής και αναφέρονται σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

Είναι προφανές, ότι η λειτουργία της Επιτροπής με το παραπάνω χαρακτήρα, προϋποθέτει και τη σχετική επιστημονική ή τεχνική αρωγή, την οποία μόνο εξειδικευμένοι επιστήμονες ή ειδικοί μπορούν να παράσχουν. Η συγκρότηση, συνεπώς, μιας σχετικής επιστημονικής ή τεχνικής ομάδας υποστήριξης της Επιτροπής Περιβάλλοντος πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο της μέριμνας εκ μέρους του Προέδρου της Βουλής και της Διάσκεψης των Προέδρων.

Πρόταση 2: Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Περιβάλλοντος πρέπει να υποστηριχθεί, με μέτρα ενίσχυσης της σχέσης των πολιτών και των κοινωνικών ομάδων με τη Βουλή των Ελλήνων. Έως σήμερα, η πρακτική, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 38 του ΚτΒ (ακροάσεις εξωκοινοβουλευτικών προσώπων), είναι η Επιτροπή Περιβάλλοντος να ενημερώνεται από τους αρμόδιους φορείς. Με γνώμονα την εκτίμηση ότι η Βουλή των Ελλήνων πρέπει να ανοιχτεί προς τους πολίτες, προτείνεται να εξετασθεί η δυνατότητα να αναφέρεται ο πολίτης, ατομικώς ή συλλογικώς, στη Βουλή για περιβαλλοντικά θέματα και να

αναπτύσσει προφορικώς τις απόψεις του στην Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Περιβάλλοντος. Το άρθρο 69 του Συντάγματος ρυθμίζει το ζήτημα των αναφορών των πολιτών προς την Εθνική Αντιπροσωπεία. Η έως σήμερα ερμηνεία του, η οποία ούτως ή άλλως αφορά θέματα *interna corporis*, θέλει τις αναφορές να γίνονται προς τη Βουλή κι όχι ενώπιον της Βουλής. Με άλλα λόγια, η έως σήμερα ερμηνεία προκρίνει αποκλειστικώς τον γραπτό τύπο κι απορρίπτει τον προφορικό τύπο διεκπεραίωσης των αναφορών. Εκτιμάται ότι θα πρέπει να υιοθετηθεί η διαδικασία της γραπτής κατάθεσης και της, υπό προϋποθέσεις, προφορικής ανάπτυξης των αναφορών («*hearings of petitioners*»). Η σχετική πρακτική του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μπορεί ν' αποτελέσει το πρότυπο και για το Ελληνικό Κοινοβούλιο. Και συγκεκριμένα: σύμφωνα με το άρθρο 192 του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου «Για την εξέταση των αναφορών ή για τη διαπίστωση γεγονότων, η επιτροπή μπορεί να οργανώνει ακροάσεις των αναφερομένων ή γενικές ακροάσεις, ή να αποστέλλει μέλη της για επιτόπια διαπίστωση».

Σύμφωνα με μία ερμηνεία, η ανωτέρω πρακτική μπορεί να εκκινήσει δίχως την αλλαγή του ΚτΒ. Επειδή, ωστόσο, ο σεβασμός της δεν πρέπει να είναι περιστασιακός, δεν πρέπει δηλαδή να αφεθεί στην καλή θέληση των εκάστοτε πλειοψηφιών, κρίνεται σκόπιμη η αναθεώρηση του ΚτΒ και, ειδικώς, του άρθρου 125, προκειμένου να προβλεφθεί η ανωτέρω διαδικασία. Η αυτοτέλεια της ύλης των έξι (6) παραγράφων του άρθρου 125 επιβάλλει, η αναθεώρηση ως προς την ανωτέρω κατεύθυνση να γίνει με την προσθήκη μίας ακόμη παραγράφου, με αριθμό επτά (7).

E. Εργασίες της Επιτροπής Περιβάλλοντος ανά Θεματικό Κύκλο

Διαπιστώσεις και Συμπεράσματα

E.1 Γενική εικόνα για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην Ελλάδα

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης εξετάστηκαν, ως προς την εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην Ελλάδα ο βαθμός ενσωμάτωσης της αντίστοιχης διεθνούς και Κοινοτικής νομοθεσίας, η ύπαρξη και λειτουργία μηχανισμών ελέγχου, η στελέχωση των αρμόδιων υπηρεσιών, ο χαρακτήρας των καταγγελλόμενων παραβάσεων, ο συντονισμός των αρμόδιων υπηρεσιών και η διάθεση επαρκούς πληροφόρησης προς το κοινό.

Γενικές διαπιστώσεις

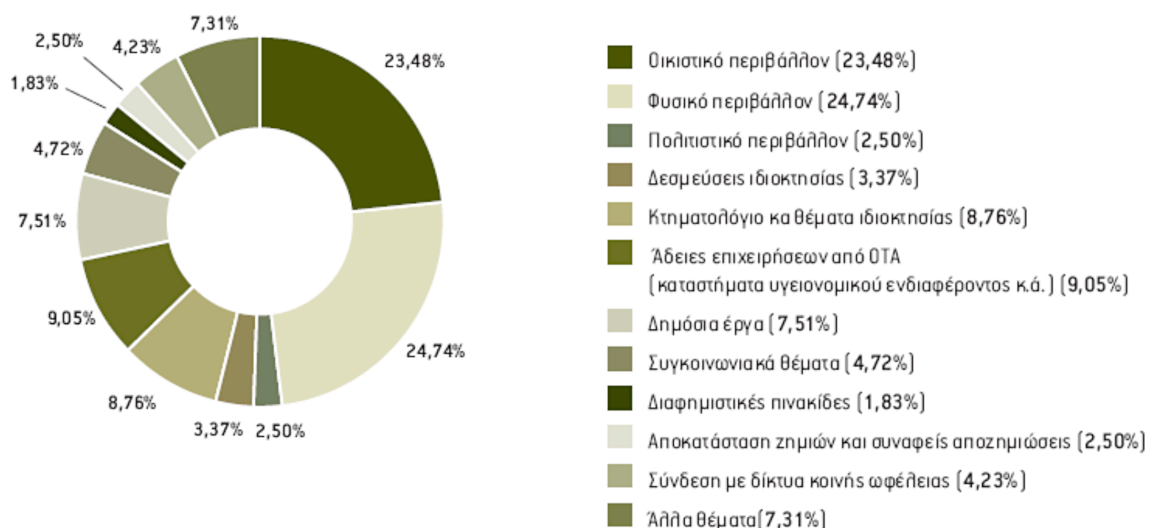
1. Στην χώρα μας παρατηρείται ελλιπής ή ελλειμματική εφαρμογή της νομοθεσίας που αποτελεί το βασικότερο παράγοντα υποβάθμισης της ποιότητας του περιβάλλοντος.
2. Παρατηρείται νομοθετικός πληθωρισμός σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, ο οποίος πολλές φορές λειτουργεί ανασταλτικά ως προς την προστασία του.
3. Σε αρκετές περιπτώσεις παρατηρείται καθυστέρηση στην ενσωμάτωση της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας για το Περιβάλλον στο Εθνικό Δίκαιο.

Ειδικές διαπιστώσεις

1. Η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (ΕΥΕΠ) λειτουργεί χωρίς τυπική και ουσιαστική νομική υποστήριξη και στερείται της δυνατότητας προανακριτικού έργου.
2. Οι ανθρώπινοι πόροι της ΕΥΕΠ δεν αρκούν για να παρακολουθούνται οι πολλές περιβαλλοντικές υποθέσεις που παρουσιάζονται καθώς το υπάρχον προσωπικό είναι 36 άτομα εκ των οποίων 29 επιθεωρητές και 7 τεχνικό – διοικητικό προσωπικό.
3. Παρατηρείται σχετική αδυναμία είσπραξης των προστίμων που επιβάλλονται για διάφορες περιβαλλοντικές παραβάσεις. Κατά το έτος 2008 σε σύνολο 231 υποθέσεων επιβλήθηκαν πρόστιμα συνολικού ύψους 7,4 εκ. Ευρώ ενώ το 2009 σε σύνολο 70 υποθέσεων μόλις 1,5 εκ. Ευρώ. Σύμφωνα με έρευνα του ΥΠΕΚΑ υπολογίζεται ότι το 71% των προστίμων έχουν εισπραχθεί.
4. Οι πιο συνηθισμένες παραβάσεις αφορούν την έλλειψη ή μη λειτουργία αντιρρυπαντικής τεχνολογίας αερίων εκπομπών, την έλλειψη αδειοδότησης για διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων, τη μη τήρηση οριακών τιμών εκροών υγρών αποβλήτων και την πλημμελή παρακολούθηση (monitoring) εκπομπών (αερίων και υγρών αποβλήτων).
5. Σύμφωνα με την Οδηγία 2008/99/ΕΕ με την οποία το ελληνικό δίκαιο βρίσκεται υπό εναρμόνιση τυποούνται ως αδικήματα:
 - α) η απόρριψη, εκπομπή ή εισαγωγή ποσότητας υλικών ή ιοντίζουσας ακτινοβολίας στον αέρα, το έδαφος ή το νερό,
 - β) η συλλογή, μεταφορά, ανάκτηση ή διάθεση αποβλήτων,
 - γ) η αποστολή αποβλήτων,
 - δ) η λειτουργία μονάδας, η οποία εκτελεί επικίνδυνες δραστηριότητες ή στην οποία αποθηκεύονται ή χρησιμοποιούνται επικίνδυνες ουσίες ή παρασκευάσματα,

- ε) η παραγωγή, η επεξεργασία, ο χειρισμός, η χρήση, η κατοχή, η αποθήκευση, η μεταφορά, η εισαγωγή, η εξαγωγή ή η διάθεση πυρηνικών υλικών ή άλλων επικινδύνων ραδιενεργών ουσιών,
- στ) η θανάτωση, ο αφανισμός, η κατοχή ή η σύλληψη προστατευόμενων ειδών της άγριας χλωρίδας ή πανίδας,
- ζ) η εμπορία με προστατευόμενα είδη άγριας πανίδας ή χλωρίδας ή μερών ή παραγώγων αυτών,
- η) κάθε συμπεριφορά που προκαλεί την ουσιαστική υποβάθμιση οικολογικού ενδιαφέροντος εντός προστατευόμενης περιοχής,
- θ) η παραγωγή, εισαγωγή, εξαγωγή, διάθεση στην αγορά ή η χρήση ουσιών που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος.
6. Αναφορικά με τις προβλέψεις της νομοθεσίας για αδειοδοτήσεις (Αποφάσεις Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων – ΑΕΠΟ) διαπιστώνεται ότι τα 3 επίπεδα περιβαλλοντικής αδειοδότησης: κεντρικό (Υπουργείο), περιφερειακό (Δ/νσεις ΠΕΧΩ), Νομαρχιακό, παρουσιάζουν σημαντική διαφοροποίηση της «ποιότητας» και της πληρότητας των ΑΕΠΟ, αν και υπάρχει σαφής τάση βελτίωσης τα τελευταία χρόνια.
7. Στα δυνατά σημεία της εφαρμογής της νομοθεσίας στην Ελλάδα πρέπει να αναφερθούν:
- α. Η ευαισθητοποίηση – συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών.
- β. Η ευκολότερη πρόσβαση στη σχετική περιβαλλοντική πληροφορία - Διάχυση της ενημέρωσης.
- γ. Η ανάπτυξη τεχνολογιών παρακολούθησης (monitoring).
- δ. Η ευρεία ανάπτυξη θεματικών κύκλων σπουδών σχετικών με το περιβάλλον.
8. Οι αναφορές των πολιτών σχετίζονται με αυθαίρετες παρεμβάσεις στο οικιστικό και πολιτιστικό περιβάλλον, με παραβάσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος, και τη γενικότερη υποβάθμιση της ποιότητας ζωής, στοχεύουν στον εντοπισμό της κακοδιοίκησης και της ελλιπούς προστασίας των δικαιωμάτων του πολίτη, καθώς και στην υπόδειξη των νομίμων λύσεων και στην αποκατάσταση της νομιμότητας.

Ειδικότερα οι Θεματικές κατηγορίες αναφορών των πολιτών προς τον Συνήγορο του Πολίτη για το έτος 2009 αφορούσαν:

Ως προς το **οικιστικό περιβάλλον** (23% των αναφορών) βασικότερη αιτία της προσφυγής των πολιτών στον Συνήγορο του Πολίτη αποτέλεσαν οι σοβαρές καθυστερήσεις στην έγκριση και εφαρμογή πολεοδομικών σχεδίων και οι μακρόχρονιες δεσμεύσεις ιδιοκτησιών για πολεοδομικούς σκοπούς. Επιπλέον, οι αναφορές αυτές αφορούσαν:

- Πολεοδομική παραβατικότητα. Απουσία ελεγκτικών μηχανισμών μετά την έκδοση της οικοδομικής αδείας.
- Μακροχρόνια ανοχή της αυθαίρετης δόμησης.
- Ελλιπή στελέχωση και μηχανοργάνωση των αρμόδιων πολεοδομικών υπηρεσιών.
- Πολυνομία, πληθωρισμός και πολυπλοκότητα της πολεοδομικής νομοθεσίας.
- Ελλιπή καταγραφή και οριοθέτηση προστατευτέων περιοχών της χώρας.

Ως προς το **φυσικό περιβάλλον** (25% των αναφορών) οι αναφορές ήταν ως επί το πλείστον σχετικές με την προστασία δασών:

- Ελλειψη δασικών χαρτών και δασολογίου,
- Ελλειψη κοινής επιχειρησιακής δράσης δασικών και πυροσβεστικών υπηρεσιών,
- Καθυστερήση κήρυξης αναδασωτέων εκτάσεων και εκπόνησης αντιπλημμυρικών έργων,
- Χρονοβόρες διαδικασίες πρόσληψης εποχικού προσωπικού με καθήκοντα φύλαξης,
- Ελλειψη κανονιστικού πλαισίου για τη λειτουργία και τον τρόπο ελέγχου αθλητικών – τουριστικών δραστηριοτήτων σε εθνικούς δρυμούς.

Ως προς το **πολιτιστικό περιβάλλον** (2.5% των αναφορών), οι αναφορές αφορούσαν κυρίως:

- Δεσμεύσεις ιδιοκτησιών για αρχαιολογικούς σκοπούς.
- Δέσμευση ιδιοκτησιών χωρίς κήρυξη απαλλοτρίωσης και αδυναμία καταβολής των οφειλόμενων αποζημιώσεων.
- Στέρηση ή περιορισμός της κατά κατά προορισμό χρήσεως ακινήτων για την προστασία και ανάδειξη αρχαιοτήτων.
- Δέσμευση ιδιοκτησίας λόγω διενέργειας ανασκαφών

9. Ειδικότερα οι σχετικές με την περιβαλλοντική αδειοδότηση αναφορές αφορούσαν:

- Ανακολουθίες και ζητήματα από την κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων
- Απαλλαγή από την περιβαλλοντική αδειοδότηση,
- Μη τήρηση των διαφόρων σταδίων περιβαλλοντικής αδειοδότησης (γνωμοδοτήσεις, δημοσιοποίηση, κλπ.)
- Ελλιπής έλεγχος τήρησης περιβαλλοντικών όρων,
- Ανεπαρκής θεώρηση εναλλακτικών λύσεων,
- Υλοποίηση/ λειτουργία έργων άνευ έγκρισης περιβαλλοντικών όρων,
- Λειτουργία εγκαταστάσεων χωρίς την απαραίτητη ανανέωση των περιβαλλοντικών όρων,
- Ελλείψεις ως προς την εξειδίκευση του περιεχομένου των περιβαλλοντικών όρων,
- Αδυναμία παρακολούθησης των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων,
- Μη συμμόρφωση στις υποδείξεις των αρμοδίων υπηρεσιών,
- Ανοχή της διοίκησης και αποχή από την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων.

E.2. Από το Κυότο στην Κοπεγχάγη

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής των Ελλήνων εξέτασε – με αφορμή και τη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή - στο διάστημα 10.11.2009 έως 8.12.2009 το θέμα της κλιματικής αλλαγής. Η Επιτροπή κατέληξε σε κείμενο συμπερασμάτων το οποίο ακολουθεί στην πλήρη έκδοση του.

Η Επιτροπή αναγνώρισε ότι η κλιματική αλλαγή αποτυπώνεται ήδη στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς, απέδωσε την ευθύνη για την κλιματική αλλαγή κυρίως στις αναπτυγμένες χώρες, θεώρησε ότι η κλιματική αλλαγή πλήττει κυρίως τις αναπτυσσόμενες χώρες αλλά και τα φτωχότερα στρώματα που είναι και περισσότερο ευάλωτα και επεσήμανε ότι η κλιματική αλλαγή προκαλεί σοβαρές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία.

Κεντρικό συμπέρασμα της Επιτροπής ήταν – και παραμένει - η ανάγκη για μία νομικά δεσμευτική συμφωνία η οποία θα οδηγεί σε μετρήσιμους στόχους και θα τεθεί σε ισχύ από 1^{ης} Ιανουαρίου 2013.

Η Επιτροπή υποστήριξε τέλος την ανάγκη για ακόμη αυστηρότερα μέτρα στην κατεύθυνση των προτάσεων της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή των Ηνωμένων Εθνών (βλ. σημεία 4,5,6 Κειμένου Συμπερασμάτων).

Κείμενο Συμπερασμάτων της 9^{ης} Δεκεμβρίου 2009 της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιβάλλοντος της Βουλής των Ελλήνων σχετικά με τη Διάσκεψη της Κοπεγχάγης για την κλιματική αλλαγή (COP 15)

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής των Ελλήνων,

- έχοντας υπόψη τη Σύμβαση Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Αλλαγή του Κλίματος (UNFCCC) και το πρωτόκολλο του Κιότο στη UNFCCC,
- έχοντας υπόψη το σχέδιο δράσης του Μπαλί (Απόφαση 1/COP 13),
- έχοντας υπόψη τα κείμενα εργασίας για την επικείμενη δέκατη πέμπτη Διάσκεψη των Μερών (COP 15) της UNFCCC η οποία διεξάγεται στην Κοπεγχάγη της Δανίας από 7 έως 18 Δεκεμβρίου 2009,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 10ης Σεπτεμβρίου 2009 για την ενίσχυση της διεθνούς χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής: ευρωπαϊκός οδηγός ενόψει της συμφωνίας της Κοπεγχάγης,
- έχοντας υπόψη το ενεργειακό και κλιματικό πλαίσιο που υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το Δεκέμβριο 2008 και αφορούσε στη βελτίωση και επέκταση του συστήματος εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου καθώς και τους στόχους για 20% μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, 20% αύξηση της συμμετοχής των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 20% αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας έως το 2020 (στόχος «20-20-20»),
- έχοντας υπόψη τις εκθέσεις της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) στις οποίες συνοψίζεται η παρούσα κατάσταση σε ότι αφορά στην κλιματική αλλαγή και παρουσιάζονται οι εκτιμήσεις για τις επόμενες δεκαετίες,
- έχοντας υπόψη την έκθεση Stern η οποία τονίζει ότι το κόστος αποκατάστασης της κλιματικής αλλαγής υπερβαίνει κατά πολύ το κόστος πρόληψης της,
- έχοντας υπόψη ότι το 2030 τα δύο τρίτα της ανθρωπότητας θα ζει σε αστικά κέντρα τα

- οποία με τις δραστηριότητες τους συμβάλλουν καθοριστικά στην κλιματική αλλαγή,
- έχοντας υπόψη τη Διεθνή Συμφωνία Δήμων και Τοπικών Κυβερνήσεων για την Προστασία του Κλίματος,
 - έχοντας υπόψη την κατάσταση του περιβάλλοντος στην Ελλάδα και ειδικότερα το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Κλιματικές Αλλαγές,
 - έχοντας υπόψη τους εθνικούς στόχους όπως απορρέουν από την Κοινοτική Νομοθεσία καθώς και των Εθνικών Σχεδίων Κατανομής Εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου,
 - έχοντας υπόψη τις θέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη Διεθνή Διάσκεψη της Κοπεγχάγης και τις αντίστοιχες θέσεις της Ελληνικής Κυβέρνησης,
 - έχοντας υπόψη τις επιστημονικές αναλύσεις για την κλιματική αλλαγή αλλά και τα τελευταία επιστημονικά τεκμήρια που καταδεικνύουν ότι η κλιματική αλλαγή επέρχεται ταχύτερα από ό,τι είχε εκτιμηθεί παλαιότερα,
 - έχοντας υπόψη τις απόψεις και τις προτάσεις του Μεσογειακού Σχεδίου Δράσης των Ηνωμένων Εθνών, των επιστημονικών, ακαδημαϊκών και ερευνητικών φορέων της χώρας και των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων,
 - λαμβάνοντας υπόψη τα επιστημονικά συμπεράσματα για την παγκόσμια αύξηση της μέσης θερμοκρασίας του αέρα και των ωκεανών, την αύξηση της στάθμης της θάλασσας και το λιώσιμο των πάγων,
 - λαμβάνοντας υπόψη η παγκόσμια συγκέντρωση διοξειδίου του άνθρακα, μεθανίου και νιτροδών οξέων έχει αυξηθεί σημαντικά ως αποτέλεσμα των ανθρώπινων δραστηριοτήτων από το 1750,
 - λαμβάνοντας υπόψη η παγκόσμια αύξηση στη συγκέντρωση του διοξειδίου του άνθρακα οφείλεται πρωτογενώς στη χρήση των ορυκτών καυσίμων και στις αλλαγές των χρήσεων γης,
 - λαμβάνοντας υπόψη ότι η ανθρωπογενής αύξηση της θερμοκρασίας και της στάθμης της θάλασσας θα συνεχίσει να υφίσταται για αιώνες, ακόμα και εάν σταθεροποιηθούν οι συγκεντρώσεις αερίων του θερμοκηπίου.
 - λαμβάνοντας υπόψη το στόχο του περιορισμού της συνολικής μέσης ετήσιας αύξησης της θερμοκρασίας επιφανείας στους 2°C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα,
 - λαμβάνοντας υπόψη ότι η αλλαγή του κλίματος μπορεί να αυξήσει το ενδεχόμενο συγκρούσεων για την κατοχή των φυσικών πόρων εξαιτίας του περιορισμού της καλλιεργήσιμης γης, της αύξησης της λειψυδρίας ή της αποψίλωσης των δασών, ή εξαιτίας της μετανάστευσης για κλιματικούς λόγους,
 - λαμβάνοντας υπόψη ότι το μεγαλύτερο μέρος των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου προέρχεται από την παραγωγή ενέργειας και ότι η αποψίλωση των δασών ευθύνεται για το 20% περίπου των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου σε παγκόσμιο επίπεδο,
 - λαμβάνοντας υπόψη ότι η κλιματική αλλαγή θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία και θα πλήξει ειδικότερα τα φτωχότερα στρώματα που είναι και περισσότερο ευάλωτα,
 - λαμβάνοντας υπόψη ότι η κλιματική αλλαγή οδηγεί τις φτωχότερες χώρες του πλανήτη σε συνθήκες εξαθλίωσης λόγω έλλειψης φυσικών πόρων,
 - λαμβάνοντας υπόψη ότι ειδικότερα στην Ελλάδα από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, η θερμοκρασία αυξάνεται ιδιαίτερα το καλοκαίρι, οι βροχοπτώσεις, κατά την περίοδο 1980-2000, εμφανίζουν τάση μείωσης τόσο σε ετήσια βάση όσο και σε εποχική,

καταγράφονται τάσεις ερημοποίησης σε περιοχές της χώρας και εντοπίζεται ιδιαίτερα οξύ το πρόβλημα της διάβρωσης των εδαφών και ιδιαίτερα των παράκτιων ζωνών,

1. τονίζει την ανάγκη για μία νομικά δεσμευτική συμφωνία για το κλίμα στην Κοπεγχάγη η οποία θα οδηγεί σε μετρήσιμους στόχους και θα τεθεί σε ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 2013,
2. αναγνωρίζει ότι οι αναπτυγμένες χώρες έχουν το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης για την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί αλλά θεωρεί ότι μερίδιο ευθύνης έχουν διαμορφώσει και οι αναπτυσσόμενες χώρες,
3. εκτιμά ότι ο στόχος των 2 βαθμών Κελσίου απαιτεί τη συμμετοχή – στις δράσεις - των αναπτυγμένων χωρών, όσο και των αναπτυσσόμενων, λαμβάνοντας όμως υπόψη την αρχή των διαφοροποιημένων ευθυνών,
4. αναγνωρίζει το ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία έχει αναλάβει τη μονομερή υποχρέωση να μειώσει συλλογικά τις εκπομπές της κατά 20% έως το 2020 και συγχρόνως έχει δεσμευθεί να προβεί σε μείωση κατά 30% στο πλαίσιο μίας παγκόσμιας συμφωνίας που ενδεχομένως συναφθεί στην Κοπεγχάγη,
5. χαιρετίζει την πολιτική πρόθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να μειώσει κατά 25-40% τις εκπομπές το 2030 και κατά 80% το 2050 πάντα με έτος βάσης το 1990,
6. θεωρεί όμως ότι απαιτούνται ακόμη αυστηρότερα μέτρα στην κατεύθυνση των προτάσεων της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή των Ηνωμένων Εθνών,
7. θεωρεί θετική εξέλιξη την πρόθεση των ΗΠΑ και της Κίνας να μειώσουν τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου αλλά επισημαίνει ότι οι μειώσεις δεν είναι επαρκείς, δεν αναφέρονται στο έτος βάσης 1990 και δεν ανταποκρίνονται στο μερίδιο ευθύνης τους στην κλιματική αλλαγή,
8. υποστηρίζει ότι οι αναπτυγμένες χώρες πρέπει να συμβάλλουν οικονομικά στα σχέδια αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής στις αναπτυσσόμενες χώρες και θεωρεί ότι η συλλογική συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις προσπάθειες μετριασμού και τις ανάγκες προσαρμογής των αναπτυσσόμενων χωρών δεν θα πρέπει να είναι μικρότερη από 10 δισ. ευρώ ετησίως μέχρι το 2020,
9. πιστεύει ότι η συμφωνία της Κοπεγχάγης πρέπει να προβλέπει κυρώσεις, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των συμβαλλομένων μερών, σε διεθνές επίπεδο η μορφή των οποίων μένει να προσδιοριστεί,
10. επισημαίνει ότι καθυστέρηση στην ανάληψη δράσεων σε παγκόσμιο επίπεδο μπορεί να οδηγήσει σε μια κατάσταση όπου οι μελλοντικές γενεές δεν θα είναι πλέον σε θέση να ελέγξουν την κλιματική αλλαγή,
11. θεωρεί ότι η στροφή σε οικονομίες χαμηλού άνθρακα είναι αναγκαία και ότι θα πρέπει η στροφή αυτή να σχεδιασθεί άμεσα και να δρομολογηθεί σε μεσοπρόσθετο επίπεδο,
12. επισημαίνει την προτεραιότητα του στόχου του «20-20-20» για την Ελλάδα και καλεί την Ελληνική Κυβέρνηση να δρομολογήσει όλες τις αναγκαίες ενέργειες για την επίτευξη του στόχου,
13. θεωρεί ως σημαντική προτεραιότητα για την Ελλάδα ένα Εθνικό Πρόγραμμα εξοικονόμησης Ενέργειας στα κτίρια, στις μεταφορές και στη βιομηχανία με στόχο τη μείωση της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας και της μείωσης των φορτίων αιχμής,
14. εκτιμά ότι ενώ καταγράφεται πρόοδος στη διεύθυνση των ΑΠΕ στο ενεργειακό

μείγμα της χώρας, τα βήματα είναι αργά και απαιτούνται άμεσα διορθωτικές ενέργειες όπως για παράδειγμα η απλοποίηση του συστήματος αδειοδότησης και η παροχή επαρκών οικονομικών κινήτρων,

15. θεωρεί αναγκαία την επικαιροποίηση του Χωροταξικού Σχεδίου για τις ΑΠΕ στην περίπτωση νεότερων δεδομένων για την κλιματική αλλαγή στην Ελλάδα,
16. εκτιμά ότι απαιτείται ενίσχυση των μέσων μαζικής μεταφοράς και περιορισμός της χρήσης των Ι.Χ. αυτοκινήτων στα αστικά κέντρα,
17. καλεί την Ελληνική Κυβέρνηση να αναθεωρήσει προς μία οικολογική κατεύθυνση το Γενικό Οικοδομικό Κανονισμό, ενισχύοντας τη βιοκλιματική αρχιτεκτονική, την ενσωμάτωση των ΑΠΕ στα κτίρια, την ενεργειακή αποδοτικότητα και τα ψυχρά υλικά
18. θεωρεί θετικό το μέτρο της Ελληνικής Κυβέρνησης να προωθήσει τις ΑΠΕ στα κτίρια και προτείνει την εφαρμογή του μέτρου το δυνατόν συντομότερα και σε κάθε περίπτωση όχι αργότερα από το τέλος του 2010,
19. καλεί τους παραγωγικούς τομείς στη χώρα να ενσωματώσουν νέες αντιρρυπαντικές τεχνολογίες στις διαδικασίες τους, κατά προτίμηση δε στην έναρξη των παραγωγικών διαδικασιών αντί στο τέλος τους,
20. καλεί την Τοπική Αυτοδιοίκηση να δρομολογήσει ειδικές δράσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και το μετριασμό των επιπτώσεων της στα αστικά κέντρα και προτρέπει τους Δήμους να δημιουργήσουν δίκτυα για την προστασία του κλίματος στο πρότυπο του Δικτύου Πόλεων C40,
21. θεωρεί αναγκαία μία ειδική πολιτική για την ανάσχεση της αστικοποίησης στην Ελλάδα,
22. θεωρεί αναγκαία τη συναξιολόγηση της παραμέτρου της κλιματικής αλλαγής στη νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική αλλά και σε κάθε πολιτική που αφορά στον αγροτικό και κτηνοτροφικό τομέα στην Ελλάδα,
23. υποστηρίζει ότι η παράμετρος της κλιματικής αλλαγής πρέπει να είναι κεντρική στην κατάρτιση των σχεδίων διαχείρισης υδατικών λεκανών αλλά και του προγράμματος υποδομών ορεινής και πεδινής υδρονομίας στην Ελλάδα,
24. εκφράζει την αγωνία της για τη συνεχιζόμενη διάβρωση των παράκτιων ζωνών της Μεσογείου και της Ελλάδος και καλεί ειδικότερα την Ελληνική Κυβέρνηση να σχεδιάσει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα προστασίας των παράκτιων ζωνών,
25. επισημαίνει ως μείζονα προτεραιότητα τη διαφύλαξη του δασικού πλούτου της χώρας και καλεί την Ελληνική Κυβέρνηση να επισπεύσει και να ενισχύσει τις δράσεις αναδάσωσης και να καταρτίσει κατά απόλυτη προτεραιότητα το δασικό κτηματολόγιο,
26. θεωρεί αναγκαία την περαιτέρω ενίσχυση της παραμέτρου της κλιματικής αλλαγής στο Χωροταξικό Σχέδιο για τον Τουρισμό υπό το πρίσμα νεότερων διαπιστώσεων για την κλιματική αλλαγή στην Ελλάδα,
27. προτείνει η Ελλάδα να διαθέσει ποσοστό του ΑΕΠ της για τη δημιουργία ταμείου με σκοπό την υλοποίηση τεχνολογιών καθαρής ενέργειας,
28. θεωρεί ότι οι περιβαλλοντικοί φόροι πρέπει να είναι δημοσιονομικά ουδέτεροι και εκτιμά ότι είναι προτιμότερη μία πολιτική κινήτρων και φορολογικών ελαφρύνσεων για δράσεις μετριασμού της κλιματικής αλλαγής,
29. εκφράζει τον προβληματισμό της για το Πρόγραμμα Εμπορίας Εκπομπών αερίων

του θερμοκηπίου όπως αυτό εφαρμόζεται μέχρι σήμερα και θεωρεί ότι προτεραιότητα πρέπει να δίνεται σε δαπάνες που μειώνουν με μόνιμο τρόπο τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου αντί σε δαπάνες για την αγορά δικαιωμάτων εκπομπής,

30. καλεί την Ελληνική Κυβέρνηση να πάρει πρωτοβουλία για την προστασία της Μεσογείου από την κλιματική αλλαγή,
31. καλεί την Ελληνική Κυβέρνηση να προωθήσει ακόμη περισσότερο το θέμα της κλιματικής αλλαγής στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση,
32. θεωρεί αναγκαία την ενίσχυση της έρευνας για τη διακρίβωση και την παρακολούθηση της κλιματικής αλλαγής και επισημαίνει την προτεραιότητα για την ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας σε ότι αφορά στις τεχνολογίες και τις τεχνικές για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής,
33. επισημαίνει την αναγκαιότητα της λειτουργίας ενός εκτενούς δικτύου μετρητικών σταθμών για την παρακολούθηση της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα,
34. καλεί τη Βουλή των Ελλήνων να ενεργοποιήσει – μέσω ειδικών εκπομπών - το Κανάλι της Βουλής ως προς το θέμα της κλιματικής αλλαγής και χαιρετίζει την ανταπόκριση του Καναλιού της Βουλής προς αυτή την κατεύθυνση,
35. προσκαλεί τον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο στην Ελλάδα να καλύψει τη Διεθνή Διάσκεψη της Κοπεγχάγης και να παρουσιάσει κατά το δυνατόν πληρέστερο τρόπο το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεων της και στο διάστημα μετά τη Διάσκεψη,
36. προτρέπει την Ελληνική Κυβέρνηση να ενισχύσει το πλαίσιο ενεργοποίησης των ΜΚΟ στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής,
37. επισημαίνει τη μεγάλη σημασία της ενημέρωσης, διαβούλευσης και συμμετοχής των πολιτών σε δράσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής,
38. προτίθεται να εξετάσει περαιτέρω το θέμα της κλιματικής αλλαγής και των αναγκαίων μέτρων για την αντιμετώπιση της με γνώμονα τα αποτελέσματα της Διάσκεψης της Κοπεγχάγης,
39. αναθέτει στον Πρόεδρό της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων να υποβάλλει ως εισήγηση το παρόν Κείμενο Συμπερασμάτων στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων με την παράκληση να διαβιβασθεί στον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας, στους Προέδρους των Κοινοβουλευτικών Ομάδων και στα μέλη της Βουλής των Ελλήνων και να αναρτηθεί στο δικτυακό τόπο της Βουλής των Ελλήνων,
40. αναθέτει στον Πρόεδρό της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων να αποστείλει το παρόν Κείμενο Συμπερασμάτων σε κάθε φορέα που αναπτύσσει πολιτική, επιστημονική ή κοινωνική δραστηριότητα στο ζήτημα της κλιματικής αλλαγής.

E.2.1 Αποτίμηση της Διάσκεψης της Κοπεγχάγης για την Κλιματική Αλλαγή

Η Επιτροπή σε ειδική Συνεδρίαση (από κοινού με την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Υποθέσεων) αποτίμησε τις εργασίες της Διάσκεψης της Κοπεγχάγης. Εξέφρασε την απογοήτευση της για την έκβαση των εργασιών, για το ισχνό κείμενο διακήρυξης που προέκυψε, για την απροθυμία των βασικών ρυπαντών να δεσμευτούν για ουσιαστικές μειώσεις στις εκπομπές

αερίων θερμοκηπίου και για το δευτερεύοντα ρόλο που τελικά διαδραμάτισε η Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Επιτροπή κάλεσε τους συναρμόδιους φορείς να ασκήσουν τη μέγιστη δυνατή επιρροή ώστε στις εργασίες των Η.Ε. στη Βόννη (6.2010) και στη νέα Διάσκεψη στο Μεξικό (12.2010) να προκύψει ένα δεσμευτικό πλαίσιο ενεργειών για την προστασία του πλανήτη από την κλιματική αλλαγή.

E3. Ανασυγκρότηση των πόλεων

E3.1 Πολεοδομικός και χωροταξικός σχεδιασμός

A. Διαπιστώσεις - Προτάσεις

1. Η Αθήνα είναι μαζί με την Μπρατισλάβα και το Αμβούργο βρίσκεται στις τρεις ταχύτερα «γκετοποιούμενες» πόλεις στην Ευρώπη.
2. Οι έξι από τις δέκα πόλεις στην Ευρώπη με προβλήματα αέριας ρύπανσης (σε ότι αφορά τη συγκέντρωση αιωρούμενων σωματιδίων) είναι ελληνικές (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ηράκλειο, Λάρισα και Βόλος).
3. Οι πόλεις στην Ελλάδα είναι από τις λιγότερο ανταγωνιστικές σε επίπεδο Ε.Ε.
4. Τα ποσοστά πρασίνου στις ελληνικές πόλεις είναι από τα χαμηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
5. Από τις 2000 αναγκαίες πολεοδομικές μελέτες σε επίπεδο επικράτειας, έχουν ολοκληρωθεί – την τελευταία 20ετία – οι 950 (δηλαδή οριακά το 50%), ενώ από τις 2000 πράξεις εφαρμογής που έπρεπε να έχουν εκπονηθεί και κυρωθεί, έχει ολοκληρωθεί μόλις το 20%.
6. Ο συνήθης χρόνος ολοκλήρωσης μίας πολεοδομικής μελέτης και των πράξεων εφαρμογής της κυμαίνεται από 12 έως 18 χρόνια (!).
7. Οι πόλεις αγνοούν τον πολεοδομικό σχεδιασμό που συχνά θεωρείται ως η εκ των υστέρων νομιμοποίηση ιδιωτικών επιλογών και των δυναμικών της αγοράς γης.
8. Τα εγκεκριμένα σχέδια πόλεως προβλέπουν Κοινόχρηστους Χώρους (ΚΧ) που όμως δεν υλοποιούνται, είτε διότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν διαθέτει τους αναγκαίους πόρους, είτε διότι δεν αφιερώνει τους πόρους που διαθέτει και το πολιτικό της ενδιαφέρον σε τέτοιου τύπου ‘επενδύσεις’ που έχουν μακροχρόνια αποτελέσματα και δεν καταγράφονται στο άμεσο ‘πολιτικό όφελος’.
9. Ο ιδιωτικός χώρος είναι κυρίαρχος με αποτέλεσμα ο δημόσιος χώρος να υποβαθμίζεται, ενώ απουσιάζει η αρχιτεκτονική στα δημόσια έργα.
10. Παρά τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί, το ισχύον πολεοδομικό πλαίσιο είναι σύνθετο και χρονοβόρο.
11. Συχνά το αστικό περιβάλλον και η προστασία του χρησιμοποιούνται ως το άλλοθι για οικονομικά μέτρα, όπως για παράδειγμα οι ημιυπαίθριοι χώροι και τα τέλη κυκλοφορίας.
12. Με τα σημερινά θεσμικά εργαλεία είναι αδύνατη η απορρόφηση κοινοτικών κονδυλίων για την ανάπλαση περιοχών και τμημάτων των πόλεων.
13. Χρειάζεται ένας γενικευμένος διάλογος για τον νέο Γενικό Οικοδομικό Κανονισμό ο οποίος θα αξιοποιήσει τις δυνατότητες της αρχιτεκτονικής μέσα από αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς για όλα τα δημόσια κτίρια με δυνατότητα έκφρασης περισσότερο σύγχρονων ρευμάτων καθώς κάθε εποχή πρέπει να αποτυπώνει την παρουσία της.
14. Απαιτείται σχέδιο για συνολικές αναπλάσεις περιοχών με απόσυρση τμημάτων των πόλεων.

15. Εκκρεμούν οι εγκρίσεις 420 Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων οι οποίες θα πρέπει πρώτα να ολοκληρωθούν με το καθεστώς των ήδη υπαρχόντων καποδιστριακών Δήμων και στη συνέχεια να εξετασθεί αν απαιτείται νέα αναθεώρηση τους στα πλαίσια του Σχεδίου Καλλικράτης.
16. Προτείνεται να εξετασθεί ο Κοινωνικός ΣΔ. Πρόκειται για την δυνατότητα παροχής αυξημένου ΣΔ με την προϋπόθεση ότι τμήμα της προκύπτουσας επιφάνειας παραχωρείται στον Δήμο ή σε κοινωφελή φορέα για Κοινόχρηστο χώρο. Η αύξηση είναι ελεγχόμενη και η παραχώρηση μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους ακόμα και με μορφή αντιπαροχής, όπως ορίζεται σε ειδικό ΠΔ.
17. Προτείνεται επίσης το Ενεργό Οικοδομικό Τετράγωνο (ΟΤ). Πρόκειται για ένα εργαλείο που επιτρέπει την ανάπλαση ή αναμόρφωση ενός ΟΤ με ενιαία μελέτη και κίνητρα για την νέα δόμηση από τους πόρους του ΕΤΕΡΠΣ. Απαιτεί την συναίνεση της Γενικής Συνέλευσης των ιδιοκτητών του ΟΤ.

E.3.2 Πράσινη Δόμηση

A. Εισαγωγή

Η Επιτροπή στο ζήτημα της Πράσινης Δόμησης επιχείρησε να ανοίξει τον διάλογο σε θέματα όπως:

- Η διασφάλιση της ποιότητας κατασκευής, υγιεινής, ασφάλειας, εξοικονόμησης ενέργειας και πόρων και ποιότητας εσωτερικού αέρα.
- Ο ρόλος της επιλογής κατάλληλων δομικών υλικών.
- Η ενεργειακή απόδοση των δομικών υλικών (σε όλο τον κύκλο ζωής τους) και οι νέες καθαρές τεχνολογίες δόμησης.
- Η ενίσχυση και εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας για την ποιότητα των δομικών υλικών (π.χ. η Οδηγία 89/106 για τα δομικά υλικά και οι τροποποιήσεις αυτής), τις «Πράσινες Προμήθειες» δημόσιων και άλλων έργων, κλπ.
- Η διαχείριση της ποιότητας στις τεχνικές εταιρείες και στα τεχνικά έργα, προγράμματα ποιότητας και πιστοποίηση δομικών υλικών
- Ο ρόλος της βιοκλιματικής Αρχιτεκτονικής

B. Γενική εικόνα για την Πράσινη Δόμηση στην Ελλάδα

1. Το 80% περίπου του πληθυσμού της Ευρώπης ζει σε πόλεις και αυτός ο πληθυσμός χρησιμοποιεί, για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών το 35% της συνολικής ενέργειας και έτσι συμβάλλει στην παραγωγή του 45% του διοξειδίου του άνθρακα.
2. Στην Ελλάδα παρουσιάζεται μία από τις μεγαλύτερες απόλυτες τιμές ενεργειακής έντασης και δεν εμφανίζεται τάση μείωσης όπως σε άλλες χώρες.
3. Η κακή εφαρμογή της νομοθεσίας οδήγησε στη δημιουργία κτηρίων με υψηλή ενεργειακή κατανάλωση και τα προβλήματα εντείνονται καθώς αυξάνονται οι ενεργειακές απαιτήσεις.
4. Ειδικότερα στην Αθήνα ο αριθμός των διαδοχικών ωρών άνω των 30 βαθμών Κελσίου, έχει αυξηθεί έως και κατά 40 % κατά την περίοδο 1990-2004 συγκριτικά με την περίοδο 1977-1989 και οι καύσωνες εμφανίζονται με μεγαλύτερη συχνότητα.
5. Ως αποτέλεσμα της αστικής διάταξης, του κυκλοφοριακού φόρτου, της ανθρωπογενούς θερμότητας και της συνολικής ισορροπίας της κάθε συγκεκριμένης περιοχής, οι διαφορές θερμοκρασίας κατά τη διάρκεια της ημέρας κυμαίνονται από 0 έως και 13 °C. Μια μέση διαφορά θερμοκρασίας κυμαίνεται περί τους 7-8 °C. Ο Εθνικός Κήπος, που βρίσκεται στην καρδιά του κέντρου της Αθήνας παρουσιάζει

πολύ χαμηλές διαφορές θερμοκρασίας, ενώ οι χαμηλότερες διαφορές θερμοκρασίας εμφανίζονται στον κεντρικό πεζόδρομο της Ερμού. (Μελέτη Παν/μιου Αθηνών).

6. Οι υψηλές θερμοκρασίες καθιστούν τους πολίτες πιο ευπαθείς και ιδιαίτερα τον πληθυσμό χαμηλού εισοδήματος. Όλες οι μελέτες έχουν δείξει ότι η μεγαλύτερη συχνότητα θανάτων καταγράφεται στον πληθυσμό χαμηλού εισοδήματος που κατοικεί σε ακατάλληλα κτίρια χωρίς θερμική προστασία και αερισμό.
7. Ειδικότερα οι πολίτες χαμηλού εισοδήματος στην Αθήνα κατοικούν σε ακατάλληλα κτίρια και είναι ευπαθείς στα ακραία κλιματικά φαινόμενα και τις υψηλές θερμοκρασίες. Σημειώνεται ότι μόνο το 8 % των πολιτών χαμηλού εισοδήματος κατοικούν σε κτίρια με μόνωση και διπλά υαλοστάσια, ενώ το ποσοστό στα υψηλά εισοδήματα είναι 63%.
8. Ενώ κατά μέση τιμή η χρήση κλιματιστικών συσκευών στοιχίζει 100 Ευρώ ανά οικογένεια ή 0,6 ευρώ/τμ ή 12.5 ευρώ ανά άτομο, στα χαμηλά εισοδήματα τα αντίστοιχα νούμερα είναι 195 ευρώ/οικογένεια, ή 1.2 ευρώ/τμ, ή 87 ευρώ/άτομο.
9. Μεγάλη σπατάλη ενέργειας παρατηρείται ιδιαίτερα στα κτίρια του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα καθώς χρησιμοποιούνται πολλά ενοικιαζόμενα κτίρια για τις ανάγκες διοίκησης, λόγω έλλειψης στεγαστικής πολιτικής δημοσίων υπηρεσιών. Στα κτίρια αυτά δεν το Δημόσιο δεν υλοποιεί εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης.
10. Παρατηρείται μια βραδύτητα στην είσοδο των νέων τεχνολογιών και των ΑΠΕ στην κατασκευή των νέων κτηρίων οφειλόμενη κυρίως στην πολυνομία που υφίσταται αυτή τη στιγμή. Ο νόμος 3851/2010 του ΥΠΕΚΑ διευκολύνει σε σημαντικό βαθμό την είσοδο των νέων τεχνολογιών και αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση της εξοικονόμησης ενέργειας και της μείωσης της ενεργειακής έντασης.

Γ. Διαπιστώσεις για τον κτιριακό τομέα

1. Το κτιριακό περιβάλλον στην Ελλάδα αποτελεί σε μεγάλο βαθμό ένα ενεργοβόρο και προβληματικό τομέα.
2. Τα κτήρια κατά μέσο όρο καταναλώνουν ενέργεια με υπερβολικό τρόπο, δεν αξιοποιούν τα νέα – φιλοπεριβαλλοντικά - υλικά, επιβαρύνουν το θερμικό περιβάλλον των πόλεων και κατασκευάζονται με παρωχημένες αρχιτεκτονικές προσεγγίσεις.
3. Το μεγαλύτερο ποσοστό του κτηριακού αποθέματος της χώρας, σχεδόν το 90%, έχει κατασκευαστεί πριν από το 1980. **Κατά συνέπεια υπάρχουν περίπου 3.700.000 κτήρια, που είναι θερμικά απροστάτευτα και ενεργοβόρα.**
4. Η χώρα διαθέτει σημαντικό δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας καθώς με μία και μοναδική επέμβαση, που είναι η θερμομόνωση, προκύπτει εξοικονόμηση ενέργειας της τάξης του 42%.
5. Η Ελλάδα καταναλώνει για θέρμανση 3 φορές περισσότερη ενέργεια – κατά μέσο όρο - από τη Φινλανδία.
6. Η κατανάλωση για θέρμανση στην Ελλάδα είναι κατά 25% μεγαλύτερη από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.
7. Στην Ελλάδα μόλις το 8% των ατόμων με χαμηλά εισοδήματα κατοικούν σε προστατευμένα θερμικά κτήρια σε αντίθεση με το 70% των ατόμων με υψηλά εισοδήματα.
8. Η διαχείριση των πολεοδομικών συγκροτημάτων απαιτεί μια εντελώς νέα προσέγγιση που θα απαντά στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των κλιματολογικών αλλαγών μέσω της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης των κτηρίων και εν γένει των οικιστικών συνόλων.
9. Παρατηρούνται σημαντικά βήματα στον προγραμματισμό του Υπουργείου ΠΕΚΑ για την εφαρμογή του Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτηρίων, η οποία θα εφαρμόζεται σε κάθε νέο κτήριο (άνω των 50 τ.μ.) και στην καθιέρωση του

Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης, το οποίο θα συνοδεύει κάθε νέο κτήριο αλλά και κάθε κτήριο το οποίο θα υπόκειται σε διαδικασία αγοραπωλησίας, ώστε να ενημερώνεται ο πολίτης για την κατάσταση του κτηρίου.

- 10. Η Ελλάδα έχει την υποχρέωση για δημόσια και ιδιωτικά κτίρια σχεδόν μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης το 2018 και το 2019 αντίστοιχα, στόχος που μοιάζει μακρινός ή και ανέφικτος. Σε κάθε περίπτωση απαιτεί γενναίες αλλαγές στον Γενικό Οικοδομικό Κανονισμό αλλά και ένα Κανονισμό Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων που θα είναι σημαντικά πιο φιλόδοξος και τεχνολογικά επικαιροποιημένος από τον πρόσφατα εγκριθέντα.**

E.3.3 Η Περίπτωση της Αττικής

A. Εισαγωγή

Παρά τη σημαντική λειτουργική αναβάθμιση που γνώρισε η Αθήνα από την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων αλλά και από τα έργα υποδομής που πραγματοποιήθηκαν την τελευταία δεκαετία (και κυρίως στο διάστημα 1998-2004), το ευρύτερο πολεοδομικό συγκρότημα της Αθήνας εξακολουθεί να παρουσιάζει σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα (π.χ. υπέρμετρη δόμηση, ατμοσφαιρική ρύπανση, κυκλοφοριακό, περιορισμένοι χώροι πρασίνου και ελεύθεροι χώροι) που επηρεάζουν αρνητικά την ποιότητα ζωής. Το σύνολο σχεδόν των προβλημάτων αυτών οφείλονται στην έλλειψη ενός σύγχρονου ρυθμιστικού σχεδίου για την πόλη αλλά και στο διοικητικό κατακερματισμό του πολεοδομικού συγκροτήματος. **Επισημαίνεται ότι από την επεξεργασία δορυφορικών εικόνων (Landsat) για τα έτη 1988 και 2007, προκύπτει ότι η αύξηση στις δομημένες επιφάνειες για το συγκεκριμένο διάστημα ανέρχεται σε 28.8%.**

B. Διαπιστώσεις

1. Η έλλειψη ενός σύγχρονου Ρυθμιστικού Σχεδίου έχει σημαντικές συνέπειες για την Αττική. Η ανάπτυξη και χωρική αναδιοργάνωση της μητροπολιτικής περιοχής βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει στην επιτάχυνση της ανακοίνωσης του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου από το ΥΠΕΚΑ. Σημειώνεται ότι το ισχύον Ρυθμιστικό Σχέδιο ανάγεται στο 1985, αν και επικαιροποιήθηκε σε κάποιο βαθμό το 1999 με αφορμή τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Σημειώνεται επίσης ότι το ισχύον Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας «αγνοεί» την ύπαρξη του Τραμ, του προαστιακού σιδηροδρόμου, της Αττικής οδού, κ.α.!
2. Ως κύριος υποδοχέας αστικών πιέσεων στην εξωαστική ενδοχώρα του Πολεοδομικού Συγκροτήματος λειτουργεί η πεδιάδα των Μεσογείων, η οποία εμφανίζει τη μεγαλύτερη ελκυστικότητα σε οικιστικές πιέσεις για πρώτη κατοικία και ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων, λόγω του νέου διεθνούς αερολιμένα Ελ. Βενιζέλος.
3. Οι υψηλότεροι ρυθμοί επέκτασης της πόλης εμφανίζονται κατά μήκος της Αττικής οδού προς τα δυτικά αλλά και στον άξονα Αγία Παρασκευή με Ραφήνα. Η πυκνωση της δόμησης κατά μήκος μάλιστα του 2^{ου} άξονα είναι ταχύτερη, γεγονός που επαληθεύει προηγούμενες εκτιμήσεις που αναφέρουν ότι σε δεκαπέντε έτη θα ενωθεί οικοδομικά η Ομόνοια με τη Ραφήνα, αν βέβαια δεν ληφθούν άμεσα και δραστικά μέτρα ανάσχεσης.
4. Αν και στο διάστημα 2000-2004 καταγράφεται επέκταση του αστικού ιστού, πρόκειται κυρίως για νέες εντάξεις στο σχέδιο (βόρεια και βορειοδυτικά προάστια, Μαρκόπουλο) και δευτερευόντως για εκτός σχεδίου δόμηση. Αντίθετα στο διάστημα πριν το 2000 και ειδικότερα στο διάστημα 2004-2007 η νέα δόμηση είναι κυρίως εκτός σχεδίου, είναι διάχυτη και επικεντρώνεται προς τα ανατολικά και νοτιοανατολικά. Η διαπίστωση αυτή αναδεικνύει για μία ακόμη φορά την ανάγκη για

την οργάνωση του εξωαστικού χώρου με πρώτη προτεραιότητα τον έλεγχο της εκτός σχεδίου δόμησης.

5. Η διεύρυνση του αστικού ιστού φαίνεται ότι οδηγεί το ΒΔ Λεκανοπέδιο να λειτουργεί ως υποδοχέας νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που εκμεταλλεύονται την Αττική οδό. Στο ΝΑ Λεκανοπέδιο η παραπέρα αστικοποίηση συνοδεύεται από συγκέντρωση μεσαίων και υψηλών εισοδημάτων, όπως άλλωστε και στο ΒΑ Λεκανοπέδιο.

Γ. Προτάσεις

Οι παραπάνω διαπιστώσεις περιγράφουν με σαφήνεια τη (διαχρονικά ίδια) προτεραιότητα για την πρωτεύουσα, δηλαδή μια αναθεώρηση του Ρυθμιστικού Σχεδίου της Αθήνας που να στοχεύει στην ανάδειξη της Αθήνας ως μείζονος μητροπολιτικού κέντρου διεθνούς χαρακτήρα αλλά και να συνοδεύεται από πολιτικές για την ανάπτυξη της επέκτασης της Αθήνας. Τέτοιες πολιτικές είναι:

- α) η θεσμοθέτηση των χρήσεων γης στον εξωαστικό χώρο (για να αντιμετωπιστούν οι έντονες πιέσεις οικοδόμησης και η αυθαίρετη δόμηση),
- β) ο έλεγχος της εξάπλωσης μέσα από περιορισμένο αριθμό νέων οργανωμένων οικιστικών αναπτύξεων υψηλής ποιότητας και φιλικών προς το περιβάλλον,
- γ) η κεντρική ή τοπική πριμοδότηση για την ανάπτυξη «ήδη χρησιμοποιημένης γης» όπου το κόστος κατεδάφισης ή απορρύπανσης είναι απαγορευτικό για την επένδυση,
- δ) η μείωση των συντελεστών δόμησης σε αναθεωρήσεις Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων και
- ε) η προώθηση αντισταθμιστικών μηχανισμών για την εξασφάλιση κοινόχρηστων χώρων από τους Δήμους, όπως π.χ τράπεζες γης ή ενεργοποίηση του αστικού αναδασμού.

E.3.4 Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας

A. Εισαγωγή

1. Η Επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής εξέτασε το θέμα «Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας» σε μία προσπάθεια α) να καταγραφούν τα προβλήματα, β) να κατατεθούν οι προτάσεις των φορέων γ) να εντοπισθούν οι αναγκαίες λύσεις, δ) να οργανωθεί ένα σύστημα συντονισμού των επιμέρους φορέων αλλά και ε) να δρομολογηθεί ένα ουσιαστικό σύστημα παρακολούθησης της εφαρμογής των λύσεων.
2. Στην προσπάθεια της η Επιτροπή πραγματοποίησε τέσσερις (4) Συνεδριάσεις και έλαβε τις απόψεις (κατά χρονολογική σειρά) των Επιτροπών Κατόικων των περιοχών του Ιστορικού Κέντρου (Μεταξουργείου, Κουμουνδούρου-Γκάζι-Ψυρρή, Ακαδημία Πλάτωνος, Πλάκας και Εξαρχείων), της Κίνησης Πολιτών για τη Διάσωση του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας, του ΤΕΕ, του ΣΕΠΟΧ, του ΣΑΔΑΣ, του Εμπορικού Συλλόγου Αθηνών, της Ένωσης Ξενοδόχων Αθηνών, του Ecocity και της ΜΚΟ Sarcha.
3. Στις εργασίες της Επιτροπής συμμετείχαν η Υπουργός ΠΕΚΑ Τ. Μπιρμπίλη, ο Υπουργός Πολιτισμού Π. Γερούλανος, ο Υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη Σπ. Βούγιας, η Υπερνομάρχης Αθηνών Ντ. Μπέη, ο Νομάρχης Αθηνών Γ. Σγουρός και ο

Δήμαρχος Αθηναίων Ν. Κακλαμάνης. Παράλληλα ο Πρόεδρος της Επιτροπής επισκέφθηκε τις περιοχές του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας.

B. Διαπιστώσεις

1. Η εικόνα της Αθήνας αποτυπώνει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν πολλά μεγάλα αστικά κέντρα. Όμως στην περίπτωση του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας τα πράγματα είναι περισσότερο περίπλοκα καθώς η υποβάθμιση που παρατηρείται, κυρίως από το 2004 και μετά, είναι ραγδαία και οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια σε μη αναστρέψιμες καταστάσεις.
2. Ειδικότερα η υποβάθμιση αφορά **στον παραμελημένο κτιριακό ιστό, στη δραματική έλλειψη ελεύθερων χώρων, στα υψηλά επίπεδα αέριας ρύπανσης και ηχορύπανσης, στην επικράτηση του ιδιωτικού χώρου έναντι του δημόσιου, στην υπερβολική συγκέντρωση καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος («βιομηχανία διασκέδασης»), στην απομάκρυνση δημόσιων υπηρεσιών, στη μείωση της νόμιμης επιχειρηματικής δραστηριότητας και στην αύξηση του παρεμπορίου, στις αλλαγές χρήσεων γης που οδηγούν σε αισθητική και κοινωνική υποβάθμιση, στην αυξημένη συγκέντρωση μεταναστών χωρίς όμως τις αντίστοιχες υποδομές ή τα αναγκαία μέσα ενσωμάτωσης, στην αυξημένη παραβατικότητα, κ.α.**
3. Η Επιτροπή αν και εντοπίζει λόγω αρμοδιότητας την προσέγγιση της στο αστικό περιβάλλον, αντιλαμβάνεται ότι η συνολική εξέταση του προβλήματος δεν μπορεί να αγνοήσει τις οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις του που άλλωστε επηρεάζουν αλλά και επηρεάζονται καθοριστικά από την κατάσταση του αστικού περιβάλλοντος.
4. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι δημόσιες Επενδύσεις για έργα ανάπλασης και ανάδειξης του Ιστορικού Κέντρου μέσω της ΕΑΧΑ Α.Ε. περιορίστηκαν σε 15 περίπου εκ. ευρώ συνολικά για το διάστημα 2004-2009 ενώ το προηγούμενο διάστημα (2000-2004) ανέρχονταν στα 120 εκ ευρώ. Η ύφεση αυτή στη δραστηριοποίηση της ΕΑΧΑ Α.Ε. είχε ως αποτέλεσμα το πάγωμα έργων πολεοδομικής αναβάθμισης του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας. Περιοχές που υποβαθμίζονται πολεοδομικά συχνά συνοδεύονται και από φαινόμενα οικονομικής και κοινωνικής παρακμής.
5. Είναι προφανές ότι η αναβάθμιση του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας δεν επιλύεται με επιχειρήσεις «σκούπα» αλλά μέσα από μια οργανωμένη και σε βάθος χρόνου παρέμβαση που θα αντιμετωπίζει πολεοδομικά, αρχιτεκτονικά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα. **Ουσιαστικά μέσα από ένα «Κοινωνικό, Οικονομικό και Περιβαλλοντικό» Ξενοκράτη.**
6. Η Επιτροπή δεν υποτιμά τις ενέργειες που έχουν δρομολογηθεί για την προστασία του Ιστορικού Κέντρου. Όμως τα αποτελέσματα μιλούν από μόνα. **Η ισχύς των παρεμβάσεων των εμπλεκόμενων φορέων είναι πολύ ασθενέστερη από την ένταση των προβλημάτων, ενώ όσο δεν προκύπτει συντονισμός μεταξύ των φορέων, οι ήδη περιορισμένες αρμοδιότητες αποδυναμώνονται ακόμη περισσότερο.**
7. Η Επιτροπή εντοπίζει σοβαρό έλλειμμα συντονισμού μεταξύ των συναρμόδιων φορέων. Το έλλειμμα αυτό έχει μερίδιο στη διαμόρφωση της παρούσας κατάστασης αλλά και επηρεάζει και την απόδοση των αναγκαίων μέτρων.

8. Η Επιτροπή εντοπίζει επίσης μία «**Βαβέλ αρμοδιοτήτων**», ουσιαστικά δηλαδή σοβαρές επικαλύψεις αρμοδιοτήτων μεταξύ των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και της κεντρικής διοίκησης. **Επισημαίνει δε ότι η «Βαβέλ» αυτή χρησιμοποιείται συχνά ως το άλλοθι για την αδράνεια αρμόδιων κατά περίπτωση φορέων.**
9. Η Επιτροπή θεωρεί ότι το μοντέλο αστικής αναζωογόνησης που εφαρμόστηκε στις περιοχές Ψυρρή και Γκάζι ενίσχυσε τελικά τη «βιομηχανία» διασκέδασης και απομάκρυνε ταχύτερα τους μόνιμους κατοίκους. Το μοντέλο αυτό θα πρέπει να επανεξετασθεί.
10. Στην περίπτωση του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας ο χρόνος δεν είναι σύμμαχος. Υπό αυτή την έννοια αποτελεί κρίσιμο ζητούμενο **η αποκατάσταση των ρυθμών που γνώρισε το Ιστορικό Κέντρο κατά την περίοδο της Ολυμπιακής προετοιμασίας (2000-2004)**, ρυθμοί που σε πείσμα συνήθων πρακτικών και γνωστών αντισωμάτων οδήγησαν τελικά σε λύσεις. Πολλοί μιλούν για την ανάγκη για ένα νέο όραμα για το Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας. Τα οράματα είναι πάντα χρήσιμα, όμως αυτό που προέχει είναι ένα άμεσο σχέδιο που θα αξιοποιεί τη συσσωρευμένη γνώση και εμπειρία και θα κερδίσει επιτέλους τη μάχη με το χρόνο. Οι ανακοινώσεις για τη δρομολόγηση και νέων μελετών που θα καθορίσουν τις χρήσεις και το χαρακτήρα του Ιστορικού Κέντρου Αθήνας περισσότερο προβληματίζουν για νέες καθυστερήσεις και αναβολές παρά δημιουργούν αισιοδοξία για λύσεις.
11. Υπό το πρίσμα του σημείου#10, επείγουν α) η προετοιμασία ενός **Ενιαίου Σχεδίου για την ανασυγκρότηση του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας** β) η κατάθεση από το ΥΠΕΚΑ και τον ΟΡΣΑ του αναθεωρημένου Ρυθμιστικού Σχεδίου της Αθήνας, με ειδική αναφορά και στο κέντρο της πόλης και γ) η επικαιροποίηση του Προγράμματος Ενοποίησης των Αρχαιολογικών Χώρων της Αθήνας.

Γ. Ποσοτική τεκμηρίωση μιας διαρκούς υποβάθμισης

1. Σύμφωνα με έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2008), η Αθήνα είναι μαζί με το Αμβούργο και τη Μπρατισλάβα, οι ευρωπαϊκές πόλεις στις οποίες αναπτύσσονται με ανησυχητικό ρυθμό περιοχές – γκέτο με σημαντικά ποσοστά ανεργίας.
2. Τα ποσοστά κατοίκησης στο Ιστορικό Κέντρο αγγίζουν το μόλις 3-4%, ενώ η υπερσυγκέντρωση μεταναστών με νόμιμα ή μη έγγραφα γίνεται χωρίς να υπάρχουν οι αναγκαίες υποδομές με αποτέλεσμα να εγκλωβίζονται χιλιάδες άνθρωποι σε καθεστώς ημι-παρανομίας και να καθίστανται ευάλωτοι και αναλώσιμοι.
3. Σε ότι αφορά στις περιβαλλοντικές επιδόσεις, η Αθήνα κατατάσσεται 22η σε σύνολο των 30 πόλεων που περιλαμβάνονται στον Ευρωπαϊκό Δείκτη Πράσινης Πόλης, με βαθμολογία 53,09 στα 100. Σε σύγκριση με άλλες πόλεις που βρίσκονται σε θερμά κλίματα, η Αθήνα βρίσκεται χαμηλότερα από τη Μαδρίτη, τη Ρώμη και τη Λισσαβόνα, αλλά υψηλότερα από την Κωνσταντινούπολη και το Βελιγράδι. Η γενική βαθμολογία της πόλης είναι χαμηλή, εξαιτίας της ποιότητας του αέρα, στα προβλήματα ως προς τη διαχείριση απορριμμάτων και τις χρήσεις γης καθώς και της έλλειψης ενεργειακά αποδοτικών κτιρίων.
4. Η θερμοκρασία του αέρα στην πυκνά δομημένη αστική περιοχή του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας είναι υψηλότερη από αυτή της άμεσα περιβάλλουσας περιοχής κατά 3-4 βαθμούς Κελσίου και κατά 8-10 βαθμούς Κελσίου των προαστίων της πόλης. Επιπρόσθετα έχουν αυξηθεί τα συνεχή διαστήματα με υψηλή θερμοκρασία αλλά και η συχνότητα των θερμών περιόδων (Σανταμούρης, 2009).

5. Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα (Public Issue, 2008), οι κάτοικοι των περιοχών του Ιστορικού Κέντρου αντιμετωπίζουν καθημερινά σύνθετα προβλήματα όπως η στάθμευση (84%), η παραβατικότητα/ εγκληματικότητα (79%), η ατμοσφαιρική ρύπανση (69%), τα ναρκωτικά (64%), οι υποδομές (57%), ο θόρυβος (56%), η αστυνόμευση (54%), η κατάσταση των ελεύθερων χώρων (42%), τα απορρίμματα (42%) κτλ.
6. Απουσιάζει ένα ενιαίο συντονιστικό σχήμα που θα διευκολύνει την παρακολούθηση των ζητημάτων που συναρτώνται με το Ιστορικό Κέντρο και θα συναποφασίζει και θα προωθεί τα αναγκαία μέτρα.
7. Αντίθετα με τις προσδοκίες που καλλιεργήθηκαν με το ΠΔ «Περί καθορισμού χρήσεων γης και ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης στην περιοχή Ψυρρή-Κέντρου (Ομόνοιας)», το ΠΔ δεν εφαρμόστηκε με αποτέλεσμα την αλλοίωση του αστικού ιστού. Επισημαίνεται ότι το 1994 υπήρχαν έξι εστιατόρια και τέσσερα θέατρα, ενώ μόλις οκτώ χρόνια αργότερα υπήρχαν 107 καταστήματα εκ των οποίων τα 57 εστιατόρια και τα 15 μπαρ.
8. Η εξέλιξη που περιγράφεται στο σημείο #7 συνοδεύθηκε από τη μείωση της βιοτεχνικής δραστηριότητας. Από τις 1300 βιοτεχνίες που υπήρχαν μέχρι τις αρχές του 1990, έχουν παραμείνει οι 300. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στο διάστημα από 1991-2001 η απασχόληση στη βιοτεχνία μειώνεται από 55.000 σε 37.000 εργαζομένους (δηλαδή κατά περίπου 30%). Αντίθετα η απασχόληση σε μπαρ και εστιατόρια αυξήθηκε από 27.000 σε 47.000 εργαζόμενους, δηλαδή κατά περίπου 90% (η εξέλιξη αυτή μεταφράζεται πρακτικά σε ένα μάλλον βίαιο μετασχηματισμό της τοπικής κοινωνίας και οικονομίας σε μία περισσότερο καταναλωτική και ψυχαγωγική κατεύθυνση).
9. Με την εξαίρεση των γκαλερί και των θεάτρων, οι επιχειρήσεις που χωροθετούνται στο Ιστορικό Κέντρο αντλούν από την ταυτότητα του αστικού χώρου διαμορφώνοντας ένα νέο πρότυπο διασκέδασης («νέο-ταβέρνες»).
10. Μαζί αναπτύσσεται και η βιομηχανία της νυκτερινής διασκέδασης με την εγκατάσταση πλήθους κέντρων που επιβαρύνουν το αστικό τοπίο, αποδυναμώνουν την κλίμακα της γειτονιάς και καταλαμβάνουν λόγω παρελκόμενων δραστηριοτήτων τους πολύτιμα τμήματα του δημόσιου χώρου (λ.χ. πεζοδρόμια).
11. Περισσότερα από 500 κτήρια στο κέντρο της Αθήνας είναι εγκαταλελειμμένα. Στο Μεταξουργείο έχουν καταγραφεί 211 εγκαταλελειμμένα κτίρια και 110 στου Ψυρρή.
12. Σύμφωνα με έρευνα της Ένωσης Ξενοδόχων Αθηνών (ΕΞΑ, 2009), καταγράφεται χαμηλή αξιολόγηση από τους αλλοδαπούς επισκέπτες στον παράγοντα 'value for money' σε ότι αφορά τη χρήση των ξενοδοχείων και την προσφορά όλων των υπολοίπων τομέων παροχής υπηρεσιών στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας.
13. Σύμφωνα με την ίδια έρευνα της ΕΞΑ, χαμηλή είναι η αξιολόγηση και όλων των στοιχείων αστικής εξυπηρέτησης, χρήσης και αστικού εξοπλισμού της πόλης εκτός των ΜΜΜ. (από το καλύτερο προς το χειρότερο: αναψυχή-διασκέδαση, σήμανση – πληροφόρηση, πράσινο – πάρκα, ασφάλεια, κατάσταση πεζοδρομίων και πλατειών, δημόσια καθαριότητα, ατμοσφαιρική ρύπανση, ηχορύπανση).
14. Από τον Δεκέμβριο του 2008 μέχρι το Νοέμβριο 2009, παρατηρείται μείωση της ζήτησης στον τουριστικό τομέα που σε αριθμούς μεταφράζεται σε 12% μείωση της πληρότητας (62.1%) και σε 8% μείωση των μέσων τιμών ανά δωμάτιο (Έρευνα ΕΞΑ, 2009).
15. Διαπιστώνεται σταδιακή αύξηση της διαθεσιμότητας εμπορικών χώρων στο Κέντρο (πρόκειται για χώρους που παραμένουν χωρίς μίσθωση). Ειδικότερα ο Δείκτης

διαθεσιμότητας Εμπορικών Χώρων Αθήνας (2009) ανέρχεται σε 18,8% (Ερευνα ΕΣΑ, 2009), με τη διαθεσιμότητα να αγγίζει το 25% στα Εξάρχεια – Νεάπολη, το 5% στο Κολωνάκι, στο 16.4% στους κεντρικούς εμπορικούς δρόμους και στο 17% στο Ιστορικό Τρίγωνο.

16. Διαπιστώνεται σταδιακή απομάκρυνση παραδοσιακών ελληνικών επιχειρήσεων. Ειδικότερα στον εμπορικό τομέα που περικλείεται από την Πλατεία Ομονοίας - Αγ. Κωνσταντίνου - Αχιλλέως - Κολοκυνθούς - Ευριπίδου - Αθηνάς - Πλατεία Ομονοίας, η παρουσία των αλλοδαπών επιχειρήσεων εκτιμάται ότι ξεπερνά το 30% της συνολικής εμπορικής δραστηριότητας με αυξητικές τάσεις οι οποίες ενισχύονται. Ειδικότερα στις αγορές στις οδούς Σοφοκλέους, Σωκράτους, Ευριπίδου, Κολοκυνθούς το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 40%.
17. Με βάση την ετήσια έρευνα του οίκου Cushman & Wakefield για το 2009 για την ιεράρχηση των ευρωπαϊκών πόλεων με βάση τις επιδόσεις τους σε κρίσιμες παραμέτρους του επιχειρηματικού γίνεσθαι, **η Αθήνα καταλαμβάνει την τελευταία θέση τα τελευταία δύο χρόνια σε σύνολο 34 ευρωπαϊκών πόλεων.** Ως προς ειδικότερους δείκτες, η κατάσταση έχει ως εξής:

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ		2009	2008	Θέση σε σύνολο 34 Ευρωπαϊκών πόλεων
1	Καταλληλότητα της πόλης για τη χωροθέτηση επιχειρήσεων (% επί των επιχειρήσεων που ερωτήθησαν)	18	19	31
2	Προσβασιμότητα σε αγορές και πελάτες	0,08	0,12	32
3	Αξία χρήματος (Value for money) για γραφειακούς χώρους	0,3	0,3	22
4	Ποιότητα ζωής για απασχολούμενους	0,13	0,16	28

Cushman & Wakefield, 2009, *European Cities Monitor 2009*

18. Υποχώρηση της οικοδομικής και κατασκευαστικής δραστηριότητας στο Κέντρο της Αθήνας, συμπεριλαμβανόμενης και της δραστηριότητας της ανάπλασης των όψεων κτηρίων. Σε αυτό το επίπεδο παρατηρείται σημαντική αύξηση του αριθμού των αδιάθετων χώρων, σημαντική αύξηση της προσφοράς γραφειακών μικρού εμβαδού – έως 30 τ.μ.- σε πολυκατοικίες ηλικίας άνω των 30 ετών με ταυτόχρονη επιμήκυνση του απαιτούμενου χρόνου απορρόφησης του υφιστάμενου αδιάθετου αποθέματος και υποχώρηση των τιμών ενοικίασης των λιγότερων προβλεπόμενων επαγγελματικών χώρων (γραφείων και καταστημάτων) καθώς η ζήτηση χαρακτηρίζεται ιδιαίτερα περιορισμένη.
19. Αποχώρηση από το Κέντρο μεγάλων Δημοσίων ή ημι-δημόσιων Υπηρεσιών όπως αυτή του Υπουργείου Παιδείας, του ΙΚΑ (Πειραιώς), του Χρηματιστηρίου Αθηνών, των Κεντρικών Γραφείων της Εθνικής Ασφαλιστικής, κ.α.

Δ. Συμπεράσματα - Προτάσεις

Η Επιτροπή θεωρεί ότι κεντρικοί στόχοι του Σχεδίου είναι α) η ανάσχεση της απομάκρυνσης κατοίκων από το Κέντρο λόγω της πολεοδομικής απαξίωσης που καταγράφεται αλλά και των προβληματικών συνθηκών ασφάλειας και β) η

επανακατοίκηση του Κέντρου. Μόνο μέσα από την επιστροφή των κατοίκων πόλεις στο εξωτερικό κατάφεραν να κερδίσουν αντίστοιχα στοιχήματα, ενώ ενδεικτικό είναι και το παράδειγμα της Πλάκας.

Επισημαίνεται ότι είναι **απολύτως αναγκαίο να διατηρηθεί η πλούσια κοινωνική διαστρωμάτωση που χαρακτηρίζει – ή θα έπρεπε να χαρακτηρίζει - το Κέντρο.** Σε αντίθετη περίπτωση το τελικό αποτέλεσμα θα είναι η δημιουργία ενός «εξευγενισμένου» πολεοδομικού περιβάλλοντος που θα επιλέξει ως κατοίκους μόνο όσους θα έχουν τη δυνατότητα να ανταποκριθούν στις αυξημένες τιμές γης/κατοικιών αλλά και θα απομακρύνει τους κατοίκους που δεν θα μπορούν να ανταποκριθούν στις διαμορφούμενες υπεραξίες.

Τέλος η επανακατοίκηση δεν εξαντλείται στους μόνιμους κατοίκους αλλά περιλαμβάνει και τους «προσωρινούς» κατοίκους, δηλαδή πολίτες που εργάζονται στο Κέντρο αλλά και πολίτες που το επισκέπτονται (διασκέδαση, αγορές, δημόσιες λειτουργίες, τουρισμός, κ.α).

Το ζήτημα της ασφάλειας

1. Είναι αυτονόητο ότι οποιοδήποτε μέτρο για την οικονομική, πολεοδομική και περιβαλλοντική ανασυγκρότηση του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας, θα παραμείνει ατελές **όσο δεν διασφαλίζονται συνθήκες ασφάλειας στην περιοχή.** Κατά συνέπεια καταλύτης για την εφαρμογή των προτάσεων είναι να αποκατασταθεί η έννομη τάξη στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας, δηλαδή η διευθέτηση του θέματος των μεταναστών χωρίς νόμιμα έγγραφα, η αντιμετώπιση της εμπορίας ναρκωτικών και της πορνείας, ο αυστηρός έλεγχος των χρήσεων γης και ειδικότερα των κτιρίων που λειτουργούν παράνομα ως «ξενοδοχεία», η σφράγιση των εγκαταλελειμμένων κτιρίων, κ.α.
2. Ειδική αναφορά γίνεται στον έλεγχο της νομιμότητας λειτουργίας των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος και των κέντρων διασκέδασης με έμφαση σε περιοχές που «αναπτύσσονται» ως εστίες μαζικής νυκτερινής διασκέδασης (λ.χ. περιοχή στη συμβολή των οδών Πειραιώς και Ιεράς Οδού). Στο πλαίσιο αυτό η Επιτροπή καταγράφει την ανησυχία της ως προς την έλλειψη ενός αυστηρού νομοθετικού πλαισίου που θα διέπει τη λειτουργία των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος και των κέντρων διασκέδασης και καλεί τα συναρμόδια Υπουργεία να καταθέσουν διορθωτική ρύθμιση στη Βουλή.
3. Σε κάθε περίπτωση η Επιτροπή καλεί τους αρμόδιους κατά περίπτωση φορείς να αξιοποιήσουν τα υπομνήματα που κατατέθηκαν* και να δρομολογήσουν χωρίς καθυστέρηση ενέργειες για την προστασία της ασφάλειας των πολιτών αλλά και για την αντιμετώπιση της παραβατικότητας που σημειώνεται. Υπό αυτό το πρίσμα καλωσορίζει την ενεργοποίηση του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη σε ότι αφορά στην αντιμετώπιση της εγκληματικότητας στο Κέντρο της Αθήνας και επισημαίνει την ανάγκη για συνεχή παρουσία και συστηματικούς περιοδικούς ελέγχους.

** Στην Επιτροπή κατατέθηκαν αναλυτικά υπομνήματα αναφορικά με παραβατικές συμπεριφορές στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας. Η Επιτροπή εξέτασε τα σχετικά υπομνήματα και μετά από σχετική συνεργασία του Προέδρου της με τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων Φ. Πετσάλνικο, τα υπομνήματα κατατέθηκαν στον Εισαγγελέα Αρείου Πάγου κ. Ι. Τέντε για τις δικές του ενέργειες.*

Η ανάγκη για ένα Ενιαίο Σχέδιο

1. Η Επιτροπή δεν επιθυμεί να εξαντλήσει την ενασχόληση της με το θέμα του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας μόνο με διαπιστώσεις και καταγραφές προβλημάτων. **Αντίθετα προσπαθεί να συνθέσει το σκελετό ενός ενιαίου σχεδίου ανασυγκρότησης του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας.**
2. Το Σχέδιο διακρίνεται σε **οκτώ (8) άξονες** που λειτουργούν συμπληρωματικά και εξειδικεύονται σε επιμέρους δράσεις. Είναι προφανές ότι το Σχέδιο όπως τελικά διαμορφωθεί θα πρέπει να δεσμεύει κάθε εμπλεκόμενο φορέα ώστε να αποφεύγονται μονομερείς ή επικαλυπτόμενες δράσεις.

- Άξονας 1** Πολεοδομική ανασυγκρότηση
- Επανακατοίκηση του Κέντρου
 - Ποιοτική αναβάθμιση αστικού περιβάλλοντος
 - Ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων
- Άξονας 2** Οικονομική μεγέθυνση
- Άξονας 3** Κοινωνική συνοχή
- Άξονας 4** Περιβαλλοντική εξυγίανση
- Άξονας 5** Πολιτιστική καθιέρωση
- Άξονας 6** Θεσμική αναβάθμιση
- Άξονας 7** Χρηματοδότηση
- Άξονας 8** Σύστημα παρακολούθησης

Αρμοδιότητες και Συντονισμός

1. Η Επιτροπή θεωρεί ότι θα ήταν προτιμότερο το σύνολο των δράσεων να αποτελούσε το πεδίο αρμοδιότητας ενός μόνο φορέα. Δεν είναι όμως στις προθέσεις της Επιτροπής να προτείνει τη δημιουργία ενός ακόμη φορέα του Δημοσίου (λ.χ. με τα χαρακτηριστικά μίας Α.Ε. του Δημοσίου) καθώς ο χρόνος που θα απαιτηθεί για τη δημιουργία και την οργάνωση του νέου φορέα θα λειτουργήσει αρνητικά ως προς τα προβλήματα του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας.
2. **Προτιμότερο σε αυτή την περίπτωση είναι η απλοποίηση και αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων των εμπλεκόμενων φορέων και η συγκρότηση ενός συνεκτικού συντονιστικού σχήματος στο πρότυπο της Διυπουργικής Επιτροπής Συντονισμού Ολυμπιακής Προετοιμασίας (ΔΕΣΟΠ) η εμπειρία από τη λειτουργία της οποίας είναι απολύτως θετική.**

ΑΞΟΝΑΣ 1 – ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ

Επανακατοίκηση του Κέντρου

1. Ενίσχυση της κατοικίας στο κέντρο με χρήση πολεοδομικών εργαλείων όπως με την αναθεώρηση χρήσεων γης και όρων δόμησης – αναστολή δραστηριοτήτων που δεν συνάδουν με το νέο χάρτη χρήσεων γης.
2. Ενίσχυση (πριμοδότηση) της επιστροφής της κατοικίας στο Ιστορικό Κέντρο μέσα από μια πολιτική συγκεκριμένων κινήτρων, όπως επιδότηση επιτοκίου για τη λήψη στεγαστικών δανείων για πρώτη κατοικία ή ενισχυμένες φορολογικές ελαφρύνσεις στη φορολογία εισοδήματος στην περίπτωση λήψης στεγαστικού δανείου, δανείου για την ανακαίνιση κτιρίου ή καταβολής ενοικίου.
3. Συνεργασία Δημόσιου με το χρηματοπιστωτικό σύστημα για ευέλικτα προγράμματα στεγαστικής πίστης τα οποία αφορούν ειδικότερα στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας.
4. Ενοικίαση κτιρίων (λ.χ. κτίριο πρώην Υπ. Παιδείας, κτίριο ΙΚΑ στην οδό Πειραιώς) από τα ΑΕΙ που εδρεύουν στην Αθήνα για την εγκατάσταση φοιτητών – ανακαίνιση

μέσω ΕΣΠΑ και διάθεση της επιδότησης ενοικίου για τα λειτουργικά κόστη συντήρησης και λειτουργίας των κτιρίων.

5. Υποχρεωτική αντικατάσταση των Δημόσιων Υπηρεσιών που μεταστεγάζονται σε άλλες περιοχές με άλλες λειτουργίες ή υπηρεσίες του Δημοσίου: **«Καμία δημόσια υπηρεσία δεν απομακρύνεται αν δεν αντικατασταθεί με άλλη.»**
6. Απόδοση ή διατήρηση σε κάθε περιοχή μιας ιδιαίτερης συνολικής μορφής και ενός ξεχωριστού χαρακτήρα. Για παράδειγμα: Θησείο – περιοχή των καλλιτεχνών, Ψυρρή – περιοχή των μικρών ξενοδοχείων, Μεταξουργείο – περιοχή οικογενειών, Εμπορικό Τρίγωνο - κέντρο των εμπορών ή οικονομικό – επιχειρηματικό κέντρο.
7. Κτίρια ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής ή ιστορικής σημασίας όπως το «Μέγας Αλέξανδρος», «Μπάγκειον», «Μέγαρο Αθηνογένους», το κτήριο «Σανταρόζα», κ.ά. διατίθενται για αξιοποίηση στον τομέα των υπηρεσιών και του πολιτισμού.
8. Εφαρμογή της Ολυμπιακής νομοθεσίας για α) τη συντέλεση απαλλοτριώσεων β) την αναστολή παραχωρήσεων γ) την αποβολή παράνομων χρηστών δ) την έκδοση οικοδομικών αδειών ε) την απομάκρυνση διαφημιστικών πινακίδων.

Ποιοτική αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος και της εικόνας του κέντρου μέσω προγραμμάτων πολεοδομικών αναπλάσεων

1. Μείωση των επιτρεπόμενων ορίων δόμησης (κυρίως ως προς το ποσοστό κάλυψης) στις περιοχές Θησείο, Μοναστηράκι, Κεραμεικός και Ψυρρή με στόχο τη διασφάλιση περισσότερων ελεύθερων χώρων.
2. Ανάπλαση – επαναχρησιμοποίηση Μεγάλων Οικοδομικών Τετραγώνων (ΜΟΤ), που τώρα βρίσκονται σε πολυδιάσπαση χρήσεων ή σε εγκατάλειψη. Μεταφορά σε αυτά χρήσεων δημόσιου συμφέροντος ή συνολική τους χρήση από την ιδιωτική πρωτοβουλία. Οι χρήσεις δεν θα πρέπει να είναι μονοδιάστατου χαρακτήρα (λ.χ. λειτουργία καταστημάτων υγειονομικού χαρακτήρα όπως μπαρ, εστιατόρια, καφέ) αλλά και ούτε να οδηγούν στη λειτουργία ή στη χρησιμοποίηση μόνο των ισόγειων των κτηρίων.
3. Επιδότηση προγραμμάτων για την ανακαίνιση των εγκαταλελειμμένων κτηρίων του Ιστορικού Κέντρου με προϋποθέσεις **α) τη συνολική αξιοποίηση τους (όχι στην πόλη των «ισογείων») και β) τη φιλοξενία και χρήσεων που δεν θα είναι αποκλειστικά υγειονομικού ενδιαφέροντος.**
4. **Ειδικό πρόγραμμα διάσωσης διατηρητέων κτιρίων που βρίσκονται σε εγκατάλειψη.** Το πρόγραμμα προβλέπει α) την ενίσχυση των κινήτρων για την ανακαίνιση των διατηρητέων κτιρίων β) τη δυνατότητα ανταλλαγής – μέσω ΚΕΔ - των διατηρητέων κτιρίων για τα οποία οι ιδιοκτήτες τους δηλώνουν οικονομική αδυναμία για την ανακαίνιση τους γ) την πρόβλεψη, σε περίπτωση κατάρρευσης διατηρητέου κτίριου για το οποίο ο ιδιοκτήτης δεν ακολούθησε τη διαδικασία του σημείου β), της αναστολής έκδοσης οικοδομικής άδειας για ένα τουλάχιστον έτος ώστε να διερευνηθεί η δυνατότητα απόκτησης του οικοπέδου από το Δημόσιο δ) τη μείωση του ποσοστού κάλυψης και του συντελεστή δόμησης σε περίπτωση κατάρρευσης του διατηρητέου κτιρίου και ανέγερσης νέου κτιρίου.
5. Συγκεκριμενοποίηση των διατάξεων του άρθρου 268 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (ΚΒΠΝ) για τα εγκαταλελειμμένα ακίνητα ώστε να προβλέπεται ο τρόπος κάλυψης της δαπάνης διατήρησης και ανάπλασης των κτιρίων, το ποσοστό συμμετοχής του Δημοσίου και των ΟΤΑ, η συνολική δαπάνη, ο τρόπος υπολογισμού, τους όρους, οι προϋποθέσεις και ο τρόπος συμψηφισμού της αύξησης της οικονομικής αξίας του ακινήτου και των προσόδων από την οικονομική

εκμετάλλευση. Οι διατάξεις μπορεί να στηρίζονται σε συγγενείς νομοθεσίες, όπως αυτές περί επικίνδυνων οικοδομών.

6. Ενοποίηση ακάλυπτων χώρων και παραχώρηση σε κοινή χρήση δικτύου πεζοδρόμων στο εσωτερικό ενός οικοδομικού τετραγώνου. Η καλύτερη περίπτωση εφαρμογής είναι να αγοράσει λ.χ. ο Δήμος Αθηναίων μικρά προβληματικά οικόπεδα (π.χ. τυφλά ή μη άρτια) και να τα χρησιμοποιήσει ως βάση για τη διεύρυνση της ακάλυπτης ζώνης του οικοδομικού τετραγώνου.
7. Προστασία των ακάλυπτων χώρων των δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων μέσα από την εφαρμογή περιγράμματος γύρω από τα κτίρια (οικοδομική γραμμή με παράλληλη μείωση της συνολικής δυνατότητας δόμησης).
8. Επιμερισμός των εξόδων της απαλλοτριώσης μεγάλων κοινοχρήστων χώρων στις ιδιοκτησίες μίας μεγάλης ακτίνας που ωφελείται από το νέο κοινόχρηστο χώρο (αντί δηλαδή της επιβάρυνσης μόνο των παρόδων και του Δήμου).
9. Εφαρμογή του Κοινωνικού Συντελεστή δόμησης, δηλαδή της δυνατότητας παροχής αυξημένου ΣΔ με την προϋπόθεση ότι τμήμα της επιφάνειας παραχωρείται στο Δήμο ή σε κοινωφελή φορέα για κοινόχρηστο χώρο.
10. Συνολική ανάπλαση πεζοδρομίων, μικρών πάρκων, πλατειών του Ιστορικού Κέντρου. Διαπλάτυνση πεζοδρομίων για την άνετη κυκλοφορία των πεζών αλλά και για την αποθάρρυνση της στάθμευσης αυτοκινήτων.
11. Κυκλοφοριακή μελέτη με στόχο την εξυπηρέτηση των λειτουργιών του Ιστορικού Κέντρου, με εφαρμογή των ωραρίων τροφοδοσίας αλλά και την κυκλοφορία (όχι στάθμευση) των πολιτών. Πρόβλεψη για στάθμευση κατοίκων.
12. Ειδικό πρόγραμμα για την αισθητική αναβάθμιση των όψεων των κτιρίων κατ' αντιστοιχία του προγράμματος που εφαρμόστηκε κατά τους Ολυμπιακούς Αγώνες 2004.
13. Επανεργοποίηση του προγράμματος απομάκρυνσης των παράνομων διαφημιστικών πινακίδων από τις προσόψεις και τις οροφές των κτιρίων.
14. Επέκταση της Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων στην Ακαδημία Πλάτωνος και στο Δημόσιο Σήμα.
15. Αναστολή της μελέτης του Δήμου Αθηναίων για την πολεοδομική αναβάθμιση της Ακαδημίας Πλάτωνος.
16. Ανταλλαγή οικοπέδου Νομαρχίας Αθηνών στην Ακαδημία Πλάτωνος – μεταφορά υπηρεσιών Νομαρχίας Αθηνών στην Πλατεία Θεάτρου στο κτίριο της Διπλαρείου Σχολής.
17. Ανέγερση και λειτουργία του Αρχαιολογικού Μουσείου της Πόλης των Αθηνών, κατά προτίμηση εκτός των ορίων του αρχαιολογικού χώρου.
18. Ολοκλήρωση απαλλοτριώσεων στον ευρύτερο χώρο του αρχαιολογικού άλσους (δαπάνη περίπου 2.3 εκ ευρώ).

Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας

1. **Συνέχιση των έργων για την ολοκλήρωση της Ενοποίησης των Αρχαιολογικών Χώρων της Αθήνας κυρίως ως προς τα εξής:**

Περιοχή 1. Κεραμεικός – Πειραιώς – Ιερά Οδός – Γκάζι – Θησείο

Σύνδεση Κεραμεικού με την Ιερά Οδό (δια υποσκαφής της οδού Πειραιώς)
Πεζοδρόμηση Ιεράς Οδού έως την Κωνσταντινουπόλεως – ανάπλαση οδού

Απομάκρυνση αμαξοστασίου ΗΛΠΑΠ
Ανάπλαση και ανάδειξη τμήματος οδού Πειραιώς
Διαμόρφωση χώρων πρασίνου στο Γκαζοχώρι
Ολοκλήρωση απαλλοτριώσεων (Γκαζοχώρι, Ερμού δίπλα στο Μουσείο Κεραμεικού, κτίρια στη συμβολή των οδών Ερμού και Αγίων Ασωμάτων)

Περιοχή 2. Αρχαία και Ρωμαϊκή Αγορά – Βιβλιοθήκη

Διαμόρφωση – ανάπλαση Ο.Τ. Μητροπόλεως – Αρεως – Πανδρόσου – Αιόλου

Περιοχή 3. Ακαδημία Πλάτωνος – Μεταξουργείο – Ψυρρή

Ανάδειξη Αρχαιολογικού Χώρου Ακαδημίας Πλάτωνος
Μορφολογικές επεμβάσεις στις όψεις των κτιρίων επί των αρχαιολογικών χώρων
Ανάπλαση περοχής Δημοσίου Σήματος – Μεταξουργείου
Ανάπλαση περιοχής Ψυρρή
Εκσυγχρονισμός δικτύων περιοχής (αφορά δίκτυο ομβρίων για την προστασία του αρχαιολογικού χώρου της Ακαδημίας Πλάτωνος)
Ολοκλήρωση απαλλοτριώσεων στην Ακαδημία Πλάτωνος

Περιοχή 5. Εμπορικό Τρίγωνο (Σταδίου – Μητροπόλεως)

Αποκατάσταση όψεων διατηρητέων κτιρίων στις οδούς Ερμού, Αθηνάς και Μητροπόλεως
Αποκατάσταση και ανάδειξη κτιρίων στα μέτωπα της Πλ. Αγίας Ειρήνης
Ανάπλαση Ο.Τ. 10 (Αιόλου-Ευρυπίδου-Αριστείδου-Σοφοκλέους)

Περιοχή 6. Ολυμπειό-Ζάππειο-Στάδιο-Αρδηττός

Πεζοδρόμηση Λεωφόρου Ολγας
Πεζοδρόμηση της Λεωφόρου Βασιλέως Κων/νου από Στάδιο έως Ν. Θεοτόκη
Διαπλάτυνση της Αθ. Διάκου
Πεζοδρόμηση τμήματος Λεωφόρου Αμαλίας από Φιλελλήνων έως την Αθ. Διάκου

ΑΞΟΝΑΣ 2 – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ

Αντιμετώπιση του υπαίθριου εμπορίου με την μετεγκατάσταση των μικροπωλητών σε οργανωμένο υποδοχέα εκτός Ιστορικού Κέντρου.

1. Προσπάθεια διατήρησης μικρών βιοτεχνιών όπου αυτό δεν είναι επιβαρυντικό για το περιβάλλον.
2. Δημιουργία δρόμων μικτών χρήσεων εμπορικού, κυρίως, χαρακτήρα.
3. Αξιοποίηση νέου αναπτυξιακού νόμου για την προσέλκυση παραγωγικών επενδύσεων και την ενίσχυση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας – ενσωμάτωση δράσεων νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας.
4. Ειδικό Ταμείο για την ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που ήδη δραστηριοποιούνται σε περιοχές στο Κέντρο – **το «ΤΕΜΠΜΕ» του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας.**
5. Επιδότηση εργασίας για φθίνουσες μικρομεσαίες επιχειρήσεις και ξενοδοχεία που δραστηριοποιούνται στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας.
6. Επιδότηση ενοικίου (για τρία έτη) σε νέες επιχειρήσεις για εγκατάσταση των γραφείων τους (έδρα) σε περιοχές του Ιστορικού Κέντρου.
7. Απαλλαγή από τη φορολογία εισοδήματος για πέντε έτη σε νέους που θα δημιουργήσουν μικρές επιχειρήσεις (εκτός του χώρου της ψυχαγωγίας και της εστίασης) στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας.

8. Επιλεξιμότητα των ξενοδοχείων στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας για ένταξη στον αναπτυξιακό νόμο.
9. Αυστηρός φορολογικός έλεγχος στα καταστήματα που δραστηριοποιούνται στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας – όριο («πλαφόν») στον αριθμό των καταστημάτων ανά χρήση.
10. Επαναφορά των ρυθμίσεων της Ολυμπιακής περιόδου για τη λειτουργία του Κέντρου (πρόγραμμα φορτοεκφορτώσεων και τροφοδοσίας, ασφάλεια, πρόγραμμα καθαριότητας,...).
11. Εισαγωγή νέων χρηματοοικονομικών εργαλείων για την χρηματοδότηση προγραμμάτων πολεοδομικών παρεμβάσεων. Ενδεικτικά και μόνο αναφέρεται το εργαλείο TIF (Tax Increment Financing) με το οποίο χρηματοδοτούνται παρεμβάσεις υπό μορφή δανείου με βάση την αύξηση της φορολόγησης της υπεραξίας που δημιουργείται από τη συγκεκριμένη παρέμβαση.

ΑΞΟΝΑΣ 3 – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

1. Ενσωμάτωση της κοινωνικής κατοικίας (μέσω ΟΕΚ) όπως συμβαίνει σε άλλες χώρες της Ευρώπης – εναλλακτικά αγορά από τον ΟΕΚ διαμερισμάτων – κτιρίων στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας με στόχο την εγκατάσταση δικαιούχων του ΟΕΚ.
2. Μεταφορά Ο.ΚΑ.ΝΑ σε περιφερειακά νοσοκομεία.
3. Χωροθέτηση κοινωνικών λειτουργιών ώστε να εξασφαλισθούν χώροι για την εγκατάσταση βασικών υποδομών κατοικίας (π.χ. σχολεία, παιδικές χαρές, ΚΑΠΗ, κ.α.) με στόχο τη διατήρηση και ενίσχυση του κοινωνικού ιστού.

ΑΞΟΝΑΣ 4 – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ

1. Υποχρεωτική εισαγωγή βιοκλιματικών χαρακτηριστικών και προδιαγραφών ενεργειακής απόδοσης κτιρίων για κάθε κτίριο στο Ιστορικό Κέντρο, ιδίως για τα δημόσια κτίρια αλλά και για τα νέα κτίρια.
2. Διάσωση ελεύθερων χώρων (βλ. Αξονας 6, μέτρο 3) με στόχο την αύξηση του αστικού πρασίνου.
3. Βιοκλιματική ανάπλαση ελεύθερων χώρων με στόχο τη βελτίωση της θερμικής άνεσης – χρήση ψυχρών υλικών και ενσωμάτωση υδάτινων στοιχείων σε ανοιχτούς χώρους.
4. Ανάπλαση και Ανάδειξη Βοτανικού Κήπου και Ελαιώνα, που μπορεί να αποτελέσει το μεγάλο πάρκο του Κέντρου της Αθήνας.

ΑΞΟΝΑΣ 5 – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ

1. Συνολική αναβάθμιση μέσω προγραμμάτων Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων όλων των ιστορικών κτηρίων και μνημείων του Ιστορικού Κέντρου. Ανάδειξη κάθε πτυχής της ιστορικότητας (σύγχρονης ή αρχαίας) του Ιστορικού Κέντρου.
2. Δημιουργία πολιτιστικών διαδρομών με στόχο την ενιαία εικόνα πολιτιστικού χαρακτήρα του Ιστορικού Κέντρου.
3. Καταγραφή και προβολή όλων των κτηρίων όπου έζησαν διάφορα ιστορικά πρόσωπα ή καλλιτέχνες.
4. Μικρής έκτασης διορθωτική ανάπλαση της Πλατείας Ομονοίας και χρήση από δημόσιες υπηρεσίες των κτηρίων που βρίσκονται στο μέτωπο της οδού Αθηνάς.

5. Δημιουργία περιοχών ή οδών «ονομασίας προέλευσης» με επιδοτούμενες χρήσεις ιδιαίτερου χαρακτήρα (γκαλερί, εκθεσιακοί χώροι, μικροί συνεδριακοί χώροι, μικρά ξενοδοχεία, καταστήματα πώλησης ειδών τέχνης, ειδών γενικότερου πολιτισμού, ειδών διακόσμησης, υγιεινής διατροφής, κ.λπ.). Στο πλαίσιο αυτό δρόμοι συνολικά ή μικρές περιοχές μπορούν να «ονομαστούν» ή να χαρακτηριστούν από μια συγκεκριμένη εμπορική χρήση (π.χ. Ευριπίδου, Αθηνάς, Βύσσης, Σοφοκλέους, Ερμού από Μοναστηράκι έως Αγίων Ασωμάτων, Ψυρρή, Μοναστηράκι, κ.ά.).
6. Πολλαπλασιασμός υπαιθρίων ανοικτών εκθέσεων τέχνης. Σταθερότητα στην επιλογή των χώρων (π.χ. Πλατεία Ομονοίας). Πριμοδότηση για την εγκατάσταση – λειτουργία χώρων τέχνης στο Ιστορικό Κέντρο.

ΑΞΟΝΑΣ 6 – ΘΕΣΜΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ

1. Δημιουργία συντονιστικού οργάνου υψηλού πολιτικού κύρους & δυνατοτήτων, το οποίο θα καθορίσει τη πολιτική και το πρόγραμμα δράσης, θα κατανείμει τις ενέργειες του κάθε φορέα & θα αναλάβει τη παρακολούθηση της εφαρμογής τους. Στο Συντονιστικό Όργανο συμμετέχουν τα Υπουργεία ΠΕΚΑ, Πολιτισμού, Εσωτερικών, Προστασίας Πολίτη, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Οικονομικών, Οικονομίας, η Περιφέρεια Αττικής, η Νομαρχία Αθηνών (όσο διατηρείται) και ο Δήμος Αθηναίων. **Το συντονισμό ασκεί το ΥΠΕΚΑ.** Στις Συνεδριάσεις του Σ.Ο. συμμετέχουν κατά περίπτωση και φορείς σε θέματα αρμοδιότητας τους (λ.χ. το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης λόγω ΕΦΕΤ, Εμπορικός Σύλλογος Αθηνών, ΕΞΑ, ...).
2. Δημιουργία Τράπεζας Γης που θα περιλαμβάνει το σύνολο των διαθέσιμων ακινήτων στο Ιστορικό Κέντρο (κτίρια, ελεύθεροι χώροι).
3. Ειδικό πρόγραμμα της ΚΕΔ για την απόκτηση (από το Δημόσιο) ιδιωτικών κτιρίων/οικοπέδων στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας με ανταλλαγή δημόσιας περιουσίας σε άλλες περιοχές της Αθήνας/Αττικής/Ελλάδος.
4. Μεταφορά αρμοδιοτήτων (λ.χ. έλεγχος χρήσεων γης, έλεγχοι σε καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, αδειοδοτήσεις επιχειρήσεων) από τα συναρμόδια Υπουργεία στην Περιφέρεια Αττικής και στο Δήμο Αθηναίων.
5. Συνεργασία μεταξύ Υπουργείου Οικονομίας, ΕΛΑΣ & Δημοτικής αστυνομίας σχετικά με την αντιμετώπιση του παράνομου υπαιθρίου εμπορίου.
6. Ανοικτό πλαίσιο διαβούλευσης με τους κατοίκους και τους επιχειρηματίες της περιοχής – συστηματική συνεργασία με τις Επιτροπές Κατοίκων και των ΜΚΟ.

ΑΞΟΝΑΣ 7 – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

1. Αναπτυξιακός νόμος Υπουργείου Οικονομίας και ΕΣΠΑ 2007-2013.
2. Συμμετοχή του χρηματοπιστωτικού συστήματος στο πλαίσιο ειδικών προγραμμάτων αναπλάσεων.
3. Πρόγραμμα χορηγικών αναπλάσεων στο πρότυπο των αστικών παρεμβάσεων στους ΟΑ 2004 (κατοικίες στο Δουργούτι, πλατεία Μαβίλη, κ.α.).
4. Συμμετοχή των τραπεζών που βρίσκονται εγκαταστημένες στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας καθώς από την υλοποίηση του σχεδίου ανάπλασης θα προκύψουν υπεραξίες για τα ακίνητα ιδιοκτησίας τους.
5. Ποσοστό του ΦΠΑ που εισπράττεται από εμπορικές συναλλαγές στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας κατατίθεται σε ειδικό κωδικό του Πράσινου Ταμείου και χρησιμοποιείται για έργα στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας.

6. Εσοδα από το ΕΤΕΡΠΣ για πολεοδομικές παρεμβάσεις.
7. Πρόγραμμα κινήτρων για την προστασία του αδόμητου και δομημένου περιβάλλοντος μέσω της φορολογικής νομοθεσίας.

ΑΞΟΝΑΣ 8 – ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

1. Δημιουργία Γραφείου Ιστορικού Κέντρου Αθήνας κατ' αναλογία του Γραφείου Πλάκας.
2. Προετοιμασία και κατάθεση σε τρίμηνη βάση έκθεσης προόδου από το Συντονιστικό Όργανο. Η έκθεση θα βασίζεται στην αποτύπωση και σύγκριση συγκεκριμένων δεικτών προόδου και θα κοινοποιείται και στη Βουλή των Ελλήνων.
3. Αξιολόγηση προόδου – με τη διατύπωση γνώμης - του Σχεδίου για την ανασυγκρότηση του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας από την Επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής σε τρίμηνη βάση.
4. Ανακοίνωση εκθέσεων και αξιολογήσεων στο διαδίκτυο.

Τέλος η Επιτροπή:

1. καλεί τη Βουλή των Ελλήνων να ενεργοποιήσει – μέσω ειδικών εκπομπών - το Κανάλι της Βουλής ως προς το θέμα του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας και χαιρετίζει την ανταπόκριση του Καναλιού της Βουλής προς την κατεύθυνση της παρουσίασης ζητημάτων περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος,
2. προσκαλεί τον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο στην Ελλάδα να εντείνει την παρουσίαση των ζητημάτων που αναφέρονται στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας,
3. προτρέπει την Ελληνική Κυβέρνηση να ενισχύσει το πλαίσιο ενεργοποίησης των ΜΚΟ και των Επιτροπών Πολιτών στην αντιμετώπιση των προβλημάτων του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας,
4. επισημαίνει τη μεγάλη σημασία της ενημέρωσης, διαβούλευσης και συμμετοχής των πολιτών σε δράσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας,
5. αναθέτει στον Πρόεδρό της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων να υποβάλλει ως εισήγηση το παρόν Πόρισμα στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων με την παράκληση να διαβιβασθεί στους Προέδρους των Κοινοβουλευτικών Ομάδων και στα μέλη της Βουλής των Ελλήνων και να αναρτηθεί στο δικτυακό τόπο της Βουλής των Ελλήνων,
6. αναθέτει στον Πρόεδρό της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων να αποστείλει το παρόν Πόρισμα σε κάθε φορέα που αναπτύσσει πολιτική, επιστημονική ή κοινωνική δραστηριότητα στο ζήτημα του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας.

E3.3.1 Αποτίμηση προόδου στο θέμα του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας

Στο διάστημα 3.2010 έως 7.2010, η Επιτροπή διαπίστωσε σχετική ενεργοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων για το θέμα του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας, κυρίως σε ότι αφορά το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη (ενίσχυση μέτρων ασφάλειας, κατάρτιση σχεδίου μέτρων διυπουργικής εμβέλειας). Πλήν όμως οι ρυθμοί είναι αργοί και το πρόβλημα δεν λύνεται με αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς και πιλοτικές μελέτες, καθώς δεν υπάρχει πίστωση χρόνου και θα ήταν λάθος να περιμένουμε άλλα δύο-τρία χρόνια για να είναι διαθέσιμα τα αποτελέσματα μελετών τέτοιου. Ζητούμενο παραμένει επίσης η αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων αλλά και ο ενιαίος επιτελικός συντονισμός.

Επισημαίνεται ότι η Επιτροπή στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, ζήτησε (Ιούνιος 2010) από τους εμπλεκόμενους φορείς (ΥΠΕΚΑ, Υπ. Εσωτερικών, Υπ. Πολιτισμού και Τουρισμού, Υπουργείο Προστασίας Πολίτη, Υπουργείο Υγείας, Υπερνομαρχία Αθηνών, Νομαρχία Αθηνών, Δήμος Αθηναίων) ενημέρωση για την πρόοδο στην υλοποίηση πολιτικών και μέτρων για την προστασία του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας. **Εκ των φορέων αυτών απήγησαν το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και η Υπερνομαρχία Αθηνών. Απάντηση έστειλε και ο Δήμος Αθηναίων με την οποία όμως καταγγέλλεται η πρόθεση της Επιτροπής να παρακολουθεί την υλοποίηση των μέτρων για το Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας.**

E3.4 Αέρια εσωτερική ρύπανση, ρύπανση ατμόσφαιρας και επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία

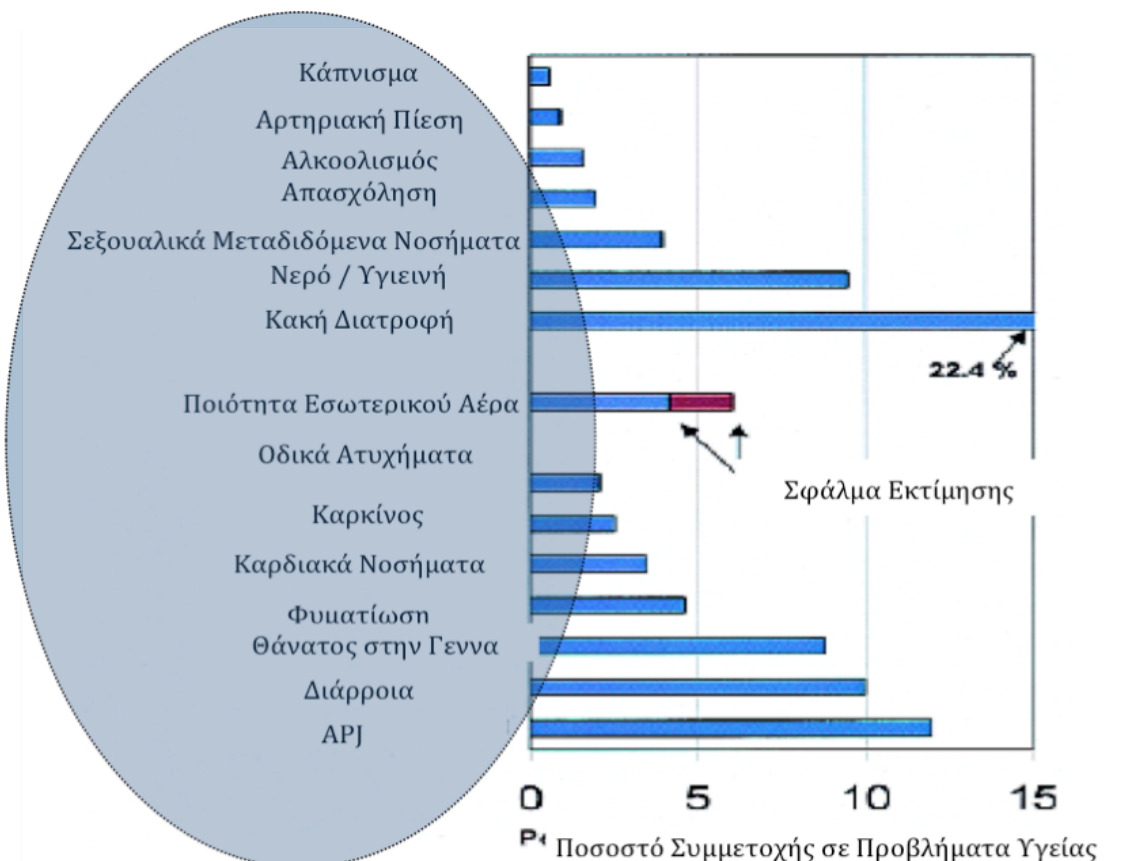
A. Εισαγωγή

1. Αναφορικά με τη ρύπανση του εσωτερικού περιβάλλοντος υπάρχουν τρεις βασικές αιτίες που τη δημιουργούν:
 - α) η μεταφορά των ρύπων από το εξωτερικό περιβάλλον στο εσωτερικό,
 - β) η εσωτερική παραγωγή των ρύπων, δηλαδή, τα υλικά συστήματα που υπάρχουν μέσα στο χώρο και που παράγουν ρύπους και
 - γ) η ανθρωπογενής δραστηριότητα, (το κάπνισμα, η κατανάλωση καταναλωτικών προϊόντων, το μαγείρεμα και μία σειρά άλλων παραγόντων).
2. Οι κύριοι ρύποι που προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον και εισέρχονται μέσα στο χώρο είναι το όζον, τα οξειδία του θείου, το ασβέστιο, το χλώριο, το κάδμιο, τα αιωρούμενα σωματίδια, οι φυτικές οργανικές ενώσεις.
3. Ρύποι που παράγονται μέσα στα κτίρια εξαιτίας ουσιαστικά των συστημάτων και των υλικών που χρησιμοποιούνται, είναι οξείδια του αζώτου, μονοξείδιο του άνθρακα, διοξείδιο του άνθρακα, σωματίδια, Οργανικές ενώσεις Αμμωνία, Πολυκυκλικό Υδρογονάνθρακες, Νικοτίνη, Υδράργυρος, Αερολύματα, Αλλεργιογόνα και Μικροοργανισμοί.
4. Η ποιότητα του εσωτερικού αέρα επηρεάζεται από τους παρακάτω παράγοντες:
 - α) Την **ποιότητα του εξωτερικού αέρα**. Η ποιότητα αέρα σε έναν εσωτερικό χώρο μεταβάλλεται σε συνάρτηση με τις μεταβολές στην σύσταση του εξωτερικού αέρα και με ρυθμό ανταπόκρισης που εξαρτάται από την διαπερατότητα της δομής του κτιρίου, την φύση των ρύπων κλπ.
 - β) Την **εσωτερική παραγωγή ρύπων**. Οι κύριες εσωτερικές πηγές ρύπων είναι:
 - β1) Τα δομικά υλικά, τα χρώματα, τα έπιπλα και τα λοιπά υλικά που χρησιμοποιούνται στο εσωτερικό του κτιρίου.
 - β2) Οι δραστηριότητες των ανθρώπων στους εσωτερικούς χώρους (χρήση κουζίνας αερίου, μαγείρεμα, καθαρισμός του χώρου, κάπνισμα, χρήση καταναλωτικών προϊόντων και ακόμη η ίδια η παρουσία των ατόμων)

B. Διαπιστώσεις – Προτάσεις

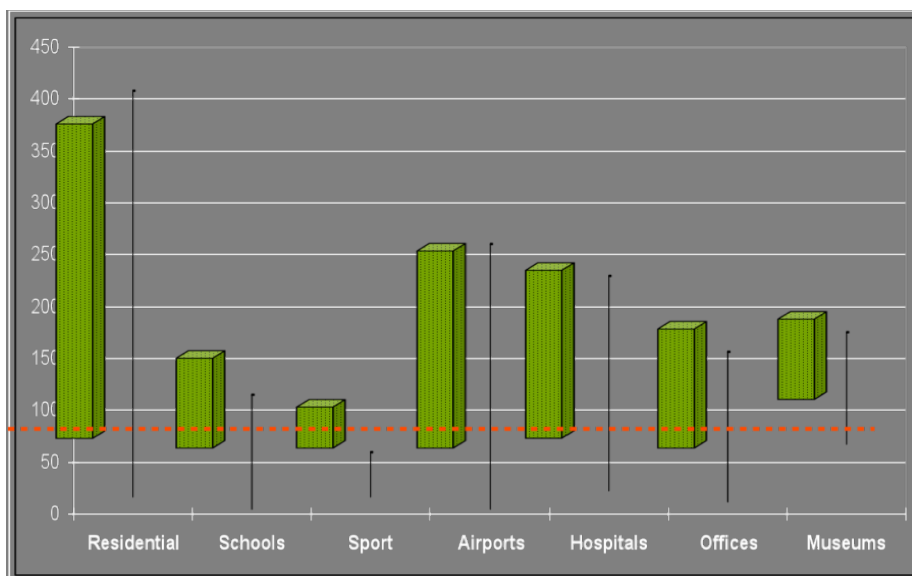
1. Οι κύριοι ρυπαντές στις αστικές περιοχές της Ελλάδας είναι η κυκλοφορία των οχημάτων, η βιομηχανία και η θέρμανση παρατηρώντας ότι η κυκλοφορία των οχημάτων είναι με μεγάλη απόσταση σημαντικότερη αυτή τη στιγμή.

2. Το 90% των εκπεμπόμενων σωματιδίων από πετρελαιοκίνητα αυτοκίνητα, τα πάρα πολύ μικρά «PM1», παράγεται από ένα μόλις 5% πετρελαιοκίνητων οχημάτων στην Αθήνα (σε αντίθεση με τις ευρωπαϊκές πόλεις όπου υπάρχει 50%).
3. Από μετρήσεις που ξεκίνησαν να πραγματοποιούνται από το 1985 άρχισε να γίνεται φανερό ότι η ατμοσφαιρική ρύπανση και κυρίως η σωματιδιακή έχει δυσμενείς επιδράσεις στην υγεία, άμεσες και μακροχρόνιες (υποκλινικά συμπτώματα, μειωμένη αναπνευστική ικανότητα, αναπνευστικά συμπτώματα).
4. Στις επιπτώσεις της αέριας ρύπανσης συμπεριλαμβάνεται και αύξηση της θνησιμότητας. Παρατηρείται 0.6% αύξηση στην ημερήσια ολική θνησιμότητα όταν τα αιωρούμενα σωματίδια (PM10) αυξάνονται κατά μόλις 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Αυτή η επίδραση αφορά την ίδια μέρα και την επόμενη μέρα και στη συνέχεια μειώνεται η επίδραση. Ειδικά για τους θανάτους από καρδιακές και αναπνευστικές αιτίες που η αύξηση που παρατηρείται είναι από 0.6% - 0.8% ημερήσια για όλο τον πληθυσμό. Αν ληφθούν υπόψη οι επιδράσεις 40 ημερών, τότε η αύξηση είναι 1.6% για 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ μέσο όρο αύξησης των PM10.
5. Πολύ πρόσφατα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης καταδεικνύουν ότι το 60 % του άσθματος το οποίο παρατηρείται στην Ελλάδα οφείλεται στη ρύπανση του εσωτερικού περιβάλλοντος.

6. Παρατηρείται αύξηση στις εισαγωγές επειγόντων περιστατικών καταρχήν από κρίσεις άσθματος στα παιδιά, περίπου 1% μέχρι της ηλικίας των 14 ετών. Από χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια και άσθμα σε άτομα που είναι πάνω από 65 ετών, επίσης, περίπου 1% αύξηση. Από όλες τις καρδιακές αιτίες σε άτομα που είναι άνω των 65 ετών, 0,7%. Από ισχαιμική καρδιοπάθεια ειδικότερα πάλι σε ηλικιωμένα άτομα, 0,8%.

7. Σύμφωνα με μελέτες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος CAFE (Clean Air For Europe) της Ευρωπαϊκής Ένωσης το προσδόκιμο επιβίωσης λόγω της έκθεσης σε αιωρούμενα σωματίδια θα μειωθεί περίπου κατά 6 μήνες το 2020, αν τα επίπεδα αέριας ρύπανσης παραμείνουν τα ίδια.
8. Τα στοιχεία από μετρήσεις που πραγματοποίησε το Πανεπιστήμιο Αθηνών σε περισσότερα από 1000 κτήρια σε όλη τη χώρα (κατοικίες, σχολεία, νοσοκομεία, κλινικές, γραφεία, μουσεία, αθλητικά κέντρα) αποδεικνύουν ότι στους πιο επιβαρυσμένους εσωτερικούς χώρους συγκαταλέγονται οι σχολικές αίθουσες, τα διάφορα κέντρα διασκέδασης, τα χειρουργεία, κ.ά.
9. Ειδικότερα για τις σχολικές αίθουσες στο 75% των σχολείων που εξετάστηκαν παρουσιάζεται συγκέντρωση διοξειδίου του άνθρακα κατά πολύ μεγαλύτερη από το όριο των 600-700 ppm (μερικές φορές φτάνει περίπου και στα 2500-3000 ppm). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την έλλειψη συγκέντρωσης των μαθητών και τη μείωση της μαθησιακής τους ικανότητας. Επιπρόσθετα η συγκέντρωση οργανικών πτητικών ενώσεων στα σχολικά κτίρια ξεπερνά τα όρια στα περισσότερα σχολικά κτίρια.
10. Η συγκέντρωση του διοξειδίου του άνθρακα στα ελληνικά σχολεία ξεπερνά κατά πολύ το όριο των προτύπων. Το γεγονός αυτό δημιουργεί σημαντικά προβλήματα συγκέντρωσης και μαθησιακής ικανότητας στους μαθητές.
11. Τα επίπεδα του αερισμού στο 70 τοις εκατό των σχολικών κτιρίων είναι μικρότερα από τα οριζόμενα από τα πρότυπα.
12. Η χρήση των μαρκαδόρων μέσα στις σχολικές αίθουσες δημιουργεί σοβαρή αύξηση στις συγκεντρώσεις οργανικών πτητικών ενώσεων, ενώ θεωρείται αναγκαία η χρήση φωτοκαταλυτικών βαφών για τους εσωτερικούς χώρους των σχολείων.
13. Σε έρευνα που έγινε σε 10 νυχτερινά μπαρ παρατηρήθηκαν συγκεντρώσεις αιωρούμενων σωματιδίων που φτάνουν έως τα 1600 μικρογραμμάρια ανά κυβικό μέτρο με όριο τα 40. Στην πραγματικότητα ένα νέος ο οποίος παρέμεινε στο μπαρ για κάποιες ώρες ήταν σαν να είχε καπνίσει περίπου 100 τσιγάρα, έστω και αν δεν κάπνισε.
14. Η συγκέντρωση των PM_{2.5} σε 50 κατοικίες στην Ελλάδα μεταβάλλεται σαν συνάρτηση του ρυθμού αερισμού και της καπνιστικής δραστηριότητας. Η συγκέντρωση σε κτίρια μη καπνιζόντων κυμαίνεται περί τα 20-40 μg/m³ ενώ σε κτίρια καπνιζόντων ξεπερνά τα 100 μg/m³.
15. Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε 17 χειρουργεία σε νοσοκομεία στην Αττική τα επίπεδα των οργανικών πτητικών ενώσεων υπερβαίνει τα όρια αγγίζοντας τα όρια της τοξικής έκθεσης. Ειδικότερα σε αίθουσα του νοσοκομείου Παιδών η συγκέντρωση -με όριο το 0,02,- μετρήθηκε στο 40 και στο 50 για μεγάλα χρονικά διαστήματα, διαστήματα τα οποία ήταν 4 και 5 χρόνια.

Η συγκέντρωση των σωματιδίων PM_{2.5} και PM₁₀ στα ελληνικά κτήρια ξεπερνά κατά πολύ τα επιτρεπτά όρια (Στοιχεία Παν/μιου Αθηνών, 2010)

16. Στην Ελλάδα χρησιμοποιούνται υλικά (για τη βαφή, την καθαριότητα των σπιτιών, κ.ά.) τα οποία δεν πληρούν τις προδιαγραφές και κυκλοφορούν από συγκεκριμένες αλυσίδες πολυκαταστημάτων χωρίς κανένα έλεγχο. Σε χώρες της Ε.Ε. τα προϊόντα συνοδεύονται από ειδικά σήματα ποιότητας και οικολογικά σήματα που παρουσιάζουν τα χαρακτηριστικά του προϊόντος σε σχέση με τη ρύπανση που προκαλούν. Στη Γαλλία ειδικότερα είναι υποχρεωτικό από 1ης Ιανουαρίου 2010 πριν κυκλοφορήσει οποιοδήποτε υλικό να έχει μετρηθεί αναφορικά με τους ρύπους που παράγει στις 28 πρώτες ημέρες της χρήσης του και να υπάρχει αναφορά πως το προϊόν επιδρά στον άνθρωπο.
17. Η τεχνολογία υλικών για την βελτίωση της ποιότητας του εσωτερικού αέρα έχει αναπτυχθεί σε εξαιρετικό βαθμό και προσφέρει μεγάλες δυνατότητες άμεσης αξιοποίησης της. Προς την κατεύθυνση αυτή απαιτείται η ανάληψη σχετικών νομοθετικών πρωτοβουλιών.

Επισημαίνεται ότι με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή για την ποιότητα του αέρα σε εσωτερικούς χώρους, η Επιτροπή Περιβάλλοντος απηύθυνε αίτημα προς τα Υπουργεία Περιβάλλοντος, Υγείας και Παιδείας να καταθέσουν τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος.

Ε4. Διαχείριση των απορριμμάτων

Α. Γενικό Πλαίσιο

1. Σύμφωνα με την Οδηγία 99/31 προβλέπεται η σταδιακή εκτροπή των βιοαποδομήσιμων αποβλήτων (ΒΑΑ) από τους ΧΥΤΑ (2,7 mio/ετος).
2. Σύμφωνα με την Οδηγία 29404/3508/2002 προβλέπεται η θέσπιση προδιαγραφών για τις εγκαταστάσεις και την πρακτική της υγειονομικής ταφής, συμπεριλαμβανομένης της εκτροπής των ΒΑΑ, καθώς αυτά προκαλούν τις περισσότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις των ΧΥΤΑ.

Συγκεκριμένα:

- ΜΕΧΡΙ 16/7/2010: Οι ΧΥΤΑ μπορούν να δέχονται έως το 75% των ΒΑΑ που είχαν παραχθεί το 1995

- ΜΕΧΡΙ 16/7/2013: Οι ΧΥΤΑ μπορούν να δέχονται έως το 50% των ΒΑΑ που είχαν παραχθεί το 1995
 - ΜΕΧΡΙ 16/7/2020: Οι ΧΥΤΑ μπορούν να δέχονται έως το 35% των ΒΑΑ που είχαν παραχθεί το 1995
 - ως το 2010 → 1,1 mio to/ έτος → ως το 2013 → 1,9 mio.
3. Η νέα Οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα (2008/98) πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή έως τις 12.12 2010. Βασικά σημεία της Οδηγίας είναι:
- τίθεται στόχος ανακύκλωσης 50% μέχρι το 2020,
 - θεσμοθετείται διακριτή διαχείριση των οργανικών αποβλήτων (χωριστή συλλογή στην πηγή των οργανικών),
 - τίθενται κριτήρια τέλους ζωής των αποβλήτων ,
 - ιεραρχείται η ενεργειακή αξιοποίηση πριν την ταφή (θερμική ή αναερόβια επεξεργασία),
 - ορίζεται η αποτέφρωση με βάση την ενεργειακή απόδοση (>0,65 για νέες εγκαταστάσεις),
 - ιεραρχεί τις μεθόδους διαχείρισης αποβλήτων ως εξής:
 - α) πρόληψη,
 - β) προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση,
 - γ) ανακύκλωση,
 - δ) άλλου είδους ανάκτηση, π.χ. ανάκτηση ενέργειας, και
 - ε) διάθεση.
4. Η νέα Οδηγία θέτει στα κράτη-μέλη τους ακόλουθους συγκεκριμένους στόχους:
- α) έως το 2020, αύξηση τουλάχιστον στο 50%, κατά βάρος, της προετοιμασίας για την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των υλικών αποβλήτων, όπως το χαρτί, το μέταλλο, το πλαστικό και το γυαλί από νοικοκυριά και ενδεχομένως άλλης προέλευσης, στο βαθμό που τα απόβλητα αυτά είναι παρόμοια με τα απόβλητα των νοικοκυριών,
 - β) έως το 2020 αύξηση τουλάχιστον στο 70% κατά βάρος της προετοιμασίας για την επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και ανάκτηση άλλων υλικών, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών υγειονομικής ταφής όπου γίνεται χρήση αποβλήτων για την υποκατάσταση άλλων υλικών, μη επικίνδυνων αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων.
5. Η ιεράρχηση στην διαχείριση των αποβλήτων τοποθετεί την πρόληψή ως πρώτη προτεραιότητα και την τελική διάθεση υπολειμμάτων σε ΧΥΤΥ ως τελευταία.
6. Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν μειώσει, επιτυχώς, την εξάρτηση από τους ΧΥΤΑ, το έχουν κάνει με συνδυασμό ανακύκλωσης, βιολογικής επεξεργασίας (π.χ. κομποστοποίηση και αναερόβια χώνεψη) και ενεργειακής αξιοποίησης.
7. Οι χώρες της Ευρώπης που εμφανίζουν τα υψηλότερα επίπεδα ανακύκλωσης, εμφανίζουν επίσης υψηλά επίπεδα Ενεργειακής Αξιοποίησης και χαμηλά επίπεδα εξάρτησης από τους ΧΥΤΑ.

B. Η κατάσταση στην Ελλάδα

1. Στην Ελλάδα ο μέσος όρος (μ.ο.) της κατά κεφαλήν παραγωγής αστικών στερεών αποβλήτων (ΑΣΑ) ήταν **441 kg/άτομο/έτος** (ΕΣΥΕ 2003), ποσότητα η οποία βαίνει συνεχώς αυξανόμενη (+22% κατά την 8-ετία 1996-2003) ακολουθώντας την άνοδο

του βιοτικού επιπέδου και την αλλαγή του τρόπου διαβίωσης. Για την Ε.Ε. η προβολή για το 2020 είναι 680 Kg/ άτομο/έτος.

2. Οι υποχρεώσεις της Ελλάδας ως προς την εναλλακτική διαχείριση είναι:

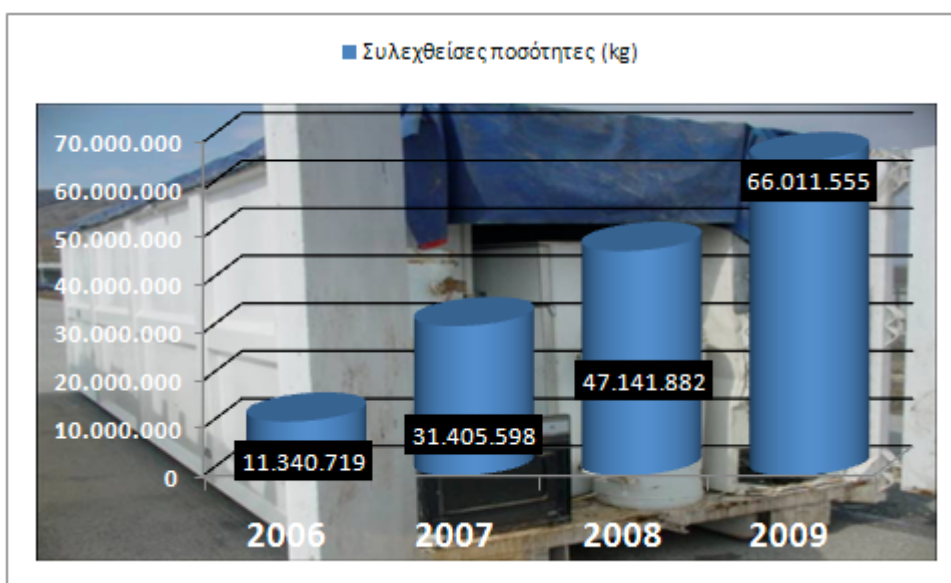
- **Συσκευασίες – Αξιοποίηση** κατά 50-65% κ.β. μέχρι το 2006 και min 60% μέχρι το 2012 με ανακύκλωση κατά 25-45% κ.β. μέχρι το 2006 και Min 55% μέχρι το 2012.
- **Ορυκτέλαια – Συλλογή** κατά 70% και αναγέννηση 80% εξ αυτών έως το 2006.
- **Ηλεκτρικές στήλες & συσσωρευτές** – Χωριστή συλλογή απορρύπανση και ανακύκλωση.
- **Ηλεκτρικός & ηλεκτρονικός εξοπλισμός** – Χωριστή συλλογή αξιοποίηση και ανακύκλωση τουλάχιστον 4 κιλά ανά κάτοικο το έτος.
- **Παλαιά ελαστικά, Οχήματα Τέλους Ζωής** – Χωριστή συλλογή, απορρύπανση, αξιοποίηση, ανακύκλωση.

3. Αναφορικά στα Απόβλητα ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν στην Επιτροπή αναφέρουν:

α) Σε σχέση με τις τοποθετήσεις κάδων

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΒΕΒΛΗΜΜΕΝΩΝ ΔΗΜΩΝ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΤΟΠΟΘΕΤΗΜΕΝΟΙ ΚΑΔΟΙ
31/12/2005	9	565.302	0
31/12/2006	182	4.581.904	68
31/12/2007	315	6.426.380	110
31/12/2008	420	7.395.799	200
31/12/2009	486	8.015.934	230

β) Οι συλλεχθείσες ποσότητες ανά κάτοικο αποτυπώνονται ως εξής:

- γ) Αναφορικά με τις τοποθετήσεις κάδων για Φορητές Ηλεκτρικές Στήλες, έως το Μάρτιο 2010 τα στοιχεία έχουν ως εξής:

Σημεία	Αριθμός
Δήμοι & Δημόσιοι Φορείς	8.400
Σχολεία	12.500
Supermarkets	3.200
Αλυσίδες Τηλεπικοινωνίας	2.500
Εμπορικά Καταστήματα	10.400
Επιχειρήσεις	11.000
ΣΥΝΟΛΟ	48.000

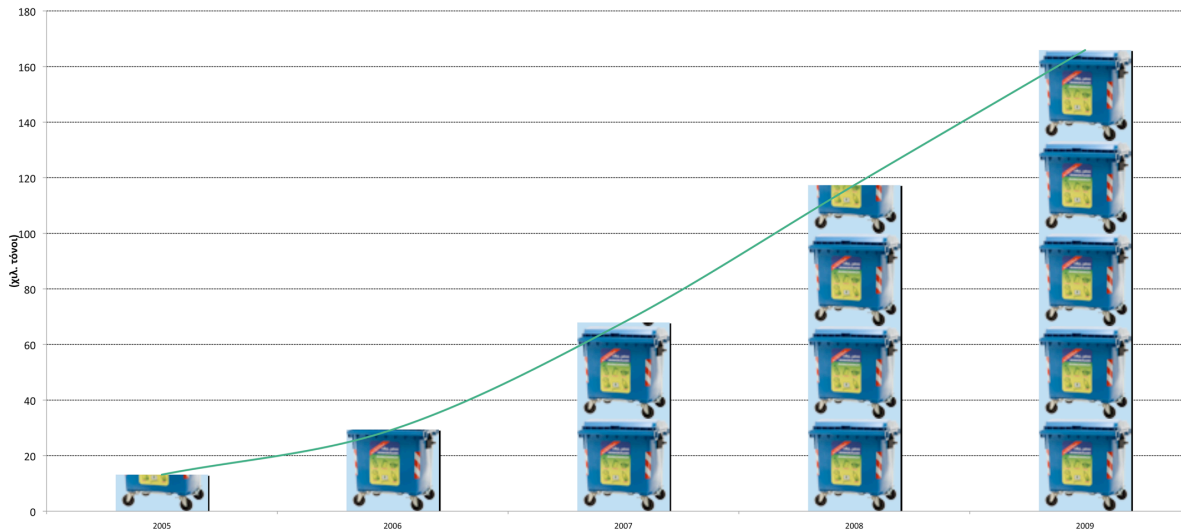
- δ) Αναφορικά στα Οχήματα Τέλους Κύκλου Ζωής τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν στην Επιτροπή αναφέρουν:
- Οχήματα που έχουν ανακυκλωθεί - Ποσοστό ανακύκλωσης το 2008: 87%
 - Ανακύκλωση Επικίνδυνων Υλικών (Ορυκτέλαια – Συσσωρευτές – Υγρά – Φρέον – Φίλτρα – Τακάκια) – 2008: 827.511 τόνοι
- ε) Αναφορικά με την ανακύκλωση Συσκευασιών τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν στην Επιτροπή αναφέρουν:

Δείκτης	2005	2006	2007	2008	2009
Εξυπηρ. Κάτοικοι (εκ.)	2,5	4,3	6,1	6,6	7,6
Συμβεβλημένοι Δήμοι	211	337	446	610	648
ΚΔΑΥ	9	12	15	18	22
Μπλε Κάδοι	10.767	25.103	51.602	76.530	98.177
Οχήματα συλλογής	32	95	140	236	327
Τσάντες ανακύκ/σης (εκ.)	0,16	0,7	1,2	1,7	2,0
Θέσεις εργασίας	171	510	680	1.052	1.578

Αποτελέσματα σε τόνους

Δείκτης	2005	2006	2007	2008	2009
Απόβλητα συσκευασίας	63.551	266.623	344.362	400.033	432.013
Χαρτί εντύπων	8.810	19.660	35.245	56.512	79.146

Μπλε κάδοι – Ανάκτηση Αποβλήτων Συσκευασίας

4. Υπολογίζεται ότι ακόμα λειτουργούν περισσότεροι από 300 χώροι ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) σε όλη την επικράτεια. Ενδεικτικό του προβλήματος είναι ότι εκκρεμεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η επιβολή προστίμου που μπορεί να φθάσει και τα 4 δισ. Ευρώ.
5. Βρίσκονται σε κατάσταση αποκατάστασης 456 ΧΑΔΑ εκ των οποίων οι 303 είναι υψηλής και μέσης επικινδυνότητας.
6. Περίπου το 80% των Αστικών Στερεών Αποβλήτων που παράγονται στην Ελλάδα θάβεται σε ΧΥΤΑ ενώ θα πρέπει να θάβονται μόνο μη αξιοποιήσιμα υπολείμματα.
7. Είναι αναγκαίο να αποσαφηνισθούν από τα συναρμόδια Υπουργεία οι βασικές κατευθυντήριες γραμμές για τη διαχείριση των απορριμμάτων ώστε άμεσα οι Περιφέρειες να αποφασίσουν για το μοντέλο διαχείρισης των απορριμμάτων που ταιριάζει στις ανάγκες τους. Κοινός τόπος είναι ότι κανένα τέτοιο μοντέλο δεν θα γίνει αποδεκτό αν δεν δίνει έμφαση στην επαναχρησιμοποίηση και στην ανακύκλωση των απορριμμάτων.
8. Προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στην ανακύκλωση που πρέπει το 2020 να είναι στο 50% όταν σήμερα είναι περίπου στο 15%.
9. Το μοντέλο διαχείρισης των απορριμμάτων οφείλει να βασίζεται σε λύσεις όπως πρόληψη, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, ανάκτηση ενέργειας και διάθεση.
10. Ο συνδυασμός των λύσεων εξαρτάται από την περιοχή, τις διαθέσιμες ποσότητες απορριμμάτων και τη σύνθεσή τους.
11. Νέες τεχνολογίες που μπορούν να ενσωματωθούν σε αυτό το μοντέλο πρέπει να εξεταστούν χωρίς προκαταλήψεις, σε συνδυασμό με επιτυχημένες πρακτικές στο εξωτερικό και σε συνάρτηση και με το κόστος διαχείρισης ανά τόνο παραγόμενων απορριμμάτων.
12. Η Ελλάδα βρίσκεται σε διαδικασία επικαιροποίησης του συνολικού εθνικού σχεδιασμού για την διαχείριση των απορριμμάτων με κυριότερα σημεία:

- α) τη θεσμοθέτηση σχεδίων μείωσης αποβλήτων τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε περιφερειακό επίπεδο,
 - β) τη διαμόρφωση πλαισίου για την τιμολογιακή πολιτική για την διαχείριση στερεών αποβλήτων στο οποίο θα ενσωματώνεται και το περιβαλλοντικό κόστος,
 - γ) την βελτίωση του συστήματος ανακύκλωσης με παροχή κινήτρων στους πολίτες στο πλαίσιο της αρχής «pay as you throw» (πληρώνω ανάλογα με τα απορρίμματα),
 - δ) τη θεσμοθέτηση και εφαρμογή του τέλους ταφής αποβλήτων έτσι ώστε να ενσωματώνεται το περιβαλλοντικό κόστος.
13. Πρέπει να εξετασθεί η χορήγηση οικονομικών κινήτρων προς την τοπική αυτοδιοίκηση για την βελτίωση των προγραμμάτων διαλογής στην πηγή.
14. Η εφαρμογή του Σχεδίου Καλλικράτης δίνει την ευκαιρία για ένα νέο μοντέλο διαχείρισης των απορριμμάτων με τη δημιουργία ενός Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων σε κάθε περιφέρεια.
15. Ειδικότερα στην Αττική προγραμματίζεται η λειτουργία ενός φορέα διαχείρισης, στον οποίο θα προεδρεύει ο Γ.Γ. της Περιφέρειας και το 60% των μελών του φορέα της διαχείρισης θα ανήκει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.
16. **Ιδιαίτερα κρίσιμο κρίνεται το θέμα της διαχείρισης των επικίνδυνων αποβλήτων** καθώς δεν υπάρχουν αυτήν τη στιγμή ΧΥΤΑ επικινδύνων αποβλήτων με αποτέλεσμα να τα στέλνουμε με κόστος στο εξωτερικό αλλά και να αγνοείται η τύχη περίπου 300.000 τόνων το έτος!
17. Η χώρα εκπονεί ένα νέο σχέδιο δράσης που συμπληρώνει το κατατεθέν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το οποίο κρίθηκε ελλιπές. Το νέο σχέδιο προβλέπει μεταξύ άλλων:
- α) την απογραφή των ποσοτήτων επικίνδυνων αποβλήτων (προέλευση, σύνθεση, γεωγραφική κατανομή, κάλυψη όλων των κατηγοριών, επικίνδυνων αποβλήτων)
 - β) τον προσδιορισμό των κατάλληλων χώρων και της εγκατάστασης αποβλήτων που θα αποτυπώνονται με πολύ μεγάλη σαφήνεια σε χάρτες, και
 - γ) τις υποδομές επεξεργασίας, αξιοποίησης και διάθεσης των επικίνδυνων αποβλήτων.
18. Κρίνεται απαραίτητη η συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα ο οποίος θα πρέπει να αναλάβει να χρηματοδοτήσει τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων.
19. Κρίσιμο επίσης κρίνεται το ζήτημα της χωροθέτησης των Χώρων διαχείρισης των επικίνδυνων αποβλήτων το οποίο βρίσκεται σε σοβαρή καθυστέρηση. Υπό αυτό το πρίσμα η ανακοίνωση του ΥΠΕΚΑ για τη χωροθέτηση χώρων υγειονομικής ταφής επικίνδυνων αποβλήτων είναι σε σωστή κατεύθυνση.

Ε4.3 Διαχείριση των νοσοκομειακών αποβλήτων στην Ελλάδα

Α. Γενικό Πλαίσιο

1. Η Διάκριση των νοσοκομειακών στερεών αποβλήτων προβλέπει τις κατηγορίες:
 - α) **Οικιακού τύπου:** προέρχονται από δραστηριότητες υποστηρικτικές της λειτουργίας των νοσοκομείων (μαγειρεία, εστιατόρια, καφετέριες, γύψινα εκμαγεία, απορρίμματα γραφείων κλπ). Αυτή η κατηγορία στερεών αποβλήτων μπορεί χωρίς πρόβλημα να αναμιχθεί με τα στερεά απόβλητα των οικιστικών περιοχών και να ακολουθήσει την ίδια μέθοδο διαχείρισης με αυτά.

β) Ειδικά απόβλητα: στερεά απόβλητα που περιέχουν τοξικές και ραδιενεργές ουσίες (αργυρούχα απόβλητα από ακτινολογικά εργαστήρια, χρησιμοποιημένα υδραργυρικά θερμομέτρα κλπ). Αυτά εισέρχονται στο νομαρχιακό σχεδιασμό διαχείρισης στερεών αποβλήτων και πρέπει να ακολουθούν την προβλεπόμενη πορεία διαχείρισης μαζί με τα άλλα επικίνδυνα απόβλητα που προέρχονται συνήθως από τη βιομηχανία.

γ) Μολυσματικά απόβλητα: λοιμογόνα ή δυνητικά λοιμογόνα (προϊόντα χειρουργείων, μονάδων αιμοδιάλυσης, από μικροβιολογικά και αιματολογικά εργαστήρια, από την εξυπηρέτηση ασθενών). Η διαχείριση αυτής της ομάδας στερεών αποβλήτων χρήζει ιδιαίτερης προσοχής διότι συνιστά παράγοντα πιθανού κινδύνου για τη δημόσια υγεία.

2. Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία για τη διάθεση των νοσοκομειακών αποβλήτων:
 - α) Πρέπει να τηρούνται οι σχετικές απαιτήσεις που καθορίζονται στην οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα (2006/12/EK)(1), στην οδηγία για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων (1999/31/EK)(2) και στην απόφαση για τα κριτήρια αποδοχής αποβλήτων (2003/33/EK).
 - β) η μονάδα αποτέφρωσης πρέπει να είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις της οδηγίας για την αποτέφρωση των αποβλήτων (2000/76/EK).
3. Η οδηγία 2000/76/EK που ισχύει για την αποτέφρωση νοσοκομειακών αποβλήτων στοχεύει να αποτραπούν ή να περιορισθούν κατά το δυνατόν οι αρνητικές συνέπειες στο περιβάλλον και ιδίως η ρύπανση από εκπομπές στην ατμόσφαιρα, το έδαφος, τα επιφανειακά και τα υπόγεια ύδατα, και οι επακόλουθοι κίνδυνοι για την ανθρώπινη υγεία, από την αποτέφρωση και τη συναποτέφρωση των αποβλήτων.
4. Αναφορικά με τις μεθόδους διαχείρισης των Νοσοκομειακών Αποβλήτων προβλέπεται η Διάκριση των τριών ομάδων στην πηγή παραγωγής τους (ενδονοσοκομειακά):
 - α) Κάθε νοσοκομειακή μονάδα πρέπει να έχει κατάλληλο σύστημα συλλογής των στερεών αποβλήτων που να εξασφαλίζει τη διάκριση των τριών ομάδων, αλλά και την ασφαλή συλλογή και προσωρινή αποθήκευσή τους.
 - β) Χρήση κατάλληλων περιεκτών – συσκευασιών διαφορετικών χρωμάτων και συγκεκριμένων προδιαγραφών.
 - γ) Προδιαγραφές ασφάλειας κατά την χρονική περίοδο της συλλογής, όσο και τη συμπεριφορά του υλικού κατασκευής της συσκευασίας κατά την εφαρμογή της προβλεπόμενης μεθόδου τελικής διαχείρισης.
5. Αναφορικά με τις μεθόδους διαχείρισης των Μολυσματικών Νοσοκομειακών Αποβλήτων προβλέπεται:
 - **Αποστείρωση:** θερμική κατεργασία των αποβλήτων ώστε να καταστραφεί κάθε είδος μικροοργανισμού, όπως και οι σπόροι αυτών.
 - **Αποτέφρωση:** θερμική αποσύνθεση και οξείδωση των μολυσματικών αποβλήτων σε θερμοκρασίες μεγαλύτερες των 900° C.

B. Η κατάσταση στην Ελλάδα

1. Στην Ελλάδα παράγονται περίπου 15.000 τόνοι μολυσματικών νοσοκομειακών αποβλήτων το χρόνο. Το 50% αυτών στην περιοχή της Αθήνας και το 15% στην περιοχή της Θεσσαλονίκης.
2. Το 40% περίπου των νοσοκομείων διαθέτει κλιβάνους αποτέφρωσης οι περισσότεροι όμως από τους οποίους βρίσκονται εκτός λειτουργίας λόγω μη ύπαρξης διατάξεων επεξεργασίας των απαερίων.
3. Κάθε ημέρα εκτιμάται ότι παράγονται 25 τόνοι μολυσματικών αποβλήτων πανελλαδικά, ενώ δεν υπάρχουν συγκεντρωτικά στοιχεία για τις ποσότητες των τοξικών και των ραδιενεργών νοσοκομειακών αποβλήτων.
4. Μόνο οι 7,5 τόνοι διατίθενται καθημερινά στον αποτεφρωτήρα του ΧΥΤΑ Ανω Λιοσίων, ενώ οι υπόλοιποι 17,5 τόνοι είτε αναμειγνύονται με τα οικιακά απορρίμματα και καταλήγουν δίχως επεξεργασία στις χωματερές είτε αποστειρώνονται από ιδιωτικές εταιρείες.
5. Σε σύνολο 25 δημόσιων νοσοκομείων στην Αττική, με άθροισμα 10.667 κλινών και αναμενόμενη ημερήσια παραγωγή επικίνδυνων ιατρικών αποβλήτων 7.467 κιλών, παραδίδονται στον αποτεφρωτήρα μόνο 2.219 κιλά, δηλαδή, μόλις το 20% της εκτιμώμενης ποσότητας.
6. Αντίστοιχη είναι η εικόνα και για τα ιδιωτικά νοσοκομεία, ενώ η κατάσταση μάλλον επιδεινώνεται για τα περιφερειακά νοσοκομεία.
7. Το θεσμικό πλαίσιο για τη διαχείριση νοσοκομειακών αποβλήτων εμφανίζεται μεν επαρκές, πάσχει όμως ως προς την εφαρμογή του.
8. Παρατηρείται ελλιπής εφαρμογή της Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ37591/2031/2003 (επτά χρόνια μετά την ενεργοποίηση της) για τη διαχείριση των επικίνδυνων ιατρικών αποβλήτων (ΕΙΑ),
9. Παρατηρείται συχνά οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις αδυνατούν να ελέγξουν τις υγειονομικές μονάδες που δραστηριοποιούνται στις περιοχές ευθύνης τους ή/και εμφανίζονται απρόθυμες να αναστείλουν τη λειτουργία τους ακόμα και όταν διαπιστώνονται παραβατικές συμπεριφορές.
10. Τα περισσότερα περιφερειακά νοσοκομεία της χώρας ακροβατούν ανάμεσα στη χρήση των κλιβάνων αποτέφρωσης που διαθέτουν και οι οποίοι είναι κατά κανόνα παλαιάς τεχνολογίας και επικίνδυνοι σε ότι αφορά τις εκπομπές απαερίων, και τη διάθεση χύδην σε χώρους ταφής απορριμμάτων
11. Διαπιστώθηκε ότι η κατάσταση σε επίπεδο ενδονοσοκομειακής διαχείρισης μπορεί να χαρακτηριστεί ως Κακή, καθώς ελάχιστες είναι οι μονάδες που διαθέτουν οργανωμένο και λειτουργικό σύστημα συλλογής και προσωρινής αποθήκευσης.
12. Οι τρεις βασικές παράμετροι οι οποίες παραμελούνται στη φάση της ενδονοσοκομειακής διαχείρισης είναι η χρήση των κατάλληλων περιεκτών πρωτογενούς συλλογής (χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της συλλογής συριγγών αιμοληψίας σε απλές πλαστικές σακούλες), η εκπαίδευση του προσωπικού το οποίο είναι επιφορτισμένο με τις εργασίες συλλογής και οι χώροι προσωρινής αποθήκευσης. Και στις τρεις περιπτώσεις παραμονεύουν σημαντικοί κίνδυνοι ή προβλήματα που σχετίζονται τόσο με την ασφάλεια του ιατρικού, νοσηλευτικού αλλά και του προσωπικού συλλογής, όσο και με την τροφοδοσία κλιβάνων αποτέφρωσης με υλικά συσκευασίας τα οποία δημιουργούν μεγάλες ποσότητες επικίνδυνων αερίων.

13. Παρατηρείται ιδιαίτερα μικρή ανταπόκριση στην υποβολή Εσωτερικών Κανονισμών από τα στρατιωτικά νοσοκομεία, κτηνιατρικές κλινικές, ΙΚΑ, διευθύνσεις υγείας των νομαρχιών, δημοτικούς υγειονομικούς σταθμούς, διαγνωστικά και μικροβιολογικά εργαστήρια.
14. Διαπιστώθηκε ότι δεν λειτουργούν οι Επιτροπές Νοσοκομειακών Λοιμώξεων υπό τις οδηγίες των οποίων πρέπει να γίνεται ο διαχωρισμός των αποβλήτων κατά κατηγορίες στα διάφορα τμήματα του νοσοκομείου που παράγονται.
15. Παρατηρείται ότι δεν πραγματοποιείται ο απαιτούμενος διαχωρισμός μεταξύ των μολυσματικών και των άλλων επικίνδυνων ιατρικών αποβλήτων, με αποτέλεσμα να αναμειγνύονται τα απόβλητα.
16. Τα υγρά απόβλητα των μικροβιολογικών και των ακτινολογικών εργαστηρίων απορρίπτονται ανεπεξέργαστα στο κοινό αποχετευτικό δίκτυο.
17. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία από το 2002 μία μόνο εταιρεία είναι ανάδοχος για την παραλαβή επικίνδυνων ιατρικών αποβλήτων σε 41 νοσοκομεία, κλινικές και κέντρα υγείας στην επικράτεια, με κόστος διαχείρισης 0,34 ευρώ ανά κιλό στην Αθήνα και 1 ευρώ στην περιφέρεια. Έχουν όμως διαπιστωθεί περιπτώσεις κατά τις οποίες εταιρείες που παραλαμβάνουν τα ΕΙΑ από τα νοσοκομεία, τα πωλούν ως «καύσιμη ύλη» σε βιομηχανίες.
18. Ο Αποτεφρωτήρας Νοσοκομειακών Αποβλήτων που υπάρχει στα Άνω Λιόσια υπολειπεται καθώς αποτεφρώνονται καθημερινά περίπου 12 τόνοι, ενώ η δυναμικότητα της μονάδας είναι για 30 τόνους ημερησίως.
19. Η παραγόμενη, από το 2001, τέφρα δεν διατίθεται σε Χώρους Υγειονομικής Ταφής Επικίνδυνων Απορριμμάτων, αλλά αποθηκεύεται προσωρινά και μέχρι την αναμενόμενη εξαγωγή της σε αδειοδοτημένη εγκατάσταση της Γερμανίας, με αποτέλεσμα σημαντικού κινδύνου για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον.
20. Στον προγραμματισμό των αρμόδιων Υπουργείων Υγείας και Περιβάλλοντος είναι η έκδοση ΚΥΑ με στόχο την επικαιροποίηση του θεσμικού πλαισίου για την χωροθέτηση των νέων αποτεφρωτήρων και για την εναρμόνιση με τη νέα Κοινοτική Οδηγία για τα απόβλητα. Παράλληλα προχωρεί το νομοθετικό πλαίσιο ώστε να γίνουν πιο σαφείς οι τεχνικές προδιαγραφές διαχείρισης των αποβλήτων.
21. Προωθείται ο νέος εθνικός σχεδιασμός για τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων με στόχο την εξειδίκευση των υποχρεώσεων των παραγωγών αποβλήτων, τη διαλογή τους στην πηγή παραγωγής και στόχευση την ενδονοσοκομειακή διαχείριση.
22. Έχει επιταχυνθεί η διαδικασία των διαγωνιστικών διαδικασιών για την υπογραφή των συμβάσεων των νοσοκομειακών μονάδων για τη διαχείριση των αποβλήτων και έχει εντατικοποιηθεί η διαδικασία ελέγχων και από τα δύο Υπουργεία ώστε να προχωρήσει η εφαρμογή της νομοθεσίας

ΣΤ. Διαχείριση δασών

ΣΤ.1 Γενική κατάσταση των δασών στην Ελλάδα

1. Το σημαντικότερο ζήτημα που αντιμετωπίζουν σήμερα τα Δάση μας είναι η έλλειψη εθνικής στρατηγικής και προσανατολισμού για την διαχείριση και προστασία τους. Απουσιάζουν στην κατεύθυνση αυτή βασικά εργαλεία υποδομής λήψης απόφασης και παρακολούθησης της εξέλιξης αυτών όπως **Δασικοί χάρτες, δασολόγιο και διαχειριστικά σχέδια**.
2. Για τη προστασία και διατήρηση των ελληνικών δασών εν όψει της κλιματικής αλλαγής είναι απαραίτητη μια νέα αντίληψη για τη δασοπροστασία, η οποία θα κινείται γύρω από τους εξής άξονες:
 - α) προσαρμογή του τρόπου διαχείρισης των δασών σε σχέση με την κλιματική αλλαγή, με αλλαγές των προδιαγραφών και με καλύτερο συντονισμό των συναρμόδιων υπηρεσιών,
 - β) ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου εθνικού συστήματος παρακολούθησης της κατάστασης και της εξέλιξης των δασών,
 - γ) συστηματική απογραφή δασών και παρακολούθηση μέσω νέων τεχνολογιών και δημιουργία δικτύου δειγματοληπτικών μόνιμων επιφανειών.

Z. Τελικά Συμπεράσματα – Προτάσεις

1. Στον τομέα της ενέργειας, τα ορυκτά καύσιμα (πετρέλαιο και λιγνίτης) κυριαρχούν καλύπτοντας ένα μερίδιο κοντά στο 93% της πρωτογενούς ενέργειας.

Όμως καταγράφεται πρόοδος στην ενσωμάτωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ενεργειακό ισοζύγιο, ενώ εξελίσσεται ένα παράλληλο επιχειρησιακό πρόγραμμα για την εξοικονόμηση ενέργειας και για την προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας των κτιρίων.

Ειδικά σε ότι αφορά στην εξοικονόμηση ενέργειας, επισημαίνεται ο κρίσιμος ρόλος της στη μείωση ενεργειακής ζήτησης και στην «προσγείωση» της καμπύλης ζήτησης αλλά και των φορτίων αιχμής που καταγράφουν αυξητικές τάσεις σε ετήσια βάση. Σε αντίθετη περίπτωση η υπόθεση θα θυμίζει «καλάθι χωρίς πάτο», καθώς η αύξηση στη ζήτηση θα συνοδεύεται από την ανάγκη για νέες μονάδες ηλεκτροπαραγωγής για να ικανοποιηθούν τα φορτία αιχμής, κ.ο.κ.

Ανησυχητική παραμένει η εξάρτηση μεγάλων παραγωγικών φορέων - βιομηχανιών της χώρας (κυρίως της ΔΕΗ) από την υποχρέωση αγοράς (από το 2013 και μετά) δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου. Προτεραιότητα πρέπει να αποτελεί η μεσοπρόθεσμη –σταδιακή προφανώς– μετάβαση σε μία οικονομία χαμηλού άνθρακα.

Τέλος κρίσιμη παράμετρος αποτελεί η οικονομική βιωσιμότητα των επενδύσεων ιδίως στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αλλά και η στήριξη επενδύσεων των οποίων η τεχνολογική βάση παράγεται σε κάποιο ποσοστό στη χώρα μας. Υπό αυτό το πρίσμα μία ενδιαφέρουσα σκέψη για το νέο αναπτυξιακό νόμο θα ήταν να επιδοτεί επενδύσεις στον τομέα των ΑΠΕ των οποίων μέρος στηρίζεται σε εγχώρια παραγωγή.

2. Στον τομέα της χωροταξίας, το περιβάλλον αναζητεί τον «αναπτυξιακό» του ρόλο, π.χ. στην αγροτική ανάπτυξη ή στον τουρισμό. Για πολλούς όμως, η προστασία του αποτελεί «τροχοπέδη» για την ανάπτυξη.

Η δύσκολη αυτή ισορροπία επιδεινώνεται ακόμη περισσότερο από τις αγκυλώσεις της πολεοδομικής νομοθεσίας και την έλλειψη ουσιαστικών Ρυθμιστικών Σχεδίων. Το ΥΠΕΚΑ θα πρέπει να δρομολογήσει, κατά απόλυτη προτεραιότητα, τις αναγκαίες ενέργειες για την ουσιαστική σύντμηση των χρόνων προετοιμασίας μίας πολεοδομικής μελέτης και της προκύπτουσας πράξης εφαρμογής.

Το νέο σχέδιο Καλλικράτης μεταφέρει σημαντικές αρμοδιότητες σε τοπική κλίμακα και αναδιατάσσει τις πόλεις ως προς την έκταση και τις δραστηριότητες που φιλοξενούν. Η εφαρμογή του, ιδίως κατά τα πρώτα έτη, απαιτεί στενή παρακολούθηση από την κεντρική διοίκηση ώστε να μη διαταρχθεί η σχέση δημόσιου - ιδιωτικού χώρου, να οργανωθεί αποτελεσματικότερα ο εξωαστικός χώρος αλλά και να ενσωματωθούν, στις τοπικές πολιτικές, μέτρα για τη σταθμισμένη επέκταση των πόλεων.

Στα πλαίσια αυτά παραμένει κρίσιμο το θέμα των υπό εκπόνηση ΣΧΟΑΠ καθώς εκτιμάται ότι δεν έχουν ληφθεί επαρκώς υπόψη τα νέα πολεοδομικά δεδομένα αλλά και υποστηρίζεται ότι η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η έγκριση τους θα πρέπει να γίνεται από την κεντρική διοίκηση αντί από τις Γενικές Γραμματείες των Περιφερειών.

3. Στον τομέα του αστικού περιβάλλοντος, η προτεραιότητα εξακολουθεί να δίνεται στα Ι.Χ. αυτοκίνητα. Οι πόλεις ουσιαστικά επεκτείνονται ή αναδιαρθρώνονται για να εξυπηρετούν αυτούς που έχουν αυτοκίνητα αντί αυτών που δεν έχουν ή δεν χρησιμοποιούν τα αυτοκίνητά τους.

Οι ελεύθεροι ή/και οι δημόσιοι χώροι είναι υπό διαρκή πίεση, με τη διοίκηση συχνά να αδυνατεί να προστατεύσει ακόμα και χώρους για τους οποίους έχουν κηρυχθεί απαλλοτριώσεις.

Η δημιουργία του Πράσινου Ταμείου (από το ΥΠΕΚΑ) εκτιμάται ότι θα συμβάλλει στη διάσωση πολύτιμων χώρων στον ιστό πολλών ελληνικών πόλεων.

3α. Το Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας είναι σε βαθιά παρακμή. Σύντομα η κατάσταση του θα είναι, σε ορισμένα σημεία του, μη αναστρέψιμη καθώς αποσυντίθεται ο κοινωνικός του ιστός. Το πρόβλημα δεν λύνεται με αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς και πιλοτικές μελέτες καθώς δεν υπάρχει πίστωση χρόνου και θα ήταν λάθος να περιμένουμε άλλα δύο-τρία χρόνια για να έχουμε τα αποτελέσματα μελετών τέτοιου χαρακτήρα. Επείγει ένα πλέγμα μέτρων για να επιστρέψουν οι κάτοικοι και οι επιχειρηματικές δραστηριότητες στο Ιστορικό Κέντρο. Αυτό σημαίνει ασφάλεια, αναπλάσεις, κίνητρα διαμονής και επιχειρηματικότητας, αξιοποίηση του κτιριακού πλούτου και συντονισμός.

4. Στον τομέα της ποιότητας του αέρα, η κατάσταση φαίνεται να ελέγχεται σε ότι αφορά στους παραδοσιακούς αέριους ρύπους. Όμως νέες γενιές επικίνδυνων ρύπων εμφανίζονται στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη αλλά και σε μεσαία αστικά κέντρα στην περιφέρεια με εξαιρετικά δυσμενείς επιπτώσεις για την ανθρώπινη υγεία. Είναι προφανές ότι χρειάζεται ένα συνολικό σχέδιο μείωσης των εκπομπών, που θα δίνει έμφαση στη νέα γενιά των ρύπων.

Ειδικά στο θέμα της ποιότητας του αέρα στους εσωτερικούς χώρους, η κατάσταση είναι ιδιαίτερα προβληματική, ενώ απουσιάζει ένα επαρκές θεσμικό πλαίσιο. Το συγκεκριμένο θέμα πρέπει να αποτελέσει 1^η προτεραιότητα για τα Υπουργεία Περιβάλλοντος και Υγείας.

5. Στον τομέα των απορριμμάτων, 318 και πλέον χώροι ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων λειτουργούν ακόμη στην Ελλάδα. Η ανακύκλωση σημειώνει βήματα προόδου αλλά μάλλον αδυνατεί να στεριώσει, με σημαντική ευθύνη της τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η επιμονή στους (δυσεύρετους) χώρους υγειονομικής ταφής απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) είναι προβληματική ή και ακατανόητη, τη στιγμή μάλιστα που η διεθνής πρακτική – αλλά και το θεσμικό πλαίσιο της Ε.Ε. – οδηγούν στην ταφή των υπολειμμάτων.

Το μοντέλο διαχείρισης των απορριμμάτων οφείλει να βασίζεται σε λύσεις όπως πρόληψη, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, ανάκτηση ενέργειας και διάθεση, με το συνδυασμό των λύσεων να εξαρτάται από την περιοχή, τις διαθέσιμες ποσότητες απορριμμάτων και τη σύνθεση τους.

Νέες τεχνολογίες που μπορούν να ενσωματωθούν σε αυτό το μοντέλο πρέπει να εξεταστούν χωρίς προκαταλήψεις, σε συνδυασμό με επιτυχημένες πρακτικές στο εξωτερικό και σε συνάρτηση και με το κόστος διαχείρισης ανά τόνο παραγόμενων **απορριμμάτων**.

Είναι αναγκαίο να αποσαφηνισθούν από τα συναρμόδια Υπουργεία οι βασικές κατευθυντήριες γραμμές για τη διαχείριση των απορριμμάτων ώστε άμεσα οι Περιφέρειες να αποφασίσουν για το μοντέλο διαχείρισης των απορριμμάτων που ταιριάζει στις ανάγκες τους. Κοινός τόπος είναι ότι κανένα τέτοιο μοντέλο δεν πρέπει να γίνει αποδεκτό αν δεν δίνει έμφαση στην επαχρησιμοποίηση και στην ανακύκλωση των απορριμμάτων.

Τέλος κεντρικό και κρίσιμο ζήτημα είναι η διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων (συμπεριλαμβανόμενων και των νοσοκομειακών), ζήτημα που αποτελεί διαχρονικά το «ένοχο μυστικό» της κεντρικής και τοπικής αυτοδιοίκησης αλλά και της ιδιωτικής οικονομίας.

6. Στον τομέα των υδατικών πόρων, προβλήματα στη διαχείρισή τους εκδηλώνονται κυρίως στις πιο ευάλωτες περιοχές από άποψη υδατικού ισοζυγίου και περιβαλλοντικών πιέσεων, δηλαδή στα νησιά (κυρίως στις Κυκλάδες), στις παράκτιες περιοχές (κυρίως στα βόρεια παράλια της Κρήτης και στον Κορινθιακό) και στις περιοχές γεωργικής ανάπτυξης (θεσσαλικός κάμπος).

Η έλλειψη πολιτικής σε θέματα υδατικών πόρων αποτυπώνεται στην ποσότητα αντλούμενου γλυκού νερού που αντιστοιχεί ανά άτομο. Για την Ελλάδα, η ποσότητα αυτή είναι 830 κυβικά μέτρα/κάτοικο, όταν για τη Γαλλία είναι 530 κυβικά μέτρα/κάτοικο και για τη Γερμανία 460 κυβικά μέτρα/κάτοικο.

7. Τέλος, στον τομέα του φυσικού περιβάλλοντος, το σχέδιο νόμου του ΥΠΕΚΑ για την προστασία της βιοποικιλότητας είναι σε θετική κατεύθυνση καθώς οι προστατευόμενες περιοχές που εντάσσονται στο δίκτυο NATURA 2000 δέχονται - όλο και εντονότερα - τις τοπικές «αναπτυξιακές» πιέσεις.

Όμως η κατάρτιση των ΣΧΟΑΠ δεν αποτελεί εχέγγυο για την προστασία τους, ιδίως αν συναξιολογηθεί ο τρόπος και η μεθοδολογία προετοιμασίας τους.

Οι φορείς διαχείρισής των προστατευόμενων περιοχών πρέπει να ενισχυθούν με αρμοδιότητες και επιστημονικό προσωπικό ενώ κρίσιμο θέμα αποτελεί η κατάρτιση των διαχειριστικών σχεδίων για κάθε περιοχή ώστε να διασφαλίζεται μείγμα δραστηριοτήτων που συμφιλιώνουν τις περιοχές με τις τοπικές κοινωνίες χωρίς όμως εκπτώσεις για το φυσικό περιβάλλον.

Τέλος ζήτημα 1^{ης} προτεραιότητας παραμένει η κατάρτιση των δασικών χαρτών και του δασολογίου.

8. Στον τομέα της περιβαλλοντικής νομοθεσίας διαπιστώνεται μεν σχετική επάρκεια αλλά και σοβαρά προβλήματα εφαρμογής.

Η ενίσχυση των περιβαλλοντικών ελέγχων αποτελεί ζήτημα προτεραιότητας χωρίς όμως αυτό να αρκεί αν δεν συνοδευθεί με θεσμική θωράκιση της ΕΥΕΠ (δυνατότητα προανακριτικού έργου, ενσωμάτωση αντιστασιαγγελέα Περιβάλλοντος, απευθείας καταλογισμός προστίμων).

Η διασύνδεση των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, Υγείας και Δημόσιας Διοίκησης πρέπει να ενισχυθεί ακόμη περισσότερο, με ενδεχόμενο ακόμα και τη σταδιακή συγχώνευση τους.

Η καθιέρωση της υποχρέωσης εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων για κάθε νομοσχέδιο που κατατίθεται στη Βουλή προς συζήτηση θα πρέπει να αξιολογηθεί.

Τέλος προτείνεται η καθιέρωση της «περιβαλλοντικής ενημερότητας» για τους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς (άδεια λειτουργίας, εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι, πληρωμή καταλογισθέντων περιβαλλοντικών προστίμων, κ.α.), κατ' αντιστοιχία και σε συνάρτηση με τη φορολογική ενημερότητα.

Οι παρατηρήσεις και προτάσεις του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς περιλαμβάνονται σε ιδιαίτερο υπόμνημα, που κατετέθη από την Βουλευτή, κυρία Ηρώ Διώτη και έχει ως ακολούθως:

Η. ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

Α. Από το Κιότο στην Κοπεγχάγη

Εισαγωγικά, να πούμε λίγα πράγματα για το Πρωτόκολλο του Κιότο, που νομίζω είναι χρήσιμα. Υπήρξε ένα σημαντικό μεν, παρ'όλα αυτά μικρό και ελλιπές πρώτο βήμα για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Η άρνηση των ΗΠΑ να το υπογράψουν αναίρεσε σίγουρα τη δυναμική του, αλλά αυτό δεν πρέπει να μας κάνει να αγνοούμε τα προβληματικά σημεία που είχε ούτως ή άλλως αυτή η συμφωνία. Αντιθέτως, θα πρέπει να φροντίσουμε να μην επαναληφθούν τα ίδια λάθη. Δηλαδή:

1. η επιστημονική κοινότητα έχει τοποθετηθεί όσον αφορά την επάρκεια των στόχων που έθετε το πρωτόκολλο, υποστηρίζοντας ότι **η μείωση των εκπομπών που προέβλεπε ήταν πολύ λίγη** σε σχέση με τις απαιτήσεις του πλανήτη.
2. Οφείλουμε παράλληλα να κρίνουμε τη **νόθευση της προσπάθειας μείωσης εκπομπών** αερίων που ευθύνονται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου μέσα από τη λειτουργία ευέλικτων μηχανισμών με βάση την οικονομία της αγοράς, οι οποίοι λειτούργησαν με τρόπο που καταδίκασε την προσπάθεια σε μηδενικό αποτέλεσμα:

α) Η **εμπορία δικαιωμάτων εκπομπών**, σύμφωνα με μια σειρά εκθέσεων, μεταξύ των οποίων το «Υπόμνημα 2008» των Ευρωπαϊκών οικονομολόγων για την εναλλακτική οικονομική πολιτική, είναι μέτρο εμφανώς ανάκαινο να επιτύχει τη μείωση των εκπομπών, που απαιτούνται για την καταπολέμηση των κλιματικών αλλαγών.

(“Τα προβλήματα σταθεροποίησης των τιμών των αγορών για τα δικαιώματα εκπομπών και η δυσκολία αποσύνδεσης τους από την αστάθεια των οικονομικών αγορών σημαίνουν ότι αυτά τα μέτρα είναι ιδιαίτερα αμφίβολης αποτελεσματικότητας για την μείωση των εκπομπών.” Υπόμνημα 2008” ευρωπαϊκών οικονομολόγων)

β) Ο **μηχανισμός καθαρής ανάπτυξης**,¹ στον οποίο συμμετέχει και η ΕΕ, ο οποίος υποτίθεται ότι θα έκανε την προστασία του κλίματος μια λιγότερο δαπανηρή διαδικασία, μην αναγνωρίζοντας τις σχέσεις ιεραρχίας και εξάρτησης μεταξύ των κρατών, παρέχει στις αναπτυγμένες βιομηχανικά χώρες τη δικαιολογία για να μην αλλάξουν τίποτα στη δική τους βιομηχανία.

Αλλά και με βάση μια σειρά επιστημόνων, όπως σημειώνει η greenpeace, “ενώ οι Μηχανισμοί Καθαρής Ανάπτυξης έχουν πετύχει να διοχετεύσουν μεγαλύτερα κεφάλαια στις αναπτυσσόμενες χώρες σε σύγκριση με τους υπόλοιπους μηχανισμούς, ωστόσο, τα χρήματα αυτά έχουν κατευθυνθεί σε λίγες χώρες και τα έργα δεν έχουν πετύχει μειώσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Στην πραγματικότητα, ο συγκεκριμένος μηχανισμός έχει προκαλέσει μία καθαρή αύξηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, σε σύγκριση με μία κατάσταση, όπου οι Μηχανισμοί Καθαρής Ανάπτυξης δε θα υπήρχαν”.

γ) Ανάλογη κριτική γίνεται και για την **από κοινού εφαρμογή προγραμμάτων**, που κινείται στην ίδια λογική.

¹ Οι μηχανισμοί καθαρής ανάπτυξης αφορούν επενδύσεις των βιομηχανικά ανεπτυγμένων χωρών στις αναπτυσσόμενες για περιορισμό των εκπομπών στις χώρες αυτές. οι μειώσεις αυτές προσμετρώνται στην επίτευξη του στόχου της ανεπτυγμένης χώρας και άρα στην πράξη λειτουργούν αντισταθμιστικά.

Γίνεται σαφές ότι η κατάσταση αυτή δεν μπορεί να συνεχιστεί μετά το 2012. Το σύστημα των ευέλικτων μηχανισμών χρίζει ριζικής αναθεώρησης, αν όχι κατάργησης.

- **Αυτό που πρέπει να κρατήσουμε από το Κιότο** είναι οπωσδήποτε η **εμπειρία εφαρμογής**, αλλά κυρίως η **δικαιική αρχή των κοινών αλλά διαφοροποιημένων ευθυνών**, σύμφωνα μετά οποία προκειμένου να είναι δίκαιη η κατανομή του βάρους για την ανάληψη δράσης σε κάθε κράτος, θα πρέπει να υπολογίζονται οι ειδικότερες συνθήκες σχετικά με την ευθύνη του κράτους, την ικανότητά του για ανάληψη δράσης και τις δυνατότητες που έχει για μετριασμό του προβλήματος.
- **Επιθυμούμε και υπερασπιζόμαστε μια δίκαιη και δεσμευτική συμφωνία που θα διαδεχθεί το Κιότο.** Κάτι τέτοιο ελπίζαμε πως θα γινόταν στην Κοπεγχάγη. Η Κοπεγχάγη όμως δυστυχώς, δεν κατάφερε να ανταποκριθεί στις προσδοκίες που είχαν δημιουργηθεί. Φτάσαμε δυστυχώς στο σημείο, η παράταση της εφαρμογής ενός Πρωτοκόλλου, που επικρίθηκε πολύ για την ανεπάρκειά του, να φαντάζει ως το μόνο σχετικώς θετικό σενάριο. Οι ηγέτες των ισχυρών κρατών και μεγάλων ρυπαντών του πλανήτη δε δείχνουν να συνειδητοποιούν ότι διακυβεύεται η επιβίωση ημών και του πλανήτη... εμείς αυτό που θα κρατήσουμε από την Κοπεγχάγη είναι η μεγαλειώδεις κινητοποιήσεις και εκδηλώσεις εκατοντάδων χιλιάδων πολιτών από κάθε γωνιά της γης,
- **Συνεχίζουμε να πιέζουμε με φόντο το Μεξικό στο τέλος του χρόνου για μία διεθνή δεσμευτική συνθήκη για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 40% έως το 2020 και κατά 90% έως το 2050** σε σχέση με τα επίπεδα του 1990 από τις ανεπτυγμένες χώρες με αυστηρές κυρώσεις για κάθε παραβίασή της.
- Διαπιστώνουμε ότι δυστυχώς η ΕΕ έχει χάσει τον πρωταγωνιστικό και δυναμικό της ρόλο στη διεθνή προσπάθεια που γίνεται για την καταπολέμηση των κλιματικών αλλαγών. Πέρα από το ρόλο κομπάρσου που επιφύλαξε στον εαυτό της κατά τη διάρκεια της διάσκεψης, πρέπει να πούμε ότι κι όσον αφορά το Ευρωπαϊκό 'Πακέτο' για το κλίμα και την ενέργεια, το γνωστό 20-20-20² κρίνεται μάλλον αναιμικό. Όσον αφορά το **στόχο μείωσης των ευρωπαϊκών εκπομπών κατά 20% μονομερώς**, πρέπει να πούμε ότι η Ευρώπη των 27 έχει ήδη μειώσει τις εκπομπές της κατά 13,6% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Μελέτες αποδεικνύουν ότι η ΕΕ μπορεί να επιτύχει το στόχο του 20% χωρίς σημαντικές επιπρόσθετες εγχώριες μειώσεις, παρά μόνο κάνοντας χρήση των ευέλικτων μηχανισμών που της δίνουν το δικαίωμα να προχωρήσει σε πλασματικές μειώσεις μέσα από την αγορά άνθρακα.
- **Ο στόχος για μείωση των εκπομπών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά 20% έως το 2020**, είναι εντελώς ανεπαρκής και σε συνδυασμό με τη τάση που επικρατεί για γενίκευση του στόχου αυτού σε όλες τις ανεπτυγμένες χώρες και μάλιστα με μη δεσμευτικό τρόπο, **ισοδυναμεί με την οριστική εγκατάλειψη του περιορισμού της ανόδου της θερμοκρασίας κατά 2° C**

B. «Ανασυγκρότηση των Πόλεων»

Τα τελευταία χρόνια, με τις πολιτικές του ΠΑΣΟΚ και της Νέας Δημοκρατίας, τα αστικά κέντρα και ιδιαίτερα η Αθήνα είναι στο επίκεντρο σημαντικών μεταλλαγών. Το προηγούμενο ρυθμιστικό έχει de facto ακυρωθεί από χωροθετήσεις, ως επί το πλείστον αυθαίρετες, για την Ολυμπιάδα, αλλά και έργα υποδομής, όπως οι αυτοκινητόδρομοι, που

² Η πρόταση της Επιτροπής αναφέρεται σε 20% μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην Ευρώπη μέχρι το 2020 σε σχέση με το '90, 20% αύξηση της χρήσης ΑΠΕ και 20% εξοικονόμηση ενέργειας.

αλλάζουν τις συνθήκες προσβασιμότητας σε συγκεκριμένες περιοχές της πόλης. Τυπικό παράδειγμα η Αττική οδός που σπρώχνει την επέκταση της πόλης στα Μεσόγεια και το Θριάσειο.

Ταυτόχρονα παραμένουν ανοιχτά, ζητήματα στα κέντρα των πόλεων.

Απαξίωση-εγκατάλειψη γειτονιών νέα φτώχεια που συγκεντρώνεται στις υποβαθμισμένες γειτονιές εξαιρετικά χαμηλή αναλογία ελεύθερων χώρων πρασίνου ανά κάτοικο, ιδίως στις λαϊκές συνοικίες (η Αττική έχει τα μικρότερα ποσοστά πρασίνου ανά κάτοικο στην Ευρώπη 2,5τ.μ. Έναντι 7-10 που έχει η Ευρώπη) και, οπωσδήποτε, το πρόβλημα των μετακινήσεων.

Πάνω σε αυτά τα δεδομένα έρχεται ένα νέου τύπου κτηματομεσιτικό κεφάλαιο που γιγαντώθηκε παράλληλα με τον τραπεζικό τομέα και στοχεύει συγκεκριμένα αποθέματα, κύρια δημόσιας γης ή παλιών βιομηχανικών χρήσεων, μεγάλες ενότητες που θα μπορούσαν υπό άλλες συνθήκες να είναι εργαλείο για την ανάπλαση και τη γενικότερη ανασυγκρότηση της πόλης.

Η δική μας πολιτική για την πόλη βασίζεται στα εξής αξιακά δεδομένα:

- όχι στις άναρχες επεκτάσεις των πόλεων. Έμφαση στην έννοια της συμπαγούς πόλης, που διευκολύνει την εξοικονόμηση υποδομών και πόρων.
- Έμφαση σε μελετημένες παρεμβάσεις στη μικροκλίμακα των γειτονιών της πόλης με στόχο τη βελτίωση των καθημερινών συνθηκών διαβίωσης, μετακινήσεων και κοινωνικότητας
- Συμμετοχή των πολιτών-δημοκρατία. Δε νοείται οι τεχνοκράτες να σχεδιάζουν ερήμην των κοινωνιών και των άμεσα ενδιαφερόμενων. Χρειάζονται επειγόντως θεσμοί δημοκρατίας, συμμετοχής και συναπόφασης. Αλλιώς, κάθε σχέδιο, όσα θετικά στοιχεία κι αν έχει, κινδυνεύει να μην έχει κοινωνική αποδοχή και να απαξιώνεται.

Πέρα από αυτά, σαν ΣΥΡΙΖΑ έχουμε καταθέσει το πρόγραμμά μας, το οποίο περιλαμβάνει ορισμένους άξονες όπως:

1. Τη μη αποδοχή προσθήκης οικοδομικού όγκου σε ελεύθερους χώρους δημόσιου ενδιαφέροντος (μητροπολιτικά-αστικά πάρκα, μεγάλες αδόμητες εκτάσεις, στρατόπεδα, εκτάσεις ολυμπιακών εγκαταστάσεων κ.λπ.). Αντ' αυτού, προώθηση αναπλάσεων με γνώμονα τη διεύρυνση του πρασίνου σε οικόπεδα όπου ήταν εγκατεστημένα παλιά εργοστάσια ή άλλες δραστηριότητες.
2. Την άμεση εφαρμογή συστηματικών και ολοκληρωμένων προγραμμάτων πολεοδομικού σχεδιασμού στις ελληνικές πόλεις, με ενσωμάτωση των αρχών της βιοκλιματικής και σκοπό τη βελτίωση του αστικού μικροκλίματος και της ενεργειακής απόδοσης σε πολεοδομικό επίπεδο.
3. Το σχεδιασμό σε μητροπολιτικό επίπεδο για την αναβάθμιση και αύξηση του πρασίνου στα αστικά κέντρα. Ζητάμε από το ΥΠΕΚΑ πολιτική δέσμευση για χώρους πρασίνου μητροπολιτικής εμβέλειας. Στο ζήτημα των πάρκων Ελληνικού, Γουδή, Ελαιώνα βλέπουμε σημαντικές καθυστερήσεις και αδράνεια. Για το ελληνικό δεν έχουμε ακούσει από την κυβέρνηση μια ξεκάθαρη θέση. Στο Γουδή, ελλείπει τυπικής θεσμοθέτησής του και ορισμού φορέα διαχείρισης, γίναμε μάρτυρες παράνομων οικοδομικών δραστηριοτήτων, κοπής δέντρων για να δημιουργηθούν ντε φάκτο καταστάσεις. Στον Ελαιώνα είχαμε την αρνητική εξέλιξη να υποχωρεί το ΥΠΕΚΑ στις ορέξεις του κ. Βαβού, υποχωρώντας από την αρχική του θέση για απόλυτο σεβασμό της απόφασης του ΣτΕ.

Θέλουμε εδώ να θέσουμε και το ζήτημα ύπαρξης σε ισχύ διάταξης του νόμου προετοιμασίας της φιλοξενίας των ολυμπιακών αγώνων (αρ.10), βάσει του οποίου χωροθετούνται κάτω από πάρκα, πλατείες και άλλους δημόσιους χώρους, υπόγεια πάρκινγκ, με τις σύνοδες βέβαια υπέργειες εγκαταστάσεις τους. Οι Ολυμπιακοί αγώνες φιλοξενήθηκαν πριν 6 χρόνια, σίγουρα δεν παραμένει η ανάγκη κάλυψης των αναγκών εκείνης της περιόδου, παρ' όλα αυτά η διάταξη εξακολουθεί να υπάρχει και με βάση αυτήν συνεχίζουν να χωροθετούνται τέτοιες εγκαταστάσεις σε Αθήνα και Θεσ/νίκη, με αποτέλεσμα την απώλεια μεγάλης έκτασης χώρων πρασίνου. (βλ. Πάρκο Κύπρου και Πατησίων κλπ). Ταυτόχρονα, η συνέχιση μιας τέτοιας πολιτικής, αντιστρατεύεται τη βιώσιμη κινητικότητα στην πόλη, δίνοντας κίνητρα στη χρήση ΙΧ σε κεντρικά σημεία των πόλεων. Νομίζω πρέπει και η επιτροπή μας να πάρει σχετική πρωτοβουλία για την κατάργηση αυτής της διάταξης.

Τώρα, ιδίως όσον αφορά το ιστορικό κέντρο της Αθήνας, πρέπει να:

- διασφαλιστεί ότι θα συνεχίσει να υπάρχει πολυλειτουργικότητα, δηλαδή η συνύπαρξη κατοικίας, εργασίας, μικρής κλίμακας εμπορίου, τουρισμού και διασκέδασης. Όπως είναι γνωστό, αυτή η πολύπλευρη εναλλαγή χρήσεων και κοινωνικών ομάδων στο χώρο κατά τη διάρκεια της μέρας είναι η μόνη που διασφαλίζει τη βιωσιμότητα (οικονομική, πολιτιστική, κοινωνική και περιβαλλοντική) της πόλης.
- Να ελέγχουν να περιοριστούν και να παταχθούν τα φαινόμενα αυθαιρεσίας, πολεοδομικών επεμβάσεων και οχλήσεων από εμπορικές και ψυχαγωγικές χρήσεις, που ασκούν τις μεγαλύτερες πιέσεις αυτή τη στιγμή στο κέντρο.
- Να διασφαλιστεί πως τα προγράμματα αναπλάσεων των δημόσιων χώρων δε θα αποβούν σε βάρος της κατοικίας των ασθενέστερων οικονομικά στρωμάτων και του μικρού εμπορίου. Χρειάζονται μέτρα για τον έλεγχο των χρήσεων γης, ούτως ώστε αυτές να μη διαμορφώνονται από το “αόρατο χέρι της αγοράς”. Είναι αναγκαία μια πολιτική για την κατοικία στις γειτονιές που δέχονται πιέσεις (Ψυρρή, Γκάζι-Ρουφ κλπ), και μια πολιτική για την προστασία παραδοσιακών χρήσεων όπως η αγορά της οδού Αθηνάς, τα παραδοσιακά καταστήματα με τα μπαχαρικά που κινδυνεύουν να αναγκαστούν να εγκαταλείψουν το χώρο όταν η αξία του δρόμου μετά από ενδεχόμενη πεζοδρόμηση εκτοξευθεί στα ύψη.
- Όσον αφορά τη βιώσιμη κινητικότητα στο κέντρο:
 - α)** χρειάζεται ένα δίκτυο πεζοδρόμων που θα βγάλουν το αυτοκίνητο από τη γειτονιά. Δε μιλάμε για πεζοδρομήσεις στο τουριστικό και εμπορικό κέντρο, αλλά για πεζοδρομήσεις στις γειτονιές. Δεν πρέπει οι πεζοδρομήσεις να εξαντληθούν σε κεντρικούς εμπορικούς δρόμους.
 - β)** χρειάζεται ειδικό χρονοδιάγραμμα και σχεδιασμός για δίκτυο τραμ και ποδηλατόδρομο για την εξυπηρέτηση των καθημερινών αναγκών της πόλης και όχι την εξυπηρέτηση μόνο τουριστικών αναγκών. Το τραμ πρέπει να επεκταθεί στις λαϊκές γειτονιές της Αθήνας.
- Όσον αφορά ζητήματα συγκέντρωσης μεταναστών-ναρκωτικών σε υποβαθμισμένες περιοχές του κέντρου: Τα κοινωνικά προβλήματα δε λύνονται κυρίως ή μόνο με πολεοδομικού χαρακτήρα επεμβάσεις, αλλά με σοβαρή κοινωνική πολιτική. Παρ' όλα αυτά, ήπιες παρεμβάσεις, εργασίες συντήρησης του αστικού εξοπλισμού και καθαριότητας πάντα μπορούν να βοηθήσουν και θέλουμε να τις δούμε (π.χ. Παιδικές χαρές, φωτισμός κλπ)

- Είναι αφελές να πιστεύουμε ότι με επιχειρήσεις “σκούπα” ή “αρετή” θα λύσουμε το πρόβλημα ανασφάλειας και υποβάθμισης στην πόλη. Στην καλύτερη περίπτωση θα το μεταφέρουμε, πρόσκαιρα, λίγο παραδίπλα. Χωρίς κοινωνική πολιτική, κεντρικά από την πολιτεία, και τοπικά από το δήμο, το πρόβλημα δε λύνεται. Και τώρα με τη πραγματικότητα στην Ελλάδα του ΔΝΤ, το πρόβλημα θα οξύνεται.
- Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη ενώ δείχνει πολύ πρόθυμο να “καθαρίσει” την πόλη με μέτρα καταστολής των πολιτών, φαίνεται εξαιρετικά άτολμο και απρόθυμο να τα βάλει με τη μαφία των νυχτομάγαζων.

Πριν μόλις 3 βδομάδες, αναφέρουμε ενδεικτικά, τα όργανα τις τάξεις (2 διμοιρίες), αντί να περιφρουρούν τη νομιμότητα σχημάτιζαν ασπίδα προστασίας στα παράνομα μαγαζιά της παραλιακής στον Αγ. Κοσμά. Μέχρι και αυγά στο κεφάλι έφαγαν από τους μπράβους οι κάτοικοι που είχαν συγκεντρωθεί να διαμαρτυρηθούν για τη λειτουργία τους. Οι δυνάμεις της αστυνομίας που ήταν εκεί, δεν έκαναν τίποτα άλλο από το να φροντίσουν ότι τα παράνομα και σφραγισμένα (επανειλημμένως και εκείνη ακόμα τη νύχτα) κλαμπ θα λειτουργήσουν κανονικά. Κατόπιν αυτών, δεν ξέρω τι μπορεί να περιμένει κανείς από την πολιτεία για την αντιμετώπιση αυτών των οχληρών δραστηριοτήτων.

Γ. Διαχείριση Απορριμμάτων

Για τη διαχείριση των απορριμμάτων **στο κεφάλαιο Ε4**, γίνεται περιγραφή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας και μετά της κατάστασης στη χώρα.

Συμφωνούμε με τις επισημάνσεις για την ανακύκλωση αλλά αυτό που κυρίως πρέπει να κάνει η έκθεση, μιας και είναι έκθεση και όχι νομοσχέδιο να έχει περιορισμούς, είναι η να περιγράψει την πραγματικότητα και να έχει και κάποιες προτάσεις.

Στην πραγματικότητα ανήκει η κατάσταση που λέει ότι στην Ελλάδα **δεν υπάρχει** σχέδιο Ολοκληρωμένης διαχείρισης απορριμμάτων και αυτό είναι το πρώτο που πρέπει να διατυπώνεται και στη συνέχεια να προτρέπει προς συζήτηση και κατάρτιση τέτοιου σχεδίου. Δεν είναι θέμα των περιφερειών να αποφασίσουν πως θα διαχειρίζονται τα απορρίμματα, αλλά της πολιτείας.

Στο σημείο 9 της έκθεσης λέει ότι: «Το μοντέλο διαχείρισης των απορριμμάτων οφείλει να βασίζεται σε λύσεις όπως πρόληψη, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, ανάκτηση ενέργειας και διάθεση».

Από πού προκύπτει αυτή η πρόταση δεν γνωρίζουμε. Προτείνουμε να βγει και να μπει μια διατύπωση που να λέει ότι πρέπει να εκπονηθεί μοντέλο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, και σαφώς πρέπει να είναι στην κατεύθυνση ενίσχυσης της ανακύκλωσης και μείωσης του όγκου των απορριμμάτων.

Το σημείο 11 προτείνουμε να βγει ή να διατυπωθεί σαφώς για ποιές τεχνολογίες μιλάμε. Διότι όπως γνωρίζετε χωρίς να έχει γίνει απολύτως καμιά συζήτηση για την διαχείριση των απορριμμάτων, χτίζονται ανά την Ελλάδα και παίρνουν άδειες διάφορα εργοστάσια καύσης, διότι το μοντέλο διαχείρισης των σκουπιδιών μάλλον το έχει αποφασίσει μόνος του ο ιδιωτικός τομέας, και η καύση είναι τρόπος διαχείρισης που δεν έχει συζητηθεί και προκαλεί μεγάλες αντιδράσεις.

Το σημείο 12 δεν ισχύει, εκτός και αν κάτι δεν γνωρίζουμε. Η Ελλάδα δεν βρίσκεται σε διαδικασία επικαιροποίησης του συνολικού εθνικού σχεδιασμού για την διαχείριση των απορριμμάτων διότι δεν υπάρχει τέτοιος σχεδιασμός όπως και το υπουργείο έχει παραδεχτεί, αντιθέτως δεν έχει γίνει καθόλου συζήτηση για την Ολοκληρωμένη διαχείριση απορριμμάτων, όπως θα έπρεπε.

Το μόνο που έχει γίνει είναι ότι ψηφίστηκε το νσχ για τον ΕΟΕΣΔΑΠ που επιβάλλει και ζυγολόγιο στους Δήμους. Άρα το 12 καλό θα ήταν να παραληφθεί.

Επίσης η έκθεση θα πρέπει να επισημαίνει το μεγάλο πρόβλημα με τα επικίνδυνα απόβλητα και να παροτρύνει να ανοίξει αυτή η συζήτηση και να παρουσιαστεί το όποιο σχέδιο για τη διαχείρισή τους, διότι δεν γνωρίζουμε κανένα τέτοιο σχέδιο όπως αυτό που αναφέρεται **στο σημείο 16**.

Στην Διαχείριση των Δασών στο κεφάλαιο ΣΤ, να προστεθεί πως πρέπει να επισπευσθούν τα μέτρα προστασίας και να λήξουν κομβικές εκκρεμότητες, που υπάρχουν αυτήν τη στιγμή, όπως ο ορισμός του τι είναι δάσος, από τον οποίο εξαρτώνται και όλα τα υπόλοιπα.

Στο κεφάλαιο Ε4.3 Διαχείριση νοσοκομειακών αποβλήτων

Είναι γνωστό ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έκρινε τον Σεπτέμβρη του 2009 με απόφασή του ότι η Ελλάδα παραβίασε τις υποχρεώσεις της με βάση τρεις κοινοτικές οδηγίες οι οποίες αφορούν τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων, καθώς δεν είχε καταρτίσει και θεσπίσει εντός εύλογης προθεσμίας σχέδιο διαχείρισης σύμφωνα με τις απαιτήσεις της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας και δεν διέθετε κατάλληλο δίκτυο εγκαταστάσεων διάθεσης αποβλήτων, στο πλαίσιο του οποίου να εφαρμόζονται οι πλέον κατάλληλες μέθοδοι για την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας.

Οι ιδιωτικές εταιρείες δεν τηρούν καμιά προδιαγραφή, όπως πρόσφατα αποκαλύφθηκε με το Αττικό Νοσοκομείο όπου μεταξύ άλλων η εταιρεία συγκέντρωνε τα απόβλητα σε κάδους τους οποίους και έπλενε στον χώρο του Αττικού Νοσοκομείου ενώ επιπλέον τα διατηρούσε εκτεθειμένα σε θερμοκρασία περιβάλλοντος αντί των 4 βαθμών Κελσίου που ορίζει η νομοθεσία.

Άρα πρέπει να διατυπώνει η επιτροπή και σε αυτήν την περίπτωση την ανάγκη εκπόνησης σχεδίου Ολοκληρωμένης διαχείρισης και αυστηρού νομοθετικού πλαισίου διότι όπως η ίδια λέει **στο σημείο 17**, εταιρείες πωλούν τα ΕΙΑ ως καύσιμη ύλη σε βιομηχανίες. Πρέπει να υπογραμμίζουμε ότι το ζήτημα αυτό είναι πολύ σοβαρό για την υγεία των πολιτών και των εργαζομένων στα νοσοκομεία και πρέπει άμεσα να λυθεί

Στο κεφάλαιο Ζ. Τελικά συμπεράσματα-προτάσεις.

Στο σημείο 1. Να παραληφθεί η επιδότηση των επενδύσεων ΑΠΕ. Έχει γίνει μεγάλη συζήτηση ότι δεν μπορεί τόσο προσοδοφόρες επενδύσεις να επιδοτούνται με δημόσιο χρήμα και δημόσιες εκτάσεις.

Να μπει μια πρόταση που να δίνει έμφαση στην εμπλοκή των πολιτών και στον οικιακό καταναλωτή στην εξοικονόμηση αλλά και στη χρήση ΑΠΕ, με τα αντίστοιχα μέτρα που θα την διευκολύνουν και θα την παροτρύνουν .

Η εισήγηση του Προέδρου της Επιτροπής, κ. Κωνσταντίνου Καρτάλη, έγινε δεκτή, κατά πλειοψηφία.

Η Έκθεση υποβάλλεται προς την Ολομέλεια της Βουλής.

Αθήνα, 16 Ιουλίου 2010

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΤΑΛΗΣ

Ο Α΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Β΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΙΩΓΑΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΑΡΙΑΔΝΗ ΑΓΑΤΣΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΜΟΙΡΙΔΗΣ

ΑΝΤΩΝΙΑ (ΤΟΝΙΑ) ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΑΡΒΑΡΙΓΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΟΥΡΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΚΟΝΟΓΛΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΞΕΑΡΧΟΣ

ΜΑΡΙΑ ΘΕΟΧΑΡΗ

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΙΝΤΖΕΡΗΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΟΥΛΑ) ΜΕΡΕΝΤΙΤΗ

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΚΟΥΛΑΚΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΣΚΡΑΦΝΑΚΗ

ΜΙΧΑΗΛ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΝΤΕΡΕΣ

ΟΛΓΑ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΥΚΟΥΡΕΝΤΖΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ (ΜΑΚΗΣ) ΒΟΡΙΑΔΗΣ

ΗΡΩ ΔΙΩΤΗ

Θ. Πηγές – αναφορές

1. Βιβή Μπάτσου, Ανασυγκρότηση Πόλεων - Γενικός Πολεοδομικός Κανονισμός, ΣΕΠΟΧ, Αθήνα 2010.
2. Ευάγγελος Λυρούδιας, Ανασυγκρότηση Πόλεων - Γενικός Πολεοδομικός Κανονισμός, Πρόεδρος του ΣΑΔΑΣ_ΠΕΑ, Αθήνα 2010.
3. Τασία Λαγουδάκου, Ανασυγκρότηση Πόλεων - Γενικός Πολεοδομικός Κανονισμός, ΚΕΔΚΕ, Αθήνα 2010.
4. Ειρήνη Τσακιροπούλου, Ανασυγκρότηση Πόλεων - Γενικός Πολεοδομικός Κανονισμός, ΤΕΕ, Αθήνα 2010.
5. Εμπορικός Σύλλογος Αθηνών, Ανασυγκρότηση των Πόλεων - Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας, *Η διαθεσιμότητα εμπορικών χώρων στο ευρύτερο εμπορικό κέντρο της Αθήνας*, Αθήνα 2010.
6. SARCHA, Η Αθήνα και το Ιστορικό της Κέντρο - Από την Αστική Διαχείριση στη Νομή της Πόλης, Αθήνα 2010.
7. ECOCITY, Το Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας, Αθήνα 2010.
8. Μ. Σανταμούρης, Ιστορικό Κέντρο της Αθηνάς – Σημερινή κατάσταση και προτάσεις κλιματικής περιβαλλοντικής και ενεργειακής βελτίωσης, Αθήνα 2010.
9. Μ. Σανταμούρης, Ρύπανση Εσωτερικού Περιβάλλοντος, Τμήμα Φυσικής ΕΚΠΑ, Αθήνα 2010.
10. ΤΕΕ, Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας, Αθήνα 2010.
11. Επιτροπή Κατοίκων Ακαδημίας Πλάτωνος, Για τη Σωτηρία και αναβάθμιση της Ακαδημίας Πλάτωνος, Αθήνα 2010.
12. Εξωραϊστικός Φυσιολατρικός Πολιτιστικός Σύλλογος «Μέγας Αλέξανδρος», Ιστορικό Γκέτο της Αθήνας, Αθήνα 2010.
13. Επιτροπή Πρωτοβουλίας Κατοίκων Πλάκας της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Πλάκα και το ευρύτερο Ιστορικό Κέντρο Αθήνας, Αθήνα 2010.
14. Ένωση Ξενοδόχων Αθηνών Αττικής, Ανασυγκρότηση Των Πόλεων - Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας, Αθήνα 2010.
15. European Commission – Regional Policy, State of European Cities Report, Adding value to the European Urban Audit, Brussels 2007.
16. Κίνηση Ενεργών Πολιτών & Συλλόγων για τη σωτηρία του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας, Υπόμνημα για το Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας, Αθήνα 2010.
17. Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης, Ελλάδα - Η Κατάσταση του Περιβάλλοντος 2008, Αθήνα 2009.
18. ΟΟΣΑ, Κατάσταση περιβάλλοντος στην Ελλάδα, 1999.
19. ΟΟΣΑ, Κατάσταση περιβάλλοντος στην Ελλάδα, 2009.
20. Μ. Θεοχάρη, Διαχείριση Απορριμμάτων στην Ελλάδα στο προγραμματικό πλαίσιο μέχρι το 2013, ΤΕΕ, Αθήνα 2010.
21. Κωνσταντίνος Αραβώσης, Η Ελληνική πραγματικότητα στη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και η νέα Οδηγία, ΕΕΔΣΑ, Αθήνα 2010.
22. Φίλιππος Κυρκίτσος, Πρόταση 4 ΜΚΟ για την στρατηγική διαχείρισης Απορριμμάτων, Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης, Αθήνα 2010.
23. Ανδρέας Λουκάτος, Διαχείριση Απορριμμάτων, Σύνδεσμος Ελληνικών Γραφείων Μελετών, Αθήνα 2010.
24. Δίκτυο Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, Διαχείριση Απορριμμάτων στην Ελλάδα στο Προγραμματικό Πλαίσιο μέχρι το 2013, Αθήνα 2010.
25. Ν. Ριοζάς, Προτάσεις για μια περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση απορριμμάτων ΣΕΒΙΑΝ, Αθήνα 2010

26. Εταιρεία Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΕΣΕΔ), Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης, Αθήνα 2010.
27. Κλέα Κατσουγιάννη, Γιώτα Τουλούμη, Άννα Καρακατσάνη, Εύη Σαμόλη, Αντώνης Αναλυτής, Ατμοσφαιρική ρύπανση εξωτερικών χώρων και υγεία, Εργαστήριο Υγιεινής, Επιδημιολογίας και Ιατρικής Στατιστικής Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα 2010.
29. Π. Μέρκος, Αποτίμηση εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, Αθήνα 2010.
30. Γεώργιος Καμίνης, Ευαγγελία Μπαλλά, Αποτίμηση εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας: Η εμπειρία του Συνηγόρου του Πολίτη, Συνήγορος του Πολίτη, Αθήνα 2010.
31. Μ. Καραβασίλη, Νοσοκομειακά Απόβλητα, Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, Αθήνα 2010.
32. Ιστότοπος www.urbanaudit.org
33. Ιστότοπος ΕΑΧΑ ΑΕ www.astynet.gr